

CYNGOR SIR YNYS MÔN

ADRODDIAD AT:	Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
DYDDIAD:	Medi 17, 2015
PWNC :	Moderneiddio Ysgolion Môn – Ymgynghori Ffurfiol yn ardaloedd Bro Rhosyr a Bro Aberffraw
AELODAU PORTFOLLIO(AU):	Cynghorydd Ken Hughes
AWDUR YR ADRODDIAD Rhif Ffôn: E-bost:	Emrys Bebb

1.0 ARGYMHELLION

Yn ei gyfarfod ar Fedi 8, 2014, penderfynodd Pwyllgor Gwaith Cyngor Sir Ynys Môn:

- Awdurdodi swyddogion o'r Adran Dysgu Gydol Oes i'w galluogi i gynnal proses ymgynghori anffurfiol neu anstatudol ar y ddarpariaeth addysg gynradd yn Ne Orllewin Ynys Môn.
- Paratoi'n ddilynol nifer o opsiynau posibl ar y ffordd ymlaen erbyn rhan gyntaf 2015.

Mae'r Cyngor wedi ymgynghori â rhieni, llywodraethwyr a staff yn y chwe ysgol yn yr ardal a hefyd gyda'r cymunedau lleol, cynghorwyr lleol a chyda llywodraeth Cymru a rhanddeiliaid eraill. Rhedai'r cyfnod ymgynghori o Dachwedd 17^{eg} 2014 hyd at Rhagfyr 21^{ain} 2014.

Trefnwyd cyfarfodydd ymgynghori gyda staff, llywodraethwyr a rhieni'r 6 ysgol gysylltiedig dros y cyfnod hwn. Cynhaliwyd cyfarfodydd ymgynghori gyda chynghorau cymuned yn ardaloedd Bro Rhosyr a Bro Aberffraw.

Ystyriwyd nifer o opsiynau posibl ar y ffordd ymlaen ar gyfer y ddarpariaeth addysg gynradd yn ardaloedd Bro Rhosyr a Bro Aberffraw yn y broses ymgynghori anstatudol neu anffurfiol. Cododd dau bosibilrwydd o'r dadansoddiad manwl a gynhaliwyd:

Opsiw A

Byddai hwn yn seiliedig ar Opsiwn 2, sef *ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Brynsiencyn, Niwbwrch, Dwyran ac un ysgol newydd ar gyfer Llangaffo a Pharc Y Bont.*

Yn y cyd-destun hwn, byddai lleoli un o'r ysgolion newydd yn ardal Niwbwrch yn golygu y byddai oddeutu traean o'r plant yn gallu cerdded i'r ysgol.

Byddai ar unrhyw ailfodelu Parc y Bont angen mynd i'r afael â'r problemau trafndiaeth a adnabuwyd ar ddechrau a diwedd y diwrnod ysgol.

Gallai'r opsiwn hwn hefyd gynnwys ffedereiddio Ysgol Brynseincyn gydag ysgol arall h.y. cynnal yr ysgol ar y safle presennol ond o dan drefniant rheoli gwahanol.

Opsiwn B

Byddai hwn yn seiliedig ar Opsiwn 4, sef *ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran a Llangaffo ac un ysgol newydd ar gyfer Parc y Bont a Brynsiencyn.*

Byddai angen i unrhyw ailfodelu ym Mharc y Bont fynd i'r afael â'r problemau trafndiaeth a adnabuwyd ar ddechrau a diwedd y diwrnod ysgol.

Gallai'r opsiwn hwn hefyd gynnwys ffedereiddio Ysgol Brynseincyn gydag ysgol arall h.y. cynnal yr ysgol ar y safle presennol ond o dan wahanol gytundeb rheolaethol.

Yn yr opsiwn hwn, **NAILL AI** byddai'r Ysgol Parc y Bont bresennol, ynghyd â Brynsiencyn, yn parhau'n ysgol yr Eglwys yng Nghymru **NEU** byddai'r ysgol newydd yn ardal Niwbwrch (ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran a Llangaffo) yn gallu dod yn ysgol dan Reolaeth Wirfoddol yr Eglwys yng Nghymru .

Yn ei gyfarfod ar Fawrth 16, 2015, penderfynodd y Pwyllgor Gwaith: Awdurdodi swyddogion i fynd rhagddynt i'r broses ymgynghori ffurfiol neu statudol lle byddant yn ymgynghori ar Opsiynau A a B uchod.

Cynhaliwyd yr ymgynghori ffurfiol neu statudol i adolygu'r ddarpariaeth addysg gynradd yn ardal De Orllewin Môn o Fehefin 22 2015 i Awst 2 2015. Mae'r adroddiad atodol yn crynhoi'r ymatebion a gafwyd.

Argymhelliad

Gofynnir i'r Pwyllgor Sgrïwtini Corfforaethol argymell cymeradwyo naill ai opsiwn

B2a neu B4a i'r Pwyllgor Gwaith:

- Opsiwn B2a: Ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo a Pharc Y Bont i aros fel ag y mae a ffedereiddio Ysgol Brynsiencyn gydag ysgol lle nad oes gan y pennaeth **unrhyw** gyfrifoldebau addysgu.
- Opsiwn B4a: Ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo a Pharc Y Bont (RhW) i aros fel ag y mae a ffedereiddio Ysgol Brynsiencyn gydag ysgol lle nad oes gan y pennaeth **unrhyw** gyfrifoldebau addysgu.

Er hynny, byddai hyfywdra parhaol Ysgol Brynsiencyn yn ddibynnol ar gynnal nifer hyfwrdd o ddisgyblion ar gofrestr yr ysgol.

2.0 RHESWM

2.1 I wneud argymhelliad i'r Pwyllgor Gwaith er mwyn iddo wneud penderfyniad ar batrwm y ddarpariaeth addysg gynradd ym Mroydd Rhosyr ac Aberffraw.

3.0 SYLWADAU

Sylwadau Adnoddau Dynol:

“Byddai angen sicrhau fod ymgynghori gyda'r staff sy'n cael eu effeithio'n digwydd ynghyd a dilyn y prosesau cywir parthed trefniadau ad-drefnu sefydliadol ac unrhyw diswyddiadau.”

Awdur: Emrys Bebb
Teitl Swydd: Rheolwr Rhaglen
Dyddiad: Medi 9 2015

ATODIAD 1- Adroddiad Ar Yr Ymateb I'r Ymgynghoriad Statudol Ym Mro Rhosyr a Bro Aberffraw

CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

SWYDDOGOL – OFFICIAL

**YMATEB I'R YMGYNGHORIAD STATUDOL - ARDALOEDD BRO
RHOSYR A BRO ABERFFRAW
RESPONSE TO THE STATUTORY CONSULTATION - BRO RHOSYR AND
BRO ABERFFRAW AREAS**

**Mehefin 22 – Awst 2, 2015
June 22 – August 2, 2015**

**CYNGOR SIR YNYS MÔN / ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL
ADRAN DYSGU GYDOL OES / LIFELONG LEARNING DEPARTMENT**

www.ynysmon.gov.uk / www.anglesey.gov.uk

Rhif	CYNNWYS	TUDALEN
1.	CYFLWYNIAD	3
2.	GYRWYR AR GYFER NEWID	3
3.	Y BROSES YMGYNGHORI	5
4.	SYLWADAU O'R CYFARFODYDD YMGYNGHORI	6
5.	YMATEBION O YSGOL BODORGAN	7
6.	YMATEBION O YSGOL BRYNSIENCYN	8
7.	YMATEB O YSGOL DWYRAN	10
8.	YMATEB O YSGOL NIWBWRCH	10
9.	YMATEBION O YSGOL LLANGAFFO	10
10.	YMATEBION O YSGOL PARC Y BONT	11
11.	YMATEB O'R EGLWYS YNG NGHYMURU	12
12.	YMATEBION ERAILL	13
13.	HOLIADURON RHIENI	14
14.	ADBORTH GAN DDISGYBLION	15
15.	AROLYGON TRAFNIDIAETH	21
16.	DADANSODDIAD O OPSIYNAU	21
17.	YSTYRIAETHAU ARIANNOL	42
18.	ARGYMHELLIAD	48

1. CYFLWYNIAD A CHEFNDIR

Mae Cyngor Sir Ynys Môn yn ymroddedig i ddarparu'r ddarpariaeth addysgol orau un ar gyfer holl blant a phobl ifanc yr ynys.

Yn rhan o'r ymrwymiad hwn, mae'r Cyngor yn adnabod bod moderneiddio addysg a sicrhau bod ein hadeiladau ysgol yn creu amgylchedd dysgu deniadol sy'n symbylu plant a phobl ifanc i ddod yn ddysgwyr effeithiol a chyflawni sgiliau bywyd yn brif flaenoriaeth.

Yn y cyd-destun hwn, mae ar y Cyngor eisiau moderneiddio ysgolion er mwyn:

- gwella deilliannau addysgol ar gyfer plant a phobl ifanc a thorri'r cyswllt rhwng amddifadedd a chyrhaeddiad addysgol isel,
- gwella ymhellach safonau arweinyddiaeth ac ansawdd addysgu a dysgu,
- cyflwyno ysgolion sector-arweiniol a safonau sector-arweiniol ar gyfer pob cymuned.

Bydd cyflwyno'r rhaglen foderneiddio uchelgeisiol hon yn gofyn am uno ysgolion sydd ohoni drwy gyfuniad o ffederasiynau ysgol, ad-drefnu dalgylchoedd yn helaeth yn seiliedig ar aifodelu adeiladau ysgol sydd ohoni neu adeiladu ysgolion ardal newydd a chau ysgolion nad ydynt yn addas i bwrpas.

2. GYRRWYR AR GYFER NEWID A MODERNEIDDIO A FYDD YN DYLANWADU AR Y PENDERFYNIAD AR Y DDARPARIAETH ORAU AR GYFER YR ARDAL

Wedi eu nodi isod mae rhai o'r gyrrwyr ar gyfer moderneiddio a fydd yn dylanwadu ar benderfynu'r ddarpariaeth orau ar gyfer yr ardal:

Codi safonau addysgol

Mae'r Cyngor yn ymroddedig i godi safonau'n sylweddol os ydym i gyrraedd ein nod o fod yn y 5 uchaf o Awdurdodau Lleol gorau yng Nghymru. Mae ymchwil bresennol yn awgrymu ei bod yn anodd cyd-berthnasu safonau â maint ysgol. Fodd bynnag, mae adroddiadau diweddar yn awgrymu bod gan dimau arweinyddiaeth mewn ysgolion cynradd mwy [dros tua 100] gapasiti mwy i beri gwelliant; mae athrawon yn datblygu mwy o arbenigedd mewn meysydd penodol a all wedyn ddylanwadu ar arferion athrawon eraill ac o ganlyniad gael effaith cadarnhaol ar safonau gwaith plant. Mewn ysgolion llai [o oddeutu 50 neu lai] mae dosbarthiadau oedran cymysg weithiau'n rhychwantu mwy nag un cyfnod allweddol. Mae'r broses hon yn her sylweddol ar gyfer athrawon os ydynt i sicrhau bod yr holl blant yn cael eu hymestyn hyd eithaf eu gallu. Mae'r strategaeth moderneiddio ysgolion yn amcanu at leihau enghreifftiau o ddsbarthiadau gyda mwy na 2 grŵp oedran.

Lleihau nifer y lleoedd dros ben

Mae nifer y lleoedd dros ben o fewn ysgolion cynradd yn awr wedi cyrraedd 15% ond ceir 31% o leoedd dros ben yn y 6 ysgol o dan ystyriaeth sy'n sylweddol uwch na tharged Llywodraeth Cymru [15% ar lefel Awdurdod a 10% mewn ysgolion unigol]. Mae ar y Cyngor felly angen lleihau nifer y lleoedd dros ben er mwyn cyfarfod â disgwyliadau Llywodraeth Cymru ac ymateb i un o feirniadaethau Estyn yn eu hadroddiad yn 2012. Mae hyn yn golygu mai'r bwriad sy'n ofynnol yw cyrraedd sefyllfa lle mae ysgolion yn fwy na 85% yn llawn a bod 90% o'r lleoedd wedi eu llenwi ar draws y sector cynradd.

Lleihau'r amrywiad yng nghost y pen

Mae cost y disgybl yn amrywio'n sylweddol, o £2,857 i £7,550, ar draws ysgolion cynradd yn y

sir. Mae gwariant y Cyngor ar ysgolion cynradd yn 2014-15 [£4869 y disgybl] yn uchaf ond un yng Nghymru. Bydd y rhaglen foderneiddio yn amcanu at normaleiddio cost y disgybl drwy'r awdurdod a'i chyfunioni gyda'r cyfartaledd ar gyfer Cymru.

Sicrhau bod adeiladau ysgol yn creu'r amgylchedd dysgu gorau posibl

Mae gwella ansawdd adeiladau ysgol a sicrhau'r amgylchedd dysgu gorau un [sy'n adlewyrchu'r rhai yn ein hadeiladau ysgol mwy diweddar – Ysgol y Graig – a ddefnyddir yn feincnod] ar gyfer ein plant o bwysigrwydd mawr i gyfarfod ag anghenion dysgu ac addysgu yn yr unfed ganrif ar hugain. Mae'r math hwn o amgylchedd yn cynnwys cyfleusterau addysgu a dysgu o'r ansawdd gorau, manau chwarae addas, ardaloedd staff a gweinyddu priodol, diogelwch a sicrwydd adeiladau ysgol a safleoedd ysgol ynghyd â chyfleusterau TG ardderchog. Mae Estyn yn nodi bod i “ Welliannau yn ansawdd adeiladau effaith fanteisiol iawn ar ansawdd addysgu a morâl staff sy'n cael effaith gadarnhaol ar berfformiad disgyblion.” Bydd gan bob plentyn fynediad i gyfleusterau priodol er mwyn darparu ystod gyfan o brofiadau addysgol.

Nid oes modd i'r Cyngor gynnal nifer fawr o adeiladau ysgol sy'n heneiddio ac sy'n gostus i'w cynnal. Mae'n rhaid i batrwm newydd o ysgolion gael ei sefydlu er mwyn dileu'r diffygion mewn adeiladau sydd ohoni ac i osgoi costau cynnal a chadw uchel, hir dymor. Mae angen datblygu cyfundrefn o ysgolion lle mae eu trefniadau cynnal a chadw'n gynaliadwy.

Creu'r amodau i Benaethiaid lwyddo –cynyddu capasiti arweinyddiaeth

Mae ysgolion effeithiol yn cael eu harwain yn dda. Mae gan ysgolion llwyddiannus arweinyddiaeth dda ar bob lefel, yn cynnwys llywodraethwyr. Mae'r heriau cysylltiedig ag arwain a rheoli ysgol wedi cynyddu'n sylweddol yn ystod y blynyddoedd diweddar ac mae'r disgwyliadau'n parhau i gynyddu. Mae ar Benaethiaid angen amser digyswllt digonol i sicrhau bod addysgu a dysgu o'r ansawdd uchaf, ac i ganolbwyntio ar arfarnu a chodi safonau, datblygu gweithdrefnau hunan-arfarnu cadarn a sicrhau datblygiad proffesiynol parhaus staff. Mae'r disgwyliadau hyn yn sylweddol. Mae angen sicrhau bod gan Benaethiaid leiafswm o 50% o amser digyswllt. Mae hyn yn golygu y dylai bod gan bob ysgol [neu ffederasiwn o ysgolion] o leiaf 100 o ddisgyblion os ydynt i roi'r amser angenrheidiol i'r Pennaeth ymgymryd yn llwyddiannus â'r rôl arweinyddol.

Sicrhau nifer digonol o Benaethiaid ar gyfer y dyfodol

Yn y pum mlynedd nesaf mae'n debygol y bydd bron i 50% o'n Benaethiaid yn ymddeol. Gan fod llawer o'r Benaethiaid hyn yn arwain ysgolion bach, mae angen i'r Cyngor ystyried y modelau arweinyddiaeth fwyaf effeithiol a chynaliadwy ar gyfer y dyfodol. Mae nifer yr ymgeiswyr ar gyfer swyddi penaethiaid yn dirywio ac yn achos cryn bryder. Mae angen i'r rhaglen moderneiddio ysgolion fynd i'r afael â hyn drwy sicrhau cyfleoedd datblygu arweinyddiaeth addas mewn ysgolion unigol. Mae arnom angen arweinwyr rhagorol ar gyfer ein hysgolion. Bydd y rhaglen foderneiddio yn mynd i'r afael â materion cynllunio olyniaeth ac yn sicrhau'r ddawn arweinyddol sydd gennym yn ein hysgolion.

Y defnydd o adeiladau ysgolion gan y gymuned

Mae ymchwil yn awgrymu bod ysgolion gyda darpariaethau ychwanegol megis clybiau brecwast, clybiau ôl-ysgol, darpariaeth gofal plant, gweithgareddau haf a phenwythnos yn cyflawni safonau uwch ac yn sicrhau ymrwymiad rhieni a chymuned. Disgwylir i ysgolion hefyd fod yn adnodd ar gyfer y gymuned leol er mwyn hybu gweithgareddau cymunedol sy'n cynnwys rhieni, aelodau o'r gymuned a grwpiau lleol. Mae'r math hwn o weithgaredd yn bwysig mewn perthynas â datblygu'r cyswllt rhwng ysgolion a'r gymuned leol. Bydd ysgolion a ddatblygir yn rhan o'r rhaglen foderneiddio yn gweithredu fel ysgolion ardal h.y. yn darparu ystod o wasanaethau a gweithgareddau yn aml y tu draw i'r diwrnod ysgol, i gynorthwyo i foddhau anghenion disgyblion,

eu teuluoedd a'r gymuned ehangach.

Darpariaeth gyfrwng Cymraeg a dwyieithog

Bydd unrhyw drefniant a ddatblygir yn rhan o'r rhaglen foderneiddio yn rhoi blaenoriaeth i gryfhau a diogelu'r Gymraeg / dwyieithrwydd.

3. Y BROSES YMGYNGHORI

Mae'r Cyngor wedi ymgynghori â rhieni, llywodraethwyr a staff yn y chwe ysgol yn yr ardal a hefyd gyda Llywodraeth Cymru a chydranddalwyr eraill. Roedd y cyfnod ymgynghori'n rhedeg o Fehefin 22^{ain} 2015 tan Awst 2^{ail} 2015.

Trefnwyd cyfarfodydd ymgynghori gyda chydranddalwyr ysgol dros y cyfnod hwn:

Ysgol	Dyddiad (yn 2015)		Cyfarfod gyda		
			Staff	Llywodraethwyr	Rhieni
Brynsiencyn	Dydd Llun	29 Mehefin	3.45	5.00	6.00
Parc y Bont	Dydd Mawrth	30 Mehefin	3.45	5.00	6.30
Llangaffo	Dydd Mercher	1 Gorffennaf	3.30	4.30	5.30
Bodorgan	Dydd Iau	2 Gorffennaf	3.30	5.00	6.30
Dwyran	Dydd Mercher	8 Gorffennaf			7.00
Niwbrwch	Dydd Iau	9 Gorffennaf	4.00	6.00	7.00

4. SYLWADAU O'R CYFARFODYDD YMGYNGHORI

Isod ceir crynodeb o bwyntiau a godwyd ym mhob un o'r cyfarfodydd ymgynghori uchod:

Roedd pryder ymhlith staff ynghylch swyddi yn gyffredin ar draws yr holl ysgolion.

Brynsiencyn

- Effaith ad-drefnu posibl ar ddalgylch ysgolion uwchradd.
- Credid bod maint y safle presennol yn ddigon mawr i ymestyn yr ysgol.
- Effaith posibl ffedereiddio ar drefniadau staffio a swyddi
- Mae nifer fawr o blant yn cerdded i'r ysgol.

Parc y Bont

- Eisiau gweld yr ysgol yn parhau fel y mae ac fel ysgol eglwysig.
- Pryder y byddai amser teithio i ysgol newydd posib yn cynyddu.
- Byddai'n dda cael defnydd cymunedol o unrhyw ysgol newydd.

Llangaffo

- Mae hon yn ysgol dda o ran safonau
- Nid oes problem gyda lleoedd dros ben yn yr ysgol.
- Effaith ad-drefnu posibl ar ddalgylch ysgolion uwchradd.

Bodorgan

- Pryder ynghylch effaith bosibl cau ar dŷ'r ysgol, y gymuned a'r ganolfan Gymunedol.
- Pryder y bydd rhieni'n symud y rhan fwyaf o'r disgyblion cyn cau ffurfiol posibl.

Dwyran

- Sicrhau fod y meini prawf cywir yn cael eu defnyddio i ddewis.
- Pryder ynghylch effaith bosibl cau ar y gymuned.

Niwbrwrch

- Ceisio eglurder ar gyfer y broses o ffurfio corff llywodraethu cysgodol ar gyfer ysgol gynradd newydd.
- Ansicrwydd ynghylch yr hyn y mae ysgol Eglwysig yn ei olygu.

5. YMATEBION O YSGOL BODORGAN

- 5.1 Derbyniwyd cyfanswm o 85 o ymatebion ond dim ond 2 o'r rhain a oedd yn datgan eu bod yn rhieni disgyblion yr ysgol gynradd. Roeddent i gyd yn dweud eu bod yn gwrthwynebu cau Ysgol Bodorgan ond dim ond un ymatebwr a oedd yn ffafrio opsiwn A1 ac ni ddatganodd unrhyw un arall hoffter o unrhywun o'r opsiynau.
- 5.2 O'r ymatebwyr hyn, cyflwynwyd 56 neu 66% ar ffurf llythyr safonol. Prif bwyntiau'r llythyr oedd:
- Mae Ysgol Bodorgan wedi ei lleoli mewn man diogel ac felly ni welai ysgrifenydd y llythyrau'r angen i'w chau.
 - Roeddent yn teimlo bod "cymunedau gwledig llwyddiannus, clòs, yn cael eu cosbi'n annheg".
 - Roedd yr ysgrifenydd llythyrau'n teimlo bod ysgolion bach yn "dod â manteision sylweddol, nid dim ond mewn cynnal cymunedau gwledig" a'u bod yn cynnig "model teulu-gyfeillgar, cymuned-seiliedig ar gyfer addysg sydd yn rhy werthfawr i'w golli."
 - Roeddent yn honni bod "Ysgolion cynradd bychain, yn cynnwys ysgolion bach iawn, yn gyson ar frig mesurau perfformiad cenedlaethol ar draws y DU".
- 5.3 Mynegodd 8 ymatebwr (9%) na fyddent yn mynd â'u plant i ysgol gynradd newydd bosibl yn **Niwbwrch**.
- 5.4 Roedd rhai ymatebwyr (7 neu 8%) yn meddwl bod y safle **presennol** yn addas ar gyfer ysgol newydd tra credai 3 ymatebwr (4%) y dylai'r ysgol gael ei **ffedereiddio** gydag Ysgol Henblas yn Llangristiolus.
- 5.5 Mewn perthynas â **chludiant**, disgwyliai un rhiant (1%) y byddai bws i gludo disgyblion i ysgol gynradd newydd a phryderai 5 ymatebydd arall (6%) ynghylch disgyblion yn cael eu cludo mewn bws i ysgol newydd.
- 5.6 Roedd rhyw 8 ymatebydd (9%) o'r farn bod yr ansicrwydd ynghylch **dyfodol** yr ysgol gynradd a "sôn am gau" wedi cael "effaith niweidiol ar niferoedd y disgyblion" yn yr ysgol gynradd dros y 6 blynedd a aeth heibio.
- 5.7 Dywedodd rhai ymatebwyr (17 neu 20%) y byddai cau'r ysgol gynradd yn cael effaith niweidiol ar y gymuned tra bod 21 o ymatebwyr (25%) yn pwysleisio pwysigrwydd y ganolfan gymunedol i'r gymuned. Anghytunai eraill (4 ymatebydd neu 5%) gyda phwyntiau yn yr Asesiad Effaith Cymunedol.
- 5.8 Roedd cysylltiadau ag eglwysi lleol yn bwysig i 3 ymatebydd (3%).
- 5.9 Roedd dau ymatebydd (2%) yn meddwl y "gallai cau fod yn benderfyniad cibddall" gyda golwg ar fewnlifiad pobl ddisgwyliedig a fydd "yn digwydd".
- 5.10 Roedd effeithiau amgylcheddol posibl cludiant ychwanegol yn bryder i un ymatebwr (1%) tra bod ymatebwr arall yn meddwl (1%) y dylid ystyried "optio allan o reolaeth yr AAL1".
- 5.11 Ni dderbyniwyd llythyr oddi wrth Gorff Llywodraethu Ysgol Bodorgan.
- 5.12 Derbyniwyd llythyr oddi wrth Gadeirydd Canolfan Gymunedol Bodorgan i gofrestru eu "gwrthwynebiad llwyr i gau arfaethedig" Ysgol Gynradd Bodorgan. Mynegodd y Cyngor Cymuned y byddai Cyngor Sir Ynys Môn "yn gyfrifol am ddinistrio cymuned". Codwyd mater "materion

cyfreithiol heb eu datrys mewn perthynas â Chanolfan Gymunedol Bodorgan” mewn llythyr. Mae copi o’r llythyr o Gyngor Cymunedol Bodorgan wedi ei gynnwys yn **Atodiad 1**.

5.13 Derbyniwyd llythyr oddi wrth Gadeirydd Cyngor Cymuned Bodorgan “yn unfrydol yn gwrthwynebu i gynlluniau i gau’r ysgol leol”. Nid oedd y Cyngor Cymuned yn gweld y byddai hyn yn “llawer o arbedion ariannol”. Mae copi o’r llythyr o Ganolfan Gymunedol Bodorgan wedi ei gynnwys yn **Atodiad 2**.

5.14 Nid oedd cwmni Malltraeth Ymlaen yn gefnogol o “gau arfaethedig y cyfleuster cymunedol amhrisiadwy hwn (h.y. Canolfan Gymunedol Bodorgan)” gan ei ddisgrifio fel “cam yn ôl”. Codwyd mater “materion cyfreithiol heb eu datrys mewn perthynas â Chanolfan Gymunedol Bodorgan” hefyd yn y llythyr. Cynhwysir copi o lythyr cwmni Malltraeth Ymlaen yn **Atodiad 3**.

6. YMATEBION O YSGOL BRYNSIENCYN

6.1 Derbyniwyd cyfanrif o 105 o ymatebion gan gydranddalwyr yr – 22 neu 21% ohonynt oddi wrth rieni ac roedd 28 neu 27% oddi wrth ddisgyblion yn yr ysgol. Cyflwynwyd y rhan fwyaf o’r ymatebion hyn (99 neu 94%) drwy’r ffurflen adborth.

6.2 Datganodd yn union dros dri chwarter yr ymatebwyr (81 neu 77%) pa opsiwn yr oeddent yn ei gefnogi. Roeddent wedi eu rhannu fel a ganlyn:

Opsiwn	Cyfluniad	Nifer yr ymatebwyr o blaid	% yr ymatebwyr yn cefnogi
A1	Ysgol newydd i Fodorgan, Brynsiencyn, Niwbwrch, Dwyran	26	25%
	Ymestyn Parc y Bont (dan Reolaeth Wirfoddol) i ymgorffori Llangaffo		
A2	Ysgol newydd i Fodorgan, Niwbwrch, Dwyran	3	3%
	Ymestyn Parc y Bont (dan Reolaeth Wirfoddol) i ymgorffori Llangaffo		
	Ffedereiddio Brynsiencyn		
B1	Ysgol newydd i Fodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo	1	1%
	Ymestyn Parc y Bont (dan Reolaeth Wirfoddol) i ymgorffori Brynsiencyn		
B2	Ysgol newydd i Fodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo	6	6%
	Parc y Bont (dan Reolaeth Wirfoddol)		
	Ffedereiddio Brynsiencyn		
B3	Ysgol newydd i Fodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo (dan Reolaeth Wirfoddol)	2	2%
	Ymestyn Parc y Bont i ymgorffori Brynsiencyn		
B4	Ysgol newydd i Fodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo (ân Reolaeth Wirfoddol)	46	44%
	Parc y Bont		
	Ffedereiddio Brynsiencyn		

Roedd rhai o'r rhai a oedd yn cefnogi opsiwn a oedd yn cynnwys ffedereiddio Ysgol Brynsiencyn yn datgan manteision canfyddadwy gwneud hynny sef rhannu pennaeth, cael un corff llywodraethu a rhannu adnoddau.

- 6.3 Roedd ar y rhan fwyaf o'r ymatebwyr (76 neu 72%) eisiau cadw'r ysgol gynradd ym Mrynsiencyn ac roedd 21 neu 20% yn meddwl bod digon o le ar y safle i ymestyn yr ysgol gynradd bresennol.
- 6.4 Crybwyllodd llawer o ymatebwyr (20 o gydranddalwyr neu 19%) y gallent **gerdded** i'r ysgol gyda'u plant yn y boreau a mynd i'w cyfarfod yn yr ysgol yn y prynhawn, ar ddiwedd y diwrnod ysgol tra mynegodd eraill nad oedd ganddynt gar. Roedd gan dros hanner (59 o ymatebwyr neu 56%) bryderon ynghylch disgyblion yn teithio i unrhyw ysgol newydd arfaethedig yn arbennig os nad oeddent yn cael eu hebrwng. Dadleuodd dau ymatebwr y byddai cludo'r plant i'r ysgol mewn lleoliad y tu allan i'r pentref yn cynyddu'r ôl troed carbon.
- 6.5 Cyfeiriodd 6 ymatebydd (6%) at y ffaith bod gan Ysgol Brynsiencyn ganran uchel o siaradwyr **Cymraeg** (72%). Dywedasant "y dylai aros fel hynny".
- 6.6 Dim ond 2 ymatebwr (2%) a ddywedodd unrhyw beth mewn perthynas â statws Ysgol Brynsiencyn drwy ddatgan nad oeddent "yn gwrthwynebu i ysgol Eglwysig fod ym Mrynsiencyn".
- 6.7 Dywedodd 2 ymatebydd arall (2%) bod y cyfleuster meithrin yn Ysgol Brynsiencyn yn rhoi "cyfle" i'r plant "ddod yn gyfarwydd ag amgylchedd yr ysgol". Bu iddynt grybwyll hyn fel rheswm i gadw Ysgol Brynsiencyn yn agored.
- 6.8 Roedd dau ymatebwr yn meddwl y dylai Ysgol Brynsiencyn gael ei hatgyweirio i "safonau Ysgol yr 21^{ain} Ganrif" tra dywedodd un arall y dylai'r ysgol gael ei "hatgyweirio".
- 6.9 Roedd pob un o'r ffactorau a ganlyn y cyfeiriwyd atynt gan ymatebwr unigol yn "rhesymau i gadw Ysgol Brynsiencyn yn agored":
- Defnydd cymunedol ac allgyrsiol o'r ysgol
 - **Maint dosbarthiadau** mewn unrhyw ysgol newydd (2 ymatebwr neu 1%).
- 6.10 Pwyntiau eraill a grybwyllwyd gan un ymatebwr oedd:
- Roedd cost y pen yn anfanteisiol i "ysgolion gwledig".
 - "Cadw pob ysgol yn agored".
 - Pryder ynghylch "beth a fydd yn digwydd i'r staff".
 - Pryderon y gall gwisgoedd ysgol "gostio mwy".
 - Pryderon y bydd "cost cinio yn ddrutach".
 - Gallai fod "mwy o siawns o fwlio".
 - Pryder mewn perthynas â'r effaith bosibl y byddai teithio i ysgol newydd yn ei gael ar ddisgyblion gydag anghenion addysgol arbennig e.e. datganiad.
- 6.11 Un cynnig a roddwyd ymlaen gan ymatebydd unigol oedd ar gyfer :
- "Uno Ysgol Dwyran ac Ysgol Brynsiencyn ym Mrynsiencyn"
 - "Uno Ysgol Bodorgan a Ysgol Niwbwrch yn Niwbwrch"
- 6.12 Cynhwysir copi o'r llythyr gan y Corff Llywodraethu yn **Atodiad 4**.
- 6.13 Derbyniwyd lythyrgan "Grŵp Gweithredu Achub Ysgol Brynsiencyn".

6.14 Cynhwysir copi o'r llythyr o Gyngor Cymuned Llanidan yn **Atodiad 5**.

7. YMATEB O YSGOL DWYRAN

- 7.1 Derbyniwyd dau ymateb gan gydranddalwyr Ysgol Dwyran. Derbyniwyd y cyntaf gan riant. Cefnogodd opsiwn 2 ysgol ond roedd yn pryderu ynghylch cludiant a'r hyn a fyddai'n digwydd i blentyn a oedd yn sâl yn ystod y diwrnod ysgol tra efallai na allai ei r(h)ieni gasglu'r plentyn o'r ysgol.
- 7.2 Roedd yr ail ymateb gan gydranddaliwr arall a oedd yn cefnogi opsiwn A1 ac yn meddwl y dylai'r ysgol gynradd newydd fod mewn "lleoliad canolog". Nid oedd y cydranddaliwr yn gweld y byddai'r pellter i'r ysgol newydd arfaethedig "yn peri anawsterau" gan y crybwyllai'r cydranddaliwr enghreifftiau o blant 4-11 oed yn teithio ar fsys i'r ysgolion cynradd lleol.
- 7.3 Ni dderbyniwyd llythyr gan Gorff Llywodraethu Bro Rhosyr, y Corff Llywodraethu ar gyfer ysgolion Niwbwrch a Dwyran.

8. YMATEB O YSGOL NIWBWRCH

- 8.1 Ni dderbyniwyd unrhyw ymateb oddi wrth gydranddalwyr Ysgol Niwbwrch yn cynnwys Corff Llywodraethu Bro Rhosyr sef y Corff Llywodraethu ar gyfer ysgolion Niwbwrch a Dwyran.

9. YMATEBION O YSGOL LLANGAFFO

- 9.1 Derbyniwyd cyfanswm o 19 o ymatebion gan gydranddalwyr ysgolion.
- 9.2 O'r holl ymatebwyr, mynegodd 6 (32%) na fyddent yn mynd â'u plant i ysgol gynradd newydd arfaethedig yn Niwbwrch.
- 9.3 Roedd eraill (5 ymatebwr neu 29%) yn teimlo bod "ystadegau a manylion presennol" Ysgol Llangaffo yn gadarnhaol ac nad oeddent yn cytuno gyda chau'r ysgol hon.
- 9.4 Roedd llawer o'r ymatebwyr (15 neu 79%) yn teimlo y dylai "ysgol Eglwysig" gael ei chadw beth bynnag a fyddai deilliant yr ymgynghori.
- 9.5 Mynegodd staff Ysgol Llangaffo bod "y ffordd o Langaffo i Ysgol Parc y Bont yn ffordd gul a bod ganddynt bryderon diogelwch mewn perthynas â hyn. Nid oeddent yn meddwl ychwaith y byddai rhieni'n teithio ymaith oddi wrth yr A5 i fynd â'u plant i'r ysgol ond byddent yn mynd â'u plant i'r ysgol "gerllaw'r A5". Cytunai dau riant â'r syniadau hyn. Cynhwysir copi o'r llythyr gan staff yn **Atodiad 6**.
- 9.6 Dywedodd 10 ymatebwr (53%) na fyddent yn barod i'w plant deithio ar fws i'r ysgol.
- 9.7 Pryder i 2 ymatebwr (11%) oedd effaith unrhyw ad-drefnu ysgolion cynradd ar ddalgylchoedd ysgolion uwchradd. Dywedodd un ymatebwr y gallai hynny olygu siblingiaid yn mynychu gwahanol ysgolion uwchradd.
- 9.8 Mynegodd 1 rhiant (5%) eu bod "wedi dewis Ysgol Llangaffo" gan ei bod yn "ysgol lle siaredid yr iaith Gymraeg yn naturiol gan y plant a'u rhieni".

- 9.9 Roedd rhiant arall yn meddwl y dylai ysgolion Dwyran, Niwbwrch a Bodorgan gael eu cyfuno a Llanddaniel a Brynsiencyn gael eu “rhoi efo’i gilydd” ac y dylid “gadael llonydd” i Llangaffo.
- 9.10 Nododd un rhiant lawer o bryderon ynglŷn â’r hyn a fyddai’n digwydd i glybiau brecwast ac ar ôl ysgol, amseroedd unrhyw gludiant i ysgol newydd bosibl a’r “ffyrdd cefn peryglus” yn y cyffiniau.
- 9.11 Ar 30 Gorffennaf, 2015, derbyniodd y Gyfarwyddiaeth Dysgu Gydol Oes ddeiseb gan rieni disgyblion sydd yn Ysgol Llangaffo yn cynnwys 764 llofnod. Roedd y llofnodwyr “ yn erbyn cau Ysgol Llangaffo a’r uno arfaethedig gydag unrhyw ysgolion cynradd eraill yn Ymgynghoriad Ysgol Bro Rhosyr”. Aeth y ddeiseb yn ei blaen: “Credwn ... y dylai’r Cyngor ddarparu cyllid i atgyweirio’r ysgol gan ganiatáu iddi aros yn agored a pharhau i gynnig addysg a dyfodol ardderchog i’n plant”.
- 9.12 Mae copi o’r llythyr gan y Corff Llywodraethu wedi ei gynnwys yn [Atodiad 7](#).

10. YMATEBION O YSGOL PARC Y BONT

- 10.1 Derbyniwyd cyfanswm o 32 o ymatebion gan yr ysgol ac roedd 21 (66%) o’r ymatebwyr yn rhieni.
- 10.2 Byddai tri chwarter o’r ymatebwyr (24 neu 75%) yn ffafrio Opsiwn A1 yn y ddogfen ymgynghori statudol (gweler y tabl isod) sef ymestyn Ysgol Parc y Bont i ymgorffori Ysgol Llangaffo. Datganodd 81 neu 77% o’r ymatebwyr pa opsiwn roeddent yn ei gefnogi fel a ganlyn:

Opsiwn	Cyfluniad	Nifer yr ymatebwyr a oedd yn cefnogi	% yr ymatebwyr a oedd yn cefnogi
A1	Ysgol newydd i Fodorgan, Brynsiencyn, Niwbwrch, Dwyran	24	75%
	Ymestyn Parc y Bont (Rh W) i ymgorffori Llangaffo		
A2	Ysgol newydd i Fodorgan, Niwbwrch, Dwyran	3	9%
	Ymestyn Parc y Bont (dan RW) i ymgorffori Llangaffo		
	Ffedereiddio Brynsiencyn		
B1	Ysgol newydd i Fodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo	1	3%
	Ymestyn Parc y Bont (dan RW) i ymgorffori Brynsiencyn		
B2	Ysgol newydd i Fodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo	2	6%
	Parc y Bont (dan RW)		
	Ffedereiddio Brynsiencyn		
B3	Ysgol newydd i Fodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo (dan RW)	0	0%
	Ymestyn Parc y Bont i ymgorffori Brynsiencyn		
B4	Ysgol newydd i Fodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo (dan RW)	1	3%
	Parc y Bont		
	Ffedereiddio Brynsiencyn		

- 10.3 Mynegodd chwarter yr ymatebwyr (25%) yn glir nad oedd arnynt eisiau i Ysgol Parc y Bont fod yn rhan o ffederasiwn o ysgolion gan eu bod yn teimlo bod “pob ysgol yn elwa o fod â Phennaeth ar y safle sydd hefyd yn addysgu’r plant, ac sydd yn bresennol ar gyfer rhedeg yr ysgol o ddydd i ddydd”. Ni allent weld sut y mae “ffedereiddio’n mynd i’r afael â materion sylfaenol torri’r cysylltiad rhwng amddifadedd a chyflawniad addysg isel, gan ddarparu arbedion cyfredol a chostau oherwydd bod yr ysgolion ar ddau safle. Mae ffedereiddio’n ymddangos i mi fel status quo ar gyfer popeth yn hytrach na gwelliant i bawb”.
- 10.4 Roedd yn union dros hanner yr ymatebwyr (17 neu 53%) yn meddwl bod Ysgol Parc y Bont yn parhau fel ag y mae yn ei lleoliad presennol gan ei fod yn adeilad cymharol newydd neu’n cael ei ymestyn i ymgorffori Ysgol Llangaffo gan ei bod yn ysgol dan RW yr Eglwys yng Nghymru. Beth bynnag fydd deilliant yr ymgynghoriad hwn, roedd 6 ymatebydd (19%) yn awyddus i Ysgol Parc y Bont barhau i “wneud yn dda”. Roedd un ymatebwr yn meddwl (3%) y dylid gadael llongydd i Ysgol Llangaffo ar ei phen ei hun.
- 10.5 Pe bai Opsiwn A yn cael ei wireddu, pwysleisiodd 3 ymatebwr (9%) “i’r ffyrdd gorau a diogelaf gael eu defnyddio i symud plant” i ysgol arall.
- 10.6 Ffactor pwysig i 21 o ymatebwyr (66%) oedd bod yr ysgol yn parhau i fod yn “ysgol eglwysig”.
- 10.7 Roedd un ymatebwr yn meddwl ei “bod yn bwysig iawn bod yr awdurdod lleol yn sicrhau na chaniateir i blant ond mynd i ysgolion yn eu dalgylch eu hunain”¹. Nododd yr un ymatebwr bod Ysgol Parc y Bont ac Ysgol Llangaffo mewn dalgylchoedd ysgolion uwchradd gwahanol (Ysgol David Hughes ac Ysgol Gyfun Llangefni yn eu trefn)” ond “ni chredai y dylai hynny newid” ac nid oedd ychwaith yn “credu y dylai fod yn rhwystr i uno’r ysgolion”.
- 10.8 Rhoddodd dau ymatebydd (6%) awgrymiadau ynghylch y modd y gallai’r lle o fewn yr ysgol gael ei ddefnyddio’n well a chyflwynodd awgrymiadau i wella sefyllfa’r drafnidiaeth o fewn terfynau’r ysgol ar ddechrau a diwedd y diwrnod ysgol.
- 10.9 Ni allai dau o’r ymatebwyr (6%) ddeall pam y rhoddwyd ymlaen yr opsiwn o ffedereiddio Ysgol Brynsiencyn a pham yr oedd yr ysgol “yn cael triniaeth arbennig” o ystyried “yr ymddangosai” bod ffedereiddio ysgolion cynradd “wedi cael ei ddiystyru” yn y cam ymgynghori anstatudol.
- 10.10 Cynhwysir copi o lythyr y Corff Llywodraethu yn **Atodiad 8**.
- 10.11 Copi o lythyr Cyngor Cymuned Llanddaniel Fab yn **Atodiad 9**.

11. YMATEB GAN YR EGLWYS YNG NGHYMRU

- 11.1 Ymgynghorodd swyddogion yr Adran Dysgu Gydol Oes gydag Adran Addysg Esgobaeth Bangor cyn dechrau’r cyfnod ymgynghori statudol. Roedd hyn yn unol â’r weithdrefn a amlinellwyd yng Nghôd Trefniadaeth Ysgol 2013, rhan 3.4, paragraff 3 [tudalen 31] ac ni allai’r broses hon ddechrau tan ar ôl diwedd y cyfnod Etholiad ar 8 Mai 2015. Derbyniwyd llythyr dwyieithog gan Adran Addysg Esgobaeth Bangor drwy e-bost ar 8 Mehefin 2015. Nodwyd pum pwynt bwled yn eu llythyr. Yn nhermau opsiynau, mynegodd Cyfarwyddwr Addysg yr Eglwys yng Nghymru bod yr Eglwys

¹ Mae’r Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 yn caniatáu i rieni dewis pa ysgol fydd eu plentyn yn ei fynychu.

yng Nghymru'n "gallu gweld manteision ac anfanteision ar gyfer darparu ysgol eglwysig yn opsiynau A a B, a'i bod yn awyddus i glywed llais cymuned ysgol Ysgol Llangaffo. Mae wedi bod y fwyaf cefnogol o ddarpariaeth Ysgol Eglwysig, a gallai ei llais yn wir fod yn hyn sy'n ffurfio barn yr Esgobaeth. Mae'r Esgobaeth yn gofyn i'r Awdurdod Lleol ystyried yn ofalus y ffordd orau i gasglu gwybodaeth gan y grŵp hwn, a byddai'n hoffi cynorthwyo i wneud hyn."

Yn ei lythyr, dywedodd yr Esgobaeth: "Pe bai cynnig yn dod ymlaen a fyddai'n lleoli'r ddarpariaeth ysgol Eglwysig yn Ysgol Parc y Bont, a hefyd yn ceisio integreiddio Ysgol Brynsiencyn, byddai'r Esgobaeth yn annhebygol iawn o ystyried ffederasiwn statudol o'r ysgolion. Byddai'r Esgobaeth yn ystyried Ymddiriedolaeth Gydweithio Leol (YGL / LCT --- lle, yn ei hanfod, y byddai'r ddau gorff llywodraethu yn sefydlu ymddiriedolaeth i fod yn gyfrifol am redeg yr ysgolion) neu greu un ysgol yn gweithio dros ddau safle."

Cafwyd trafodaeth pellach gydag Esgobaeth Bangor a dywedodd yr Esgobaeth: 2. "Byddai Esgobaeth Bangor yn dewis opsiwn B4a, fel y disgrifir yn paragraph 18.3, sef statws ysgol Eglwysig dan reolaeth wirfoddol fydd yn cael ei ffurfio o gau'r ysgolion yn Llangaffo, Dwyran, Niwbwrch a Bodorgan.

2i. Mae'r Esgobaeth yn gwerthfawrogi wrth symud i 2 ysgol gynradd o 5 (ac eithrio Brynsiencyn), nid yw'n bosibl i'r ddwy ysgol 'newydd' i fod yn ysgolion eglwys, gan fod gennych chi (yr Awdurdod Lleol) gyfrifoldeb i gadw cydbwysedd o ddarpariaeth 'gymunedol' a darpariaeth gynradd ysgolion Eglwysig. Felly mae'n rhaid gwneud penderfyniad.

2ii. Cyn yr ymgynghoriad, dywedodd yr Esgobaeth (paragraff 11.1) ei bod yn awyddus i glywed llais cymuned Ysgol Llangaffo, oherwydd ei fod yn gefnogol iawn i'r ddarpariaeth ysgolion Eglwys. Nid yw'r adroddiad hwn yn dangos unrhyw consensws o farn cymuned Ysgol Llangaffo, ac eithrio y ddeiseb yn erbyn cau'r ysgol. Nid yw cadw Ysgol Llangaffo ar agor ar gael fel opsiwn yn yr ymgynghoriad.

2iii. Yr ysgol fydd yn olynydd i Ysgol Llangaffo fydd yr ysgol newydd fydd yn cael ei ffurfio o gau'r ysgolion yn Llangaffo, Dwyran, Niwbwrch a Bodorgan. Mae hyn yn golygu y bydd yn ofynnol, yn ôl y gyfraith, i asedau o werthu safle Ysgol Llangaffo fynd tuag at gostau'r ysgol newydd, ac ni fyddai felly os yw'r ysgol sy'n olynydd i Ysgol Llangaffo yn ysgol 'gymunedol'.

Os bydd y opsiwn 2 yn digwydd, byddai'r Esgobaeth yn drist na fyddai Ysgol Parc y Bont bellach yn ysgol yr Eglwys yng Nghymru, a byddai'n flin i golli ei darpariaeth a'i chysylltiad yno."

Cynhwysir copi o'r llythyr cyntaf gan Adran Addysg yr Esgobaeth yn [Atodiad 10](#).

12. YMATEBION ERAILL

12.1 Ymgynghorodd swyddogion yr Adran Dysgu Gydol Oes hefyd gyda nifer o gydranddalwyr eraill yn cynnwys undebau llafur a chafwyd ateb gan *Undeb Cenedlaethol Athrawon Cymru* neu UCAC. Mynegodd llefarydd ar ran yr undeb: "Mae UCAC yn falch bod yr Awdurdod wedi cynnwys cyfres o gyfarfodydd ... ar gyfer staff, llywodraethwyr a rhieni'r chwe ysgol dan sylw". Mynegodd yr undeb hefyd ei fod yn "falch gweld mwy nag un opsiwn yn cael eu cyflwyno o fewn y ddogfen". Nid oedd UCAC mewn sefyllfa i gefnogi unrhyw "opsiwn penodol". Cynhwysir copi o'r e-bost o UCAC yn [Atodiad 11](#).

12.2 Ymgynghorodd yr Awdurdod hefyd gydag Estyn a derbyniwyd adborth: "Oherwydd y nifer uchel

o opsiynau posibl a awgrymwyd o fewn y ddogfen ymgynghori a diffyg gwybodaeth ar y manteision disgwylidig, yn nhermau darpariaeth addysgol, nid yw Estyn yn gallu dod i ganlyniad ar effaith y cynigion ar safonau darpariaeth addysgol yn yr ardal". Cynhwysir copi o ymateb Estyn yn **Atodiad 12**.

13. HOLIADURON RHIENI

13.1 Yn dilyn ymgynghoriad anstatudol, anfonwyd holiadur i rieni yn gofyn pa ffactorau a oedd yn bwysig wrth wneud penderfyniad ynghylch pa ysgol y mae eu plentyn yn ei mynychu. Gofynnwyd i rieni restru'r ffactorau pwysig iddynt hwy pan oeddent yn dewis ysgol ar gyfer eu plentyn.

Roedd y ffactorau a ganlyn yn bwysig i rieni ar draws y 6 ysgol:

- Mae'r ysgol yn cael ei harwain a'i rheoli'n dda
- Mae enw da'r ysgol yn y gymuned yn bwysig i rieni ar draws y 6 ysgol

Y ffactor a ganlyn yw'r lleiaf pwysig i rieni mewn 4 o'r ysgolion.

- Mae arnoch eisiau i'ch plentyn fynychu ysgol fawr (> 90) a
- Statws yr ysgol h.y. a yw'n 'ysgol eglwysig', oedd y pumed peth pwysicaf i rieni disgyblion yn Ysgol Llangaffo tra roedd yn nawfed ffactor pwysicaf i rieni Parc y Bont.

13.2 Anfonwyd holiadur i ddarpar-rieni iddynt roi gwybod i'r awdurdod pa ffactorau a oedd yn bwysig iddynt mewn penderfynu pa ysgol y mae eu plentyn yn ei fynychu. Gellir gweld y manylion yn yr adroddiad ar y broses ymgynghori anstatudol.

13.3 Ar wahân i'r holiaduron uchod, gofynnodd swyddogion priffyrdd i rieni am eu rhesymau dros ddewis yr ysgol y mae eu plentyn neu eu plant yn ei mynychu. Datgelodd y ffigurau bod 'lleol' yn bwysig i'r mwyafrif llethol o rieni ym Mrynsiencyn, Bodorgan, Dwyrân a Niwbwrch ond nid oedd mor bwysig yn y ddwy ysgol arall. Yr ail a'r trydydd ffactor pwysicaf i rieni yn Ysgolion Llangaffo a Pharc y Bont oedd enw da'r ysgol a chysylltiadau gyda'r Eglwys (yng Nghymru).

14. ADBORTH GAN DDISGYBLION

14.1 Cynhaliodd swyddogion o'r Gwasanaeth Ieuencid gyfarfodydd byr gyda chynrychiolaeth o ddisgyblion o bob un o'r chwe ysgol. Dilynodd yr ymgynghoriad hwn y fformat ymgynghoriad anffurfiol a gwblhawyd ym mis Chwefror, lle'r esboniwyd y rhesymau dros y cynigion ar gyfer moderneiddio :

- Roedd yn rhy ddrud cynnal yr ysgolion presennol fel y maent ar hyn o bryd.
- Mae gan Ynys Môn ormod o leoedd gwag yn ei hysgolion ac roedd Llywodraeth Cymru'n anhapus gyda hyn.
- Roedd yn bwysig sicrhau bod pob disgybl yn cael addysg o ansawdd.
- Roedd rhai ysgolion yn hen iawn ac angen llawer o wario arnynt.

Defnyddiwyd holiadur dwyieithog wedi ei symleiddio ar gyfer yr ymgynghori, yn esbonio'r dewisiadau presennol a gynigir gan y Cyngor. Gofynnwyd i ddisgyblion am eu barn ar bob opsiwn.

Amlinellir yr ymatebion isod (cynhwysir copi o'r holiadur dwyieithog wedi ei symleiddio yn Atodiad 14).

14.2 Roedd yr adborth gan ddisgyblion Ysgol Bodorgan ar yr opsiynau fel a ganlyn:

Opsiwn A2

*Adeiladu ysgol newydd ar gyfer disgyblion Bodorgan, Dwyran a Niwbwrch (tua 137 disgybl)
Disgyblion Ysgol Llangaffo yn symud i Ysgol Parc y Bont – Ysgol Eglwysig (Llanddaniel) (tua o 170 o ddisgyblion)*

Dewisodd 6 disgybl yr opsiwn hwn oherwydd mai hwn oedd yr opsiwn a roddai iddynt y dewis o fynychu ysgol lai, ond gwelai 2 hyn hefyd yn gyfle i wneud mwy o gyfeillion newydd.

Opsiwn B1

*Adeiladu ysgol newydd i ddisgyblion o Fodorgan, Niwbwrch, Dwyran a Llangaffo (tua 203 disgybl.
Disgyblion Brynsiencyn yn symud i Ysgol Parc y Bont – Ysgol Eglwysig (tua o 161 disgybl)*

Roedd 1 disgybl yn ffafrio'r opsiwn hwn, oherwydd ei fod yn cael ei weld yn gyfle i wneud mwy o gyfeillion mewn ysgol fwy.

Gwrthod yr Opsiynau

Roedd 9 o'r disgyblion yn anhapus i dderbyn unrhyw rai o'r opsiynau. Roedd ar ddau eisiau cadw Ysgol Gymuned Bodorgan, ac nid oedd arnynt eisiau gweld unrhyw ysgol yn cau. Nododd un bod arno eisiau gweld ei frawd a'i chwaer iau yn aros yn Ysgol Bodorgan. Mynegodd 5 nad oeddent yn hapus i fynychu ysgol yn Niwbwrch oherwydd bod arnynt ofn cael eu bwlio, a nododd 2 bod 2 ddisgybl eisoes wedi symud o Niwbwrch i Fodorgan oherwydd bwlio. Gwrthododd 2 o'r disgyblion bob opsiwn a mynegi y byddent yn symud i Ysgol Pencarnisiog yn hytrach na mynychu unrhyw rai o'r ysgolion a gynigir yn yr opsiynau.

Er bod 7 disgybl yn fodlon derbyn un neu'r llall o'r opsiynau, mae 9 disgybl yn aros yn bendant na fyddent yn derbyn unrhyw rai o'r opsiynau arfaethedig, ac roedd 2 yn glir y byddent yn symud allan o ardal Rhosyr i Ysgol Pencarnisiog yn hytrach na derbyn unrhyw rai o'r opsiynau. Mae'r canfyddiad o fwlio yn fater mewn un ysgol /pentref arbennig (Niwbwrch) a'r ffaith bod yr holl gynigion yn golygu uno gyda'r ysgol arbennig hon yn golygu y bydd angen gwneud llawer o waith i oresgyn y rhwystr hwn, os bydd unrhyw rai o'r 9 disgybl o Ysgol Bodorgan yn mynd i dderbyn yr opsiynau arfaethedig.

14.3 **Roedd yr adborth gan ddisgyblion Ysgol Brynsiencyn ar yr opsiynau fel a ganlyn:**

Opsiwn A1

Adeiladu ysgol newydd ar gyfer disgyblion Bodorgan, Brynsiencyn, Niwbwrch a Dwyran (amcangyfrif o 190 o ddisgyblion)

Symud disgyblion Ysgol Llangaffo i Ysgol Parc y Bont (Llanddaniel) – Ysgol Eglwysig (amcangyfrif o 170 o ddisgyblion)

Roedd 19 o ddisgyblion yn ffafrio'r opsiwn hwn, gyda'r ysgol newydd i gael ei hadeiladu ym Mrynsiencyn, oherwydd bod gormod o dir o amgylch yr ysgol.

Opsiwn A2

Ysgol newydd ar gyfer disgyblion Bodorgan, Dwyran a Niwbwrch (tua 137 disgybl)

Disgyblion Ysgol Llangaffo yn symud i Ysgol Parc y Bont – Ysgol Eglwysig (Llanddaniel) (amcangyfrif o 170 o ddisgyblion)

Ysgol Brynsiencyn yn aros yr un fath ond wedi ei ffedereiddio (amcangyfrif o 79 o ddisgyblion)

Roedd 1 disgybl yn ffafrio'r opsiwn hwn.

Opsiwn B4

Ysgol newydd ar gyfer disgyblion Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran a Llangaffo – Ysgol Eglwysig (amcangyfrif o 203 o ddisgyblion)

Ysgol Parc y Bont yn aros fel y mae ar hyn o bryd (amcangyfrif o 105 o ddisgyblion)

Ysgol Brynsiencyn yn aros yr un fath ond wedi ei ffedereiddio (amcangyfrif o 70)

Dewisodd 4 disgybl yr opsiwn hwn.

Sylwadau llafar neu sylwadau ar yr holiaduron

Nid oedd yr un o'r disgyblion eisiau gweld Ysgol Brynsiencyn yn cau. Roedd pob opsiwn yn ail ddewis.

A oeddent yn deall y rhesymau am y newid?

Roeddent yn eu deall, ond nid oeddent yn cytuno â hwy.

Sylwadau eraill

Roedd y rhan fwyaf o'r disgyblion yn rhagweld y byddent yn symud ymlaen i Ysgol David Hughes ar gyfer eu haddysg uwchradd.

Casgliad

I grynhoi, roedd y disgyblion yn gryf o'r farn nad oeddent yn dymuno gweld yr ysgol bresennol yn cau, ond os oeddent i gael eu huno gydag ysgol arall, yna eu dewis fyddai uno gyda Bodorgan, Niwbwrch a Dwyran mewn ysgol newydd wedi ei hadeiladu ym Mrynsiencyn (19). Yr ail ddewis mwyaf poblogaidd (5) oedd cadw'r ysgol bresennol a'i bod yn cael ei ffedereiddio.

14.4 **Roedd yr adborth gan ddisgyblion Ysgol Dwyran ar yr opsiynau fel a ganlyn:**

Opsiwn A1

Adeiladu ysgol newydd ar gyfer disgyblion Bodorgan, Brynsiencyn, Niwbwrch a Dwyran (amcangyfrif o 190 o ddisgyblion)

Disgyblion Llangaffo'n symud i Ysgol Parc y Bont (Llanddaniel) – Ysgol Eglwysig (tua 170 disgybl)

Roedd 2 o'r disgyblion wedi dewis yr opsiwn hwn, oherwydd eu bod yn teimlo nad oedd yr ysgol yn rhy fawr, o'i chymharu â'r opsiynau arfaethedig blaenorol, a byddai'n haws gwneud ffrindiau yno. Roedd ar un eisiau mynd â'r murlun o'r Land Rover gydag ef!

Opsiwn A2

*Adeiladu ysgol newydd ar gyfer disgyblon Bodorgan, Dwyran a Niwbwrch (tua 137 disgybl)
Disgyblion Ysgol Llangaffo yn symud i Ysgol Parc y Bont – Ysgol Eglwysig (Llanddaniel)
(amcangyfrif o 170 o ddisgyblion)*

Ysgol Brynsiencyn yn aros yr un fath ond wedi ei ffedereiddio (amcangyfrif o 79 o ddisgyblion)

Roedd 2 ddisgybl yn ffafrio'r opsiwn hwn (gan nodi eto bod gan yr opsiwn hwn lai o ddisgyblion nag a nodwyd mewn peth o'r ymgynghoriad cyntaf).

Opsiwn B1

Adeiladu ysgol newydd ar gyfer disgyblion Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran a Llangaffo (tua 203 disgybl)

Disgyblion Brynsiencyn yn symud i Ysgol Parc y Bont – Ysgol Eglwysig (tua 161 disgybl)

Roedd 1 disgybl yn ffafrio'r opsiwn hwn

Opsiwn B3

Adeiladu ysgol newydd ar gyfer disgyblion o Fodorgan, Niwbwrch, Dwyran a Llangaffo – Ysgol Eglwysig (amcangyfrif o 203 o ddisgyblion)

Disgyblion Brynsiencyn yn symud i Ysgol Parc y Bont – nid Ysgol Eglwysig (tua 161 disgybl)

Roedd 1 o'r disgyblion yn ffafrio'r opsiwn hwn oherwydd eu bod yn hoffi'r syniad o'r ysgol newydd yn bod yn Ysgol Eglwysig.

Sylwadau ar yr opsiynau

Pwysleisiodd pob disgybl ei bod yn bwysig iddynt nad oedd yr ysgol newydd yn rhy fawr.

A oeddent yn deall y rhesymau dros y newid?

Roeddent yn deall y rhesymau dros y newid.

14.5 Roedd yr adborth gan ddisgyblion Ysgol Niwbwrch ar yr opsiynau fel a ganlyn:

Opsiwn A2

Adeiladu ysgol newydd ar gyfer disgyblion Bodorgan, Dwyran a Niwbwrch (amcangyfrif o 137 o ddisgyblion)

Disgyblion Ysgol Llangaffo yn symud i Ysgol Parc y Bont – Ysgol Eglwysig (Llanddaniel) (amcangyfrif o 170 o ddisgyblion)

Ysgol Brynsiencyn yn aros yr un fath ond wedi ei ffedereiddio (amcangyfrif o 79 o ddisgyblion)

Roedd 5 disgybl yn ffafrio'r opsiwn hwn. Rhoddodd 2 eu rheswm am eu bod eisoes yn adnabod disgyblion o Fodorgan a Dwyran. Roedd ar un eisiau gweld plant Niwbwrch yn aros gyda'i gilydd yn Niwbwrch, a gwnaeth 2 y sylw bod arnynt eisiau i'w hathrawon aros gyda hwy yn yr ysgol newydd.

Opsiwn B3

Adeiladu ysgol newydd ar gyfer disgyblion o Fodorgan, Niwbwrch, Dwyran a Llangaffo - Ysgol Eglwysig (amcangyfrif o 203 o ddisgyblion)

Disgyblion Brynsiencyn yn symud i Ysgol Parc y Bont - nid Ysgol Eglwysig (tua 161 disgybl)

Roedd 4 disgybl yn ffafrio'r opsiwn hwn. Nododd un bod arni eisiau bod yn rhan o Ysgol Eglwysig gan ei bod yn hoffi canu. Nododd 3 bod yr opsiwn hwn yn golygu y byddai ganddynt fwy o blant y gallent wneud ffrindiau gyda hwy mewn ysgol fwy. Roedd un yn pryderu y byddai pobl yn colli eu swyddi drwy uno ysgolion.

Opsiwn B4

Adeiladu ysgol newydd ar gyfer disgyblion o Fodorgan, Niwbwrch, Dwyran a Llangaffo – Ysgol Eglwysig (amcangyfrif o 203 o ddisgyblion)

Ysgol Parc y Bont yn aros yr un fath (amcangyfrif o 105 o ddisgyblion)

Ysgol Brynsiencyn yn aros yr un fath ond wedi ei ffedereiddio (Amcangyfrif o 79 o ddisgyblion)

Dewisodd 2 yr opsiwn hwn, ond mewn gwirionedd mae gan Opsiwn B3 a B4 yr un cynnig ar gyfer disgyblion Niwbwrch.

A oeddent yn cytuno â'r rhesymau dros newid?

Arhosodd un disgybl yn ddi-droi o'r farn nad oedd arno eisiau derbyn unrhywrai o'r opsiynau, ac nad oedd arnynt eisiau gweld unrhywrai o'r ysgolion presennol yn agos.

Symud ymlaen i'r Ysgol Uwchradd

Rhagwelodd disgyblion o'r ysgol hon eu hunain yn mynd i Ysgol David Hughes, Ysgol Friars ac Ysgol Gyfun Llangefni, fel eu bod yn annhebygol o symud ymlaen i Ysgol Uwchradd gyda'i gilydd.

I grynhoi – roedd ar 5 o ddisgyblion eisiau gweld ysgol newydd i ddisgyblion Bodorgan, Niwbwrch a Dwyran; ac roedd ar 5 eisiau gweld disgyblion o Fodorgan, Niwbwrch, Dwyran a Llangaffo yn mynychu ysgol newydd. Arhosai un yn gadarn o'r farn nad oedd arno eisiau gweld cau unrhyw ysgolion a gwrthododd bob un o'r 6 opsiwn.

14.6 Roedd yr adborth gan ddisgyblion Ysgol Llangaffo ar yr opsiynau fel a ganlyn:

Opsiwn A1

Adeiladu ysgol newydd ar gyfer disgyblion Bodorgan, Brynsiencyn, Niwbwrch a Dwyran (amcangyfrif o 190 o ddisgyblion)

Disgyblion Llangaffo yn symud i Ysgol Parc y Bont (Llanddaniel) – Ysgol Eglwysig (amcangyfrif o 170 o ddisgyblion)

Dewisodd 10 o'r disgyblion yr opsiwn hwn, h.y. uno Llangaffo ac Ysgol Parc y Bont. Nododd 2 mai'r rheswm dros hynny oedd bod y ddwy yn Ysgolion Eglwysig, ac o'r rheini nododd un y byddai cyfle i wneud mwy o ffrindiau mewn ysgol fwy. Nododd 3 na fyddent yn mynd i ysgol gyda 'bwlis Niwbwrch'. Er bod 2 arall wedi dewis yr opsiwn hwn, roedd un yn bryderus am y daith bws, a nododd un ei fod yn torri traddodiad teuluol pe bai'r ysgol yn cau, ac na fyddai unrhyw bobl ifanc yn symud i Llangaffo, ac y byddai calon y pentref yn mynd pe bai'r ysgol yn cau.

Opsiwn A2

Adeiladu ysgol newydd ar gyfer disgyblion Bodorgan, Dwyran a Niwbwrch (amcangyfrif o 137 o ddisgyblion)

Disgyblion Ysgol Llangaffo yn symud i Ysgol Parc y Bont – Ysgol Eglwysig (Llanddaniel) (amcangyfrif o 170 o ddisgyblion)

Ysgol Brynsiencyn yn aros yr un fath ond wedi ei ffedereiddio (amcangyfrif o 79 o ddisgyblion)

Roedd 7 disgybl yn ffafrio'r opsiwn hwn (er mewn gwirionedd mae'r un opsiwn â 12 1, hynny yw uno gyda Pharc y Bont. Nododd 3 eto ei bod yn bwysig aros mewn Ysgol Eglwysig, a gwelai 2 hynny'n gyfle i wneud mwy o ffrindiau. Nododd 4 na fyddent yn bendant yn mynd i ysgol yn Niwbwrch oherwydd bod arnynt ofn bwlio. Nododd un plentyn bod Llanddaniel yn ysgol 'aeddfe'. Roeddent yn dal i apelio i gadw Ysgol Llangaffo ar agor.

Opsiwn A1

Adeiladu ysgol newydd ar gyfer disgyblion o Fodorgan, Niwbwrch, Dwyran a Llangaffo (amcangyfrif o 203 o ddisgyblion)

Disgyblion Brynsiencyn yn symud i Ysgol Parc y Bont – Ysgol Eglwysig (tua 161 disgybl)

Roedd 1 disgybl yn ffafrio'r opsiwn hwn, gyda 2 yn nodi ei fod yn gyfle i wneud ffrindiau newydd, ond nododd un hefyd mi'r opsiwn a ffafrir byddai cadw Ysgol Llangaffo yn agored.

Opsiwn A3

Adeiladu ysgol newydd i ddisgyblion o Fodorgan, Niwbwrch, Dwyrان a Llangaffo – Ysgol Eglwysig (amcangyfrif o 203 o ddisgyblion)

Disgyblion Brynsiencyn yn symud i Ysgol Parc y Bont – nid yn Ysgol Eglwysig (amcangyfrif o 161 o ddisgyblion)

Roedd 1 o'r disgyblion yn ffafrio'r opsiwn hwn. Nododd un ei fod yn gyfle i wneud mwy o ffrindiau a nododd un bod ganddo ffrindiau yn Niwbwrch eisoes. Nododd dau arall eu bod yn ffafrio Niwbwrch oherwydd eu bod yn byw yn Niwbwrch, ac felly y byddai'n well ganddynt fynychu ysgol yn Niwbwrch oherwydd ei lleoliad.

Opsiwn B4

Adeiladu ysgol newydd i ddisgyblion Bodorgan, Niwbwrch, Dwyrان a Llangaffo (tua 203)

Parc y Bont yn aros yr un fath (amcangyfrif o 105 o ddisgyblion)

Ysgol Brynsiencyn yn aros yr un fath ond yn dod yn ysgol ffederal (70 o ddisgyblion)

Roedd 2 o'r disgyblion yn ffafrio'r opsiwn hwn, gydag un yn nodi ei fod yn gobeithio na fyddai bwlio mewn ysgol newydd.

I grynhoi, cytunai'r disgyblion yn unfrydol mai'r hyn a fyddai orau ganddynt fyddai cadw Ysgol Llangaffo yn agored. O'r opsiynau a oedd ar gael i ddisgyblion o Ysgol Llangaffo, mewn gwirionedd dim ond 2 opsiwn a drafodwyd ganddynt. O'r rheini roedd 17 yn ffafrio uno gydag Ysgol Parc y Bont, ac o'r rheini datganodd llawer na fyddent yn bendant yn symud i ysgol yn Niwbwrch. Roedd 9 yn ffafrio'r opsiwn o ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyrان a Llangaffo, ac o'r rhain roedd llawer yn hapus i'r lleoliad fod yn Niwbwrch, gan y byddai'n fwy cyfleus iddynt.

14.7 Roedd yr adborth gan ddisgyblion Ysgol Parc y Bont ar yr opsiynau fel a ganlyn:

Opsiynau a ddewiswyd:

Opsiwn B1

Adeiladu ysgol newydd ar gyfer disgyblion o Fodorgan, Niwbwrch, Dwyrان a Llangaffo (amcangyfrif o 203 o ddisgyblion)

Disgyblion Brynsiencyn yn symud i Ysgol Parc y Bont – Ysgol Eglwysig (tua 161 disgybl)

Roedd 2 ddisgybl yn ffafrio'r opsiwn hwn, oherwydd ei fod yn cael ei weld yn gyfle i wneud mwy o ffrindiau mewn ysgol fwy. Rhoddodd un ei rhesymau fel caniatáu iddi barhau i fynychu Ysgol Eglwysig, gan ei bod yn hoffi'r gwasanaeth, ac roedd yn ysgol ardderchog, gyda'r athrawon yn eu haddysgu'n dda. Nododd yr ail ddisgybl hefyd bwysigrwydd aros mewn Ysgol Eglwysig, ond y byddai uno ag Ysgol Brynsiencyn yn rhoi cyfle i wneud mwy o ffrindiau, a dysgu mwy.

Opsiwn B2

Adeiladu ysgol newydd ar gyfer disgyblion o Fodorgan, Niwbwrch, Dwyrان a Llangaffo (amcangyfrif o 203 o ddisgyblion)

Parc y Bont yn aros yr un â'r presennol ac yn aros yn Ysgol Eglwysig (tua 105 disgybl)

Brynsiencyn yn aros yr un fath ond yn cael ei ffedereiddio

Dewisodd 6 o'r disgyblion yr opsiwn hwn, oherwydd ei fod yn golygu dim newid ar gyfer yr ysgol hon. Rhoddodd 3 eu rhesymau sef ei bod yn bwysig iddynt aros yn Ysgol Eglwysig, a nododd 2

bod hon yn ysgol ardderchog, ac felly nid oedd arnynt eisiau gweld unrhyw newidiadau.

I grynhoi, gwelai pob un o'r 8 disgybl y buom yn ymgynghori â hwy aros yn Ysgol Eglwysig yn rhywbeth pwysig iawn. Dewisodd 2 opsiwn 2 oherwydd ei fod yn golygu bod Ysgol Parc y Bont yn aros ar y safle presennol, ond y gallai disgyblion Brynsiencyn uno â hwy. Nododd pob disgybl bod hon yn ysgol dda ac ni allent weld unrhyw resymau dilys dros wneud newidiadau.

Amlygodd yr ymatebion y materion a ganlyn:

- 14.8 Mae cefnogaeth yn uchel ym Mrnsiencyn i adeiladu ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Brynsiencyn, Niwbwrch a Dwyrán, ond dim ond os bydd yr ysgol ym Mrnsiencyn. Ni cheir llawer o gefnogaeth i ffedereiddio gydag ysgol sydd ohoni. Roedd disgyblion o Ysgol Parc y Bont, yn ffafrio'r opsiwn o aros fel yr ydym, neu o dderbyn disgyblion o Ysgol Brynsiencyn i'r ysgol. Fodd bynnag, o'r opsiynau a gynigir, ceir 17 o blant o Ysgol Llangaffo a oedd yn ffafrio'r opsiwn o uno gydag Ysgol Parc y Bont, ond a oedd yn awyddus i'r ysgol aros yn Ysgol Eglwysig. Mae'n glir nad yw nifer uchel o blant ysgol sy'n mynychu Ysgol Llangaffo yn barod i ystyried mynd i ysgol yn Niwbwrch. Mae'n annhebygol y bydd niferoedd uchel o blant sy'n mynychu Ysgol Bodorgan yn barod i fynychu ysgol y mae disgyblion o Niwbwrch yn ei mynychu. Nodai rhai y byddent yn mynychu ysgolion y tu allan i dalgylch Rhosyr os mai dyma'r unig opsiwn a gynigir iddynt. Mae rhai wedi symud eisoes o Ysgol Aberffraw, ac maent yn anhapus iawn i gael eu symud eto.
- 14.9 Gan fod llawer o opsiynau a'u bod yn weddol gymhleth, defnyddiodd staff gwasanaeth Ieuenctid CSYM holiadur sydd wedi ei symleiddio (Atodiad 13) a oedd yn effeithio ar yr ysgol arbennig honno mewn coch, ac adnabod opsiynau a oedd yn cynnig Ysgol Eglwysig mewn gwyrdd ar gyfer pob ysgol. Dewisodd rhai ysgolion i'r Cyngor Ysgol gynrychioli'r ysgol tra gofynnai eraill i swyddogion ymgynghori â dosbarth. Mae hyn yn esbonio'r gwahaniaeth yn y niferoedd yr ymgynghorwyd â hwy yn y tabl isod.

	Rhif yr opsiwn						Nifer a wrthododd yr opsiwn	Nifer y disgyblion
	1 (A1)	2 (A2)	3 (B1)	4 (B2)	5 (B3)	6 (B4)		
Ysgol Brynsiencyn	19	1	0	0	0	4	0	24
Ysgol Dwyrán (dewisodd 1 disgybl 3 opsiwn)	2	0	1	0	1	0	0	4
Ysgol Niwbwrch (dewisodd 1 disgybl 2 opsiwn)	0	5	0	0	4	2	1	11
Ysgol Bodorgan	0	6	1	0	0	0	9	16
Ysgol Parc y Bont	0	0	2	6	0	0	0	8
Ysgol Llangaffo	10	7	3	0	4	2	0	26

15. AROLYGON TRAFNIDIAETH

15.1 Yn ystod y cyfnod Ymgynghori Anffurfiol Tachwedd 17 – Rhagfyr 21 2014, lleisiodd rhieni eu pryderon ynghylch materion diogelwch trafndiaeth y tu allan i rai o'r ysgolion o dan ystyriaeth. Penderfynwyd y dylai swyddog o adran Briffyrdd y Cyngor gwblhau arolwg trafndiaeth ym mhob un o'r 6 ysgol dan sylw yn ystod mis Ionawr 2015 (cofnodwyd sut dywydd oedd hi). Roedd yr arolwg yn cynnwys dwy ran:

Yn y rhan gyntaf, cofnododd y Swyddog Priffyrdd nifer y plant a gyrhaeddodd ar droed ac mewn car – yn ystod gollwng yn y bore ac amserau casglu'r prynhawn.

Yn yr ail ran, gofynnwyd i'r rhieni gwblhau arolwg byr 3 chwestiwn a gynlluniwyd i adnabod o le yr oeddent wedi teithio (côd post cartref), ac i le yr oedd ei taith ymlaen. Arsylwodd y Swyddog Priffyrdd ar rai materion diogelwch trafndiaeth ar rai o safleoedd yr ysgol (gellir dod o hyd i fanylion pellach yn yr adroddiad ar y broses ymgynghori anffurfiol a drafodwyd gan y Pwyllgor Gwaith ar 16 Mawrth, 2015).

Casgliadau'r asesiadau trafndiaeth oedd :

“O'r 6 ysgol, ystyriwyd bod y sefyllfa drafndiaeth yn ddiogel ym Mrynsiencyn a Niwbwrch. Roedd parcio gerllaw safle Dwyrán yn rhesymol ond mae rhieni'n parcio ar y ffordd sy'n arwain allan o'r pentref. Dyma fel y mae hi hefyd yn Llangaffo sy'n arwain at dagfa a pheryglon posibl. Mae'r sefyllfa drafndiaeth o amgylch Ysgol Bodorgan hefyd yn beryglus bosibl gan nad oes manau codi a golwg o fewn safle'r ysgol. Er bod peryglon posibl ar safle Parc y Bont, gellid lleihau'r rhan ond byddai gwariant yn ofynnol.

Felly, y safleoedd mwyaf addas i'w defnyddio neu eu datblygu i'r dyfodol, mewn perthynas â phryderon ieched a diogelwch, yw Ysgol Brynsiencyn, Ysgol Niwbwrch ac Ysgol Parc y Bont.”

16. DADANSODDIAD O'R OPSIYNAU

16.1 Cafwyd peth cefnogaeth ar gyfer yr opsiynau a ganlyn yn yr ymatebion i'r ddogfen a'r cyfarfodydd ymgynghori statudol.

- i. Tra nad oedd llawer (76 neu 72%) eisiau i Ysgol Brynsiencyn gau, datganodd mwyafrif cydranddalwyr Ysgol Brynsiencyn (46) eu cefnogaeth i opsiwn B4 (Ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyrán, Llangaffo (dan RW) tra byddai Parc y Bont yn aros byddai Ysgol Brynsiencyn yn cael ei ffedereiddio). Caed peth cefnogaeth gan 26 o gydranddalwyr ar gyfer opsiwn A1 (ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Brynsiencyn, Niwbwrch, Dwyrán ac Ymestyn Parc y Bont (dan RW) i ymgorffori Llangaffo).
- ii. Tra nad oedd ar lawer (14 neu 74%) eisiau i Ysgol Llangaffo gau, roedd naw ymateb gan rieni Llangaffo'n datgan eu bod yn cefnogi opsiwn A1 tra roedd 2 yn datgan eu cefnogaeth i opsiwn A2. Roedd y ddau'n cynnwys ymestyn Ysgol Parc y Bont i ddal y disgyblion o Ysgol Llangaffo. Mewn geiriau eraill, pe bai'r Awdurdod yn penderfynu mynd ymlaen gyda chau'r ysgol ac adeiladu ysgol neu ysgolion newydd yna'r unig opsiwn derbyniol ar gyfer rhieni Llangaffo fyddai uno â Pharc y Bont gan fod y ddwy ysgol yn ysgolion Eglwysig.
- iii. Roedd llawer o ymatebwyr o Ysgol Parc y Bont (24) hefyd yn ffafrio opsiwn A1 tra datganodd 3 eu cefnogaeth i opsiwn A2. Eto, roedd y ddau opsiwn yn cynnwys ymestyn Ysgol Parc y Bont i gynnwys y disgyblion o Ysgol Llangaffo. Fodd bynnag, nid oedd chwarter yr ymatebwyr yn ffafrio ffurfio ffederasiwn o ysgolion rhwng Ysgol Parc y Bont ac ysgol arall.

- iv. Roedd un cydranddaliwr o Ysgol Dwyran yn cefnogi opsiwn A1 ond ni dderbyniwyd unrhyw ymateb gan gydranddalwyr Ysgol Niwbwrch.
- v. Ym Modorgan, roedd yr holl ymatebwyr yn erbyn cau posibl yr ysgol gynradd ond roedd un ymatebwr yn ffafrio opsiwn A1.
- vi. Cynigiodd rhai ymatebwyr o Fodorgan y posibilrwydd a ganlyn: ffedereiddio Bodorgan gydag Ysgol Henblas yn Llangristiolus.
- vii. Un cynnig a roddwyd ymlaen gan ymatebwr sengl oedd:
 “Uno Ysgol Dwyran ac Ysgol Brynsiencyn ym Mrynsiencyn”
 “Uno Ysgol Bodorgan ac Ysgol Niwbwrch yn Niwbwrch”
- viii. Roedd aelod arall yn meddwl y dylai ysgolion Dwyran, Niwbwrch a Bodorgan gael eu cyfuno a Llanddaniel a Brynsiencyn gael eu “rhoi gyda’i gilydd” ac y dylid “gadael” Llangaffo “ar ei phen ei hun”.

Er bod yr Awdurdod yn ymgynghori ar opsiynau a nodwyd yn y ddogfen ymgynghori, rhoddwyd awgrymiadau ymlaen fel yr amlinellwyd uchod. Eir i’r afael â’r opsiynau a grybwyllwyd yn (i) i (v) uchod sef opsiynau A1, A2, B1, B2, B3 a B4 yn y dadansoddiad opsiynau a sgoriwyd isod.

Mae dadansoddiad cychwynnol o awgrymiadau (vi) yn awgrymu na fyddai’r model yn arwain at ddatrysiad cynaliadwy hirdymor, na fyddai’n ymroi i gapasiti arweinyddiaeth ac mai llwyddiant cyfyngedig fyddai ganddo mewn mynd i’r afael â lleoedd dros ben.

Mae awgrym (vii) wedi ei drafod yn nadansoddiad y cam ymgynghori anstatudol neu anffurfiol. Roedd ystyriaeth o’r opsiwn hwn yn awgrymu na fyddai’r model yn arwain at ddatrysiad cynaliadwy hirdymor, na fyddai’n mynd i’r afael â chapasiti arweinyddiaeth ac mai llwyddiant cyfyngedig a fyddai ganddo mewn mynd i’r afael â lleoedd dros ben.

Ymddengys bod awgrym (viii) yn amrywiad ar opsiwn A2. Mae dadansoddiad cychwynnol yn awgrymu na fyddai’r model yn arwain at ddatrysiad cynaliadwy hirdymor, na fyddai’n ymroi i gapasiti arweinyddiaeth ac mai llwyddiant cyfyngedig a fyddai ganddo mewn ymroi i leoedd dros ben.

16.2 Mae’r dadansoddiad opsiynau’n canolbwyntio ar y 6 opsiwn a amlinellir yn y ddogfen ymgynghori statudol. Rhestrir yr opsiynau isod.

Opsiw A1:	Opsiw newydd ar gyfer Bodorgan, Brynsiencyn, Niwbwrch, Dwyran Ymestyn Parc y Bont (dan RW) i ymgorffori Llangaffo
Opsiw A2:	Ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran Ymestyn Parc y Bont (dan RW) i ymgorffori Llangaffo Ffedereiddio Brynsiencyn
Opsiw B1:	Ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo Ymestyn Parc y Bont (dan RW) i ymgorffori Brynsiencyn
Opsiw B2:	Ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo Parc y Bont (dan RW) Ffedereiddio Brynsiencyn
Opsiw B3:	Ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo (dan RW) Ymestyn Parc y Bont i ymgorffori Brynsiencyn
Opsiw B4:	Ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo (dan RW) Parc y Bont Ffedereiddio Brynsiencyn

Arferir pob un o'r opsiynau hyn a'u sgorio allan o 10 yn erbyn y gyrrwyr ar gyfer newid a amlinellwyd isod.

- Codi safonau addysgol
- Lleihau nifer y lleoedd gweigion
- Lleihau'r amrywiad mewn cost y disgybl
- Sicrhau y bydd adeiladau ysgol yn creu'r amgylchedd dysgu gorau posibl
- Sicrhau bod adeiladau ysgol mewn cyflwr da ac nad oes materion iechyd a diogelwch
- Cynyddu capasiti i ddatblygu arweinyddiaeth
- Defnydd cymunedol o adeilad ysgol
- Darpariaeth addysg gyfrwng Cymraeg a dwyieithog
- Ffactorau daearyddol a theithio.

16.3 Cyflwynir yr arfarniadau cyffredinol yn yr adran a ganlyn. Mae angen ystyried y sylwadau a'r sgorau canlyniadol ochr yn ochr â'r arsylwadau a ganlyn.

- Gall pob ysgol o dan ystyriaeth gael eu dosbarthu fel ysgolion bach [<100] er bod y niferoedd sy'n mynychu Ysgol Parc y Bont ychydig yn llai na'r ffigwr hwn. Os cymerir i ystyriaeth nifer y disgyblion all-dalgylch yna mae nifer y disgyblion yn Nwyran, Bodorgan a Llangaffo yn agos iawn i 30 neu o dan hynny— mae cynnal ysgolion gyda'r nifer hwn yn anghynaliadwy.
- Mae'r ardal wedi ei nodweddu gan nifer sylweddol o rieni'n dewis darpariaeth allddalgylch. Roedd yr wybodaeth a gasglwyd gan rieni yn ystod y cam ymgynghori anffurfiol yn awgrymu bod y safonau a gyflawnwyd ac enw da'r ysgol yn y gymuned yn ffactorau allweddol mewn dewis rhieni. Yn y cyd-destun hwn, mae'r safonau cyffredinol a gyflawnir - a chanfyddiad rhieni — yn amrywio ar draws y maes. Mae angen mwy o gysondeb mewn perthynas â'r safonau addysgol a gyflawnir.
- Yn y ddwy ysgol lle mae nifer y disgyblion all-dalgylch yn uchel — Parc y Bont a Llangaffo — arsylwyd ar faterion iechyd a diogelwch trafndiaeth-berthynol ar ddechrau a diwedd y diwrnod ysgol. Mae angen i unrhyw ailgyfluniad adlewyrchu casgliadau'r arolygon traffig.
- Ym mhob un o'r cyfarfodydd, nododd cydranddalwyr y gallai cau'r ysgol gael effaith sylweddol ar y pentref/cymuned.
- Mae effaith bosibl ad-drefnu ar gynyddu meintiau dosbarth wedi ei godi hefyd ym mhob un o'r cyfarfodydd. Mae angen ystyried hyn ochr yn ochr â'r ymateb a ddarparwyd yn y cyfarfodydd sef y byddai'r Awdurdod yn sicrhau y byddai meintiau dosbarthiadau yn aros o dan ddisgwyliadau LI C.
- Ymddengys bod % y rhieni sy'n cerdded eu plant i'r ysgol yn uwch mewn dwy ysgol — Niwbwrch a Brynsiencyn.

16.4 Cyflwynir isod y dadansoddiad manwl ar gyfer pob un o'r opsiynau a nodwyd yn 16.2.

Noder - Os gweithredir opsiwn sy'n cynnwys cyfuno disgyblion o ddwy neu fwy o ysgolion, mae'r dalgylch newydd yn debygol o fod yn ddalgylch cyfunedig. Fodd bynnag, mae gan yr Awdurdod yr hawl a'r pwerau i newid dalgylchoedd ysgolion a gall newid y rhain yn dilyn ymgynghori.

Opsiwn A1 – Un ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Brynsiencyn, Niwbwrch a Dwyran ac ysgol dan RW ar gyfer Parc y Bont a Llangaffo.

Gyrwyr	Meini prawf o fewn y gyrrwr	Sylwadau	Sgôr
Codi safonau addysgol	<p>Maint [100 neu fwy]</p> <p>Capasiti'r tîm arweinyddol i sicrhau gwelliannau</p> <p>Athrawon gyda mwy o arbenigedd mewn meysydd penodol, sydd yn eu tro'n dylanwadu ar arferion yr athrawon eraill.</p> <p>Lleihau nifer y dosbarthiadau oedran cymysg gyda mwy na 2 oedran.</p> <p>Codi safonau ymhellach</p>	<p>Byddai'r ddwy ysgol newydd ar gyfer oddeutu 170 a 135 o blant.</p> <p>Yn ôl fformiwla'r awdurdod, ar gyfer ysgol o 170, byddai hyn yn arwain at sefyllfa lle byddai gan y Pennaeth gyfrifoldeb addysgu am ran o'r wythnos. Rhagwelir y gallai ysgolion o'r maint hwn dîm rheoli bychan fydda'n helpu gwella safonau.</p> <p>Byddai 5 neu 6 o ddsbarthiadau yn yr ysgolion a fyddai yn eu tro yn darparu cyfle i athrawon unigol weithredu fel arweinyddion ar gyfer datblygu llythrennedd a rhifedd ac mewn pynciau unigol. Byddai hefyd yn arwain at eraill yn gallu arbenigo mewn meysydd fel AAA, ABCh.</p> <p>Byddai dosbarthiadau oedran cymysg yn yr ysgol o 135 a dosbarthiadau oedran cymysg ar gyfer 2 grŵp oedran yn y llall. Felly byddai 21% o ddsbarthiadau o oed cymysg.</p> <p>Rhagwelir y gall ysgolion o'r maint hwn gynnig mwy o hyblygrwydd i gyfarfod ag anghenion plant unigol a fyddai yn eu tro yn codi safonau ar draws yr ystod oedran</p>	6
Lleihau lleoedd dros ben	<p>Cyfrannu at leihau lleoedd dros ben drwy'r Awdurdod fel bod lleoedd dros ben yn 15% drwy'r Awdurdod ac yn 10% mewn ysgolion unigol</p> <p>Ysgolion unigol yn fwy na 85% o lawn</p>	<p>Byddai'r ysgolion newydd yn arwain at leihad o 141 mewn lleoedd dros ben drwy'r ardal - a byddent wedi eu cynllunio i fod â dim mwy na 10% o leoedd dros ben. Byddai'r opsiwn hwn yn lleihau lleoedd dros ben ar draws y 6 ysgol o 35% i 11% a byddai'r ysgolion newydd dros 90% o lawn. Byddai'r lleoedd dros ben i'r Awdurdod for the Authority hefyd wedi eu lleihau i 11%. Un risg o hyn fyddai pe bai rhai rhieni'n dewis ceisio am le i'w plentyn mewn ysgol y tu allan i ddalgylch yr ysgol newydd.</p>	9

Lleihau'r amrywiaeth mewn cost y disgybl	Lleihau'r amrywiaeth yng nghost y pen ar draws yr Awdurdod ac ar draws yr ardal fel bod cost y disgybl yn nes at gyfartaledd yr Awdurdod. Mae hyn yn arwain at arbedion ariannol drwy hefyd ddefnyddio'r gyllideb yn fwy effeithiol ac effeithlon	Byddai sefydlu dwy ysgol newydd yn lleihau cost y pen ar draws yr ardal o £5,137 i £4,640 sydd o dan y cyfartaledd o £4,869 ar gyfer yr Awdurdod. Arbedion net blynyddol o oddeutu £166k [heb gostau llog ar fenthyciad cyfalafol].	8
Sicrhau y bydd adeiladau'r ysgol yn creu'r amgylchedd dysgu gorau posibl	Cyfleusterau addysgu a dysgu o'r ansawdd uchaf within ar gyfer yr adeilad a thu allan. Mannau chwarae priodol Mannau staff a gweinyddu priodol Cyfleusterau Tegwch diweddaraf	Bydd sefydlu ysgolion newydd yn arwain at welliant yn yr amgylchedd dysgu. Byddai cyfleusterau dosbarth yn cynnwys dosbarthiadau o faint digonol, golau naturiol da, toiledau o ansawdd yn agos i'r dosbarthiadau ayyb. Byddai ardaloedd wedi eu cynllunio ar gyfer addysgu a dysgu wedi eu lleoli'n agos i'r dosbarth. Ardaloedd chwarae un pwrpas wedi eu cynllunio ar gyfer disgyblion o wahanol oedrannau. Byddai llety addas ar gyfer y Pennaeth a'r staff gweinyddu, ystafell staff ac ystafell ar gyfer cyfnodau CPA. Byddai gan yr ysgol adnoddau TGa Ch wedi eu rhwydweithio sydd wedi eu cyfuno i gynllun pob dosbarth.	10
Sicrhau bod adeiladau ysgol mewn cyflwr da ac nad oes unrhyw faterion iechyd a diogelwch	Bydd cyflwr yr adeiladau yn lleihau cynnal a chadw ar y lefel ardal. Materion iechyd a diogelwch: 1. Mynediad i'r safle a diogelwch adeilad 2. Parcio ar gyfer staff, rhieni ac ymwelwyr 3. Cyffredinol	Byddai sefydlu ysgolion newydd yn dileu ôl-groniad cynnal a chadw. Byddai hefyd yn gyfle i sefydlu cyfundrefn i sicrhau nad oes ôl-groniad cynnal a chadw'n hel. Byddai cynllun yr ysgol newydd yn sicrhau yr eir i'r afael yn briodol â materion diogelwch mewn perthynas â'r adeilad o'r cychwyn cyntaf. Byddai'r cynllun yn rhoi sylw dyledus i drafnidiaeth ar y safle i sicrhau diogelwch plant / cerddwyr. Byddai hefyd yn rhoi sylw dyledus i faterion mewn perthynas â pharcio ar gyfer ymwelwyr ac ar gyfer pwynt gollwng addas ar gyfer bysys.	10
Cynyddu capasiti	Capasiti'r ysgol i ddarparu amser digyswllt digonol.	Rhagwelir y byddai Pennaeth ysgol o 150 neu fwy yn addysgu am beth o'r amser.	7

arweinyddiaeth	Capasiti i allu darparu dirprwy a thîm rheoli .	Yn ychwanegol, mewn ysgolion o faint cyffelyb ceir yn arferol dîm rheoli bychan.	
Defnydd cymunedol o adeiladau ysgol	Darpariaeth gyn ac ar ôl ysgol e.e. clybiau brecwast, gweithgareddau ar ôl ysgol, clwb gwarchod plant. Gweithgareddau haf a phenwythnos. Darpariaeth gymunedol i hybu gweithgareddau cymunedol sy'n cynnwys rhieni, aelodau'r gymuned a grwpiau lleol.	Byddai cyfleusterau yn yr ysgol newydd yn addas ar gyfer clybiau brecwast, clybiau ar ôl ysgol a gweithgareddau eraill y tu allan i oriau ysgol. Byddai'r adnoddau'n briodol ar gyfer gweithgareddau cymunedol e.e. bydd neuadd o faint digonol ar gyfer y gweithgareddau i'r Gymuned, neuadd addas ar gyfer gweithgareddau megis ffitrwydd e.e. badminton.	10
Darpariaeth cyfrwng Cymraeg a dwyieithog	Blaenoriaeth i gryfhau ac amddiffyn yr addysg Gymraeg a dwyieithog.	Byddai hyn yn sicrhau bod unrhyw benodiadau newydd i'r ysgol yn llwyr ymroddedig i adeiladu ymhellach ar y sylfaen gadarn sydd wedi ei gosod yn yr ardal ac sy'n gyfredol mewn perthynas â defnyddio'r Gymraeg a hyfedredd dwyieithog.	10
Ffactorau Daearyddol a theithio	Pellter teithio. Cyfeiriad teithio Costau trafndiaeth	Mae sefydlu dwy ysgol newydd yn golygu llai o deithio nag i un ysgol newydd ond byddai'n cynyddu'r pellter teithio i tua 120 o blant. Mae amser teithio'n debygol o fod yn llai nag i un ysgol. Mae nifer y plant sy'n cerdded i'r ysgol yn debygol o fod yn uwch nag ar gyfer ysgol sengl e.e. pe bai'r ysgolion newydd wedi eu lleoli yn Niwbwrch a Llanddaniel yna byddai oddeutu traean o'r plant yn gallu cerdded i'r ysgol; mae hyn yn hollol ddibynnol ar y dewis o safle ar gyfer yr ysgol newydd e.e. pe bai un ysgol newydd wedi ei lleoli yn Niwbwrch yna byddai oddeutu traean o'r plant mewn sefyllfa i gerdded i'r ysgol gyda'r gweddill yn teithio ar fsysys. Mae modd hefyd y byddai cyfeiriad teithio i'r ysgolion eraill yn groes i gyfeiriad rhieni'n teithio i'r gwaith. Byddai costau trafndiaeth (£65,930) yn uwch na'r costau presennol ond mae'r rhain eisoes wedi eu cynnwys yn yr arbedion refeniw.	6
Cyfanswm			76

Opsiwn A2 - un ysgol newydd yn lle Ysgolion Bodorgan, Niwbwrch a Dwyran ac un ysgol newydd ar gyfer Llangaffo a Pharc y Bont. Ffedereiddio Ysgol Brynsiencyn

Gyrwyr	Meini prawf o fewn y gyrrwr	Sylwadau	Sgôr
Codi safonau addysgol	<p>Maint [100 neu fwy]</p> <p>Capasiti'r tîm arweinyddiaeth i sicrhau gwelliannau</p> <p>Athrawon gyda mwy o arbenigedd mewn ardaloedd penodol, sydd yn eu tro'n dylanwadu ar arferion athrawon eraill</p> <p>Lleihau nifer y dosbarthiadau oedran cymysg gyda mwy na 2 grŵp oedran.</p> <p>Codi safonau ymhellach</p>	<p>Byddai'r ddwy ysgol newydd yn darparu ar gyfer oddeutu 120 a 135 o blant a byddai Ysgol Brynsiencyn yn aros</p> <p>Yn ôl fformiwla'r Awdurdod, byddai hyn yn arwain at sefyllfa lle byddai gan y Penaethiaid gyfrifoldeb addysgu am ran o'r wythnos ym mhob un o'r ysgolion. Rhagwelir na fyddai ysgol o'r maint hwn yn gallu cynnal tîm rheoli o fwy na dau unigolyn.</p> <p>Byddai 4 neu 5 dosbarth yn yr ysgol o 135, 4 dosbarth yn yr ysgol o 120 a 2 neu 3 dosbarth yn Ysgol Brynsiencyn. Byddai hynny'n darparu cyfle'n rhannol i athrawon unigol weithredu fel arweinyddion ar gyfer datblygu llythrennedd a rhifedd ac mewn pynciau unigol.</p> <p>Byddai 55% o ddosbarthiadau oedran cymysg yn y 3 ysgol.</p> <p>Rhagwelir y bydd ysgolion o'r maint hwn yn gallu cynnig rhywfaint o hyblygrwydd i gyfarfod ag anghenion plant unigol a fyddai yn eu tro'n codi safonau ar draws yr ystod gallu.</p>	5
Lleihau lleoedd dros ben	<p>Cyfrannu at leihau lleoedd dros ben ar draws yr Awdurdod fel bod lleoedd dros ben yn 15% ar draws yr Awdurdod ac yn 10% mewn ysgolion unigol</p> <p>Ysgolion unigol yn fwy na 85% o lawn</p>	<p>Byddai'r ad-drefnu'n arwain at leihad o 113 mewn lleoedd dros ben ar draws yr ardal - a byddai'r ysgolion newydd wedi eu cynllunio i fod â dim mwy na 10% o leoedd dros ben er y byddai lleoedd dros ben yn aros yn uchel (37% ar hyn o bryd) at Ysgol Brynsiencyn. Byddai'r opsiwn hwn yn lleihau lleoedd dros ben ar draws y 6 ysgol 35% i 12% a byddai'r ddwy ysgol newydd dros 90% o lawn. Byddai'r lleoedd dros ben ar gyfer yr Awdurdod hefyd yn cael eu lleihau i 12%. Un risg o hyn fyddai pe bai rhai rhieni'n dewis ceisio am le i'w plentyn mewn ysgol y tu allan i ddalgylch yr ysgol newydd.</p>	8
Lleihau'r amrywiad yng nghost y disgybl	<p>Lleihau'r amrywiad yng nghost y pen ar draws yr Awdurdod ac ar draws yr ardal fel bod cost y disgybl yn nes at gyfartaledd yr Awdurdod.</p>	<p>Byddai sefydlu dwy ysgol newydd yn lleihau cost y pen ar draws yr ardal o £5,137 i £4,916 sy'n 1% uwch ben y cyfartaledd o £4,869 ar gyfer yr Awdurdod. Mae cost y pen yn cynnwys £5,375 ar gyfer Brynsiencyn (10% yn uwch na chyfartaledd Ynys Môn), £4,636 ar gyfer yr ysgol gynradd newydd</p>	A2a-8 A2b-7

	<p>Mae hyn yn arwain at arbedion ariannol gan hefyd ddefnyddio'r gyllideb yn fwy effeithiol ac effeithlon</p>	<p>(5% islaw cyfartaledd Ynys Môn) a £4,935 ar gyfer yr ysgol newydd ar gyfer Llangaffo a Pharc y Bont (1% uwchben cyfartaledd Ynys Môn).</p> <p>Arbedion net blynyddol o oddeutu £136k pe bai Ysgol Brynsiencyn yn cael ei ffedereiddio gydag ysgol lle nad yw'r pennaeth yn addysgu. Byddai'n arwain at arbedion net o£108k pe bai Ysgol Brynsiencyn yn cael ei ffedereiddio gydag ysgol lle mae gan y pennaeth 50% o amser di-gyswllt [heb gostau llog ar fenthyciad cyfalafol].</p>	
<p>Sicrhau y bydd adeiladau ysgol yn creu'r amgylchedd dysgu gorau posibl</p>	<p>Cyfleusterau addysgu a dysgu o'r ansawdd gorau y tu mewn a'r tu allan i'r adeilad.</p> <p>Mannau chwarae priodol</p> <p>Mannau staffio a gweinyddu priodol</p> <p>Cyfleusterau TGaCh diweddaraf</p>	<p>Bydd sefydlu ysgolion newydd yn arwain at welliant yn yr amgylchedd dysgu. Byddai cyfleusterau dosbarth yn cynnwys dosbarthiadau o faint digonol, goleuni naturiol da, toiledau o ansawdd yn agos i'r dosbarthiadau ayyb. Byddai ardaloedd wedi eu cynllunio ar gyfer addysgu a dysgu wedi eu lleoli yn ymyl y dosbarth.</p> <p>Mannau chwarae un pwrpas wedi eu cynllunio i ddisgyblion o wahanol oedrannau.</p> <p>Byddai man addas ar gyfer y Pennaeth a'r staff Gweinyddol, ystafell staff ac ystafell ar gyfer cyfnodau CPA athrawon. Fodd bynnag, ni fyddai cynllun cyffredinol Ysgol Brynsiencyn yn newid llawer. Pe dewisid yr opsiwn hwn, byddai o leiaf un dosbarth ychwanegol yn ofynnol yn Ysgol Parc y Bont ynghyd â chyfleusterau atodol e.e toiledau ac ystafelloedd cotiau.</p> <p>Byddai gan yr ysgol adnoddau TGaCh wedi eu rhwydweithio sydd wedi eu cyfuno yng nghynllun pob ystafell.</p>	9
<p>Sicrhau bod adeiladau ysgol mewn cyflwr da ac nad oes unrhyw faterion iechyd a diogelwch</p>	<p>Bydd cyflwr yr adeiladau yn lleihau costau cynnal a chadw ar y lefel ardal .</p> <p>Materion iechyd a diogelwch:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mynediad i'r safle a diogelwch adeilad 2. Parcio ar gyfer staff, rhieni ac ymwelwyr 3. Cyffredinol 	<p>Byddai sefydlu ysgolion newydd yn dileu ôl-groniad cynnal a chadw. Byddai'r ôl-groniad cynnal a chadw ar gyfer Ysgol Brynsiencyn yn cael ei glirio pe dewisid yr opsiwn hwn a gwneid peth ailfodelu.</p> <p>Byddai cynllun yr ysgol newydd yn sicrhau yr eid i'r afael yn briodol â materion diogelwch mewn perthynas â'r adeilad o'r cychwyn cyntaf.</p> <p>Byddai'r cynllun yn rhoi sylw dyledus i'r drafnidiaeth ar y safle i sicrhau diogelwch plant /cerddwyr. Byddai hefyd yn rhoi sylw dyledus i faterion mewn perthynas â pharcio ar gyfer ymwelwyr a phwynt gollwng addas ar gyfer bysys.</p>	10

Cynyddu capasiti arweinyddiaeth	Capasiti'r ysgol i ddarparu amser di-gyswllt digonol. Capasiti i allu darparu dirprwy a thîm rheoli.	Rhagwelir y byddai Pennaeth ysgol o 120, 135 ac Ysgol Brynsiencyn yn addysgu am beth o'r amser. Yn ychwanegol, mewn ysgolion o faint cyffelyb ceir yn arferol dîm rheoli bychan.	7
Defnydd cymunedol o adeilad ysgol	Darpariaeth gyn ac ar ôl ysgol e.e. clybiau brecwast, gweithgareddau ôl-ysgol, clwb gwarchod plant. Gweithgareddau haf a phenwythnos Darpariaeth gymunedol i hybu gweithgareddau cymunedol sy'n cynnwys rhieni, aelodau cymunedol a grwpiau lleol.	Byddai cyfleusterau yn yr ysgol newydd yn addas ar gyfer clybiau brecwast, clybiau ar ôl ysgol a gweithgareddau eraill y tu allan i oriau ysgol. Byddai'r adnoddau'n briodol ar gyfer gweithgareddau cymunedol e.e. Bydd neuadd o faint digonol ar gyfer gweithgareddau i'r gymuned, a Neuadd addas ar gyfer gweithgareddau megis ffitrwydd e.e. badminton.	10
Darpariaeth cyfrwng Cymraeg a dwyieithog	Blaenoriaeth i gryfhau ac amddiffyn addysg Gymraeg a dwyieithog .	Byddai hyn yn sicrhau y byddai unrhyw benodiadau newydd i'r ysgol yn llwyr ymroddedig i adeiladu ymhellach ar y Sylfaen gref sydd wedi ei gosod yn yr ardal ac sy'n gyfredol mewn perthynas â'r defnydd o Gymraeg a hyfedredd dwyieithog.	10
Ffactorau Daeryddol a theithio	Pellter teithio. Cyfeiriad teithio Costau trafndiaeth	Mae sefydlu dwy ysgol newydd a chadw Ysgol Brynsiencyn yn golygu llai o deithio nag i un ysgol newydd ond byddai'n cynyddu'r pellter teithio i tua 110 o blant. Mae amser teithio'n debygol o fod yn llai nag i un ysgol. Mae nifer y plant sy'n cerdded i'r ysgol yn debygol o fod yn uwch nag ar gyfer ysgol sengl e.e. pe bai ysgolion newydd wedi eu lleoli yn Niwbwrch a Llanddaniel a Brynsiencyn i gael ei chadw, yna byddai mwy na thraean o'r plant yn gallu cerdded i'r ysgol; mae hyn yn hollol ddibynnol ar y dewis o safle ar gyfer yr ysgol newydd e.e. pe bai un ysgol newydd wedi ei lleoli yn Niwbwrch yna byddai oddeutu traean o'r plant mewn sefyllfa i gerdded i'r ysgol gyda'r gweddill yn teithio ar fsys. Mae modd hefyd y byddai cyfeiriad teithio i'r ysgolion newydd yn groes i gyfeiriad teithio i'r gwaith y rhieni. Byddai costau cludiant (£49,210) yn dal i fod yn uwch na chostau cyfredol ond mae'r rhain eisoes wedi eu cynnwys yn yr arbedion refeniw..	8
Cyfanswm			75

Opsiwn B1 - Un ysgol newydd yn lle ysgolion Bodorgan, Niwbwrch, Dwyrân a Llangaffo ac ysgol dan RW ar gyfer Brynsiencyn a Pharc y Bont.

Gyrwyr	Meini prawf o fewn y gyrrwr	Sylwadau	Sgôr
Codi safonau addysgol	<p>Maint [100 neu fwy]</p> <p>Capasiti'r tîm arweinyddol i sicrhau gwelliannau</p> <p>Athrawon gyda mwy o arbenigedd mewn ardaloedd penodol, sydd yn eu tro'n dylanwadu ar arferion athrawon eraill</p> <p>Lleihau nifer y dosbarthiadau oedran cymysg gyda mwy na 2 grŵp oedran.</p> <p>Codi safonau ymhellach</p>	<p>Byddai'r ddwy ysgol newydd yn darparu ar gyfer oddeutu 180 a 150 o blant.</p> <p>Yn ôl fformiwla'r Awdurdod, byddai hyn yn arwain at sefyllfa lle byddai gan y Penaethiaid gyfrifoldeb addysgu am ran o'r wythnos. Rhagwelir y byddai ysgolion o'r maint hwn yn gallu cynnal timau rheoli bychan fyddai'n helpu i godi safonau.</p> <p>Byddai oddeutu 6 neu 7 dosbarth yn yr ysgolion a fyddai yn eu tro'n darparu cyfle i athrawon unigol weithredu fel arweinyddion ar gyfer datblygu llythrennedd a rhifedd a'r pynciau unigol.</p> <p>Byddai dosbarthiadau oedran cymysg yn yr ysgol o 150 ac un dosbarth oedran cymysg yn y llall.</p> <p>Rhagwelir y gall ysgolion o'r maint hwn gynnig mwy o hyblygrwydd i gyfarfod ag anghenion plant unigol a fyddai yn ei dro yn codi safonau ar draws yr ystod gallu.</p>	7
Lleihau lleoedd dros ben	<p>Cyfrannu tuag at leihau lleoedd dros ben ar draws yr Awdurdod fel bod lleoedd dros ben yn 15% ar draws yr Awdurdod ac yn 10% mewn ysgolion unigol</p> <p>Ysgolion unigol yn fwy na 85% o lawn.</p>	<p>Byddai'r ysgol newydd yn arwain at leihau 116 mewn lleoedd dros ben ar draws yr ardal - a byddent wedi eu cynllunio i fod â dim mwy na 10% o leoedd dros ben. Byddai'r opsiwn hwn yn leihau lleoedd dros ben ar draws y 6 ysgol o 35% i 11% a byddai'r ysgol newydd yn 89% o lawn. Byddai'r lleoedd dros ben ar gyfer yr Awdurdod hefyd wedi eu leihau i 12%. Un risg o hyn fyddai pe bai rhai rhieni'n dewis ceisio am le ar gyfer eu plentyn mewn ysgol y tu allan i ddalgylch yr ysgol newydd</p>	8

Lleihau'r amrywiad yng nghost y disgybl	Lleihau'r amrywiad yng nghost y pen drwy'r Awdurdod ac ar draws yr ardal fel bod cost y disgybl yn nes at gyfartaledd yr Awdurdod. Mae hyn yn arwain at arbedion ariannol drwy ddefnyddio'r gyllideb yn fwy effeithiol ac effeithlon .	Byddai sefydlu 2 ysgol newydd yn lleihau cost y pen ar draws yr ardal o £5,137 i £4,699 sydd o dan y gost gyfartalog o £4,869 i'r Awdurdod. Arbedion net blynyddol o oddeutu £169k [heb gostau llog ar fenthyciad cyfalafol].	8
Sicrhau y bydd adeiladau'r ysgol yn creu'r amgylchedd dysgu gorau posibl	Cyfleusterau addysgu a dysgu o'r ansawdd uchaf o fewn yr adeilad a'r tu allan. Mannau chwarae priodol Mannau staffio a gweinyddu priodol Cyfleusterau TGaCh diweddaraf	Bydd sefydlu ysgolion newydd yn arwain at welliant yn yr amgylchedd dysgu. Byddai cyfleusterau dosbarth yn cynnwys dosbarthiadau o faint digonol, golau naturiol da, toiledau o'r ansawdd gorau yn agos i'r dosbarthiadau ayyb. Byddai ardaloedd wedi eu cynllunio ar gyfer addysgu a dysgu wedi eu lleoli'n agos i'r dosbarth. Mannau chwarae un pwrpas wedi eu cynllunio ar gyfer disgyblion o wahanol oedrannau. Byddai lle addas ar gyfer y Pennaeth a'r staff gweinyddol, ystafell staff ac ystafell ar gyfer cyfnodau CPA athrawon. Byddai gan yr ysgol adnoddau TGaCh wedi eu rhwydweithio sydd wedi eu hintegreiddio yng nghynllun pob dosbarth.	10
Sicrhau bod adeiladau'r ysgol mewn cyflwr da	Bydd cyflwr yr adeiladau'n lleihau costau cynnal a chadw ar lefel ardal. Materion iechyd a diogelwch: 1. Mynediad i'r safle a diogelwch adeilad 2. Parcio ar gyfer staff, rhieni ac ymwelwyr 3. Cyffredinol	Byddai sefydlu ysgolion newydd yn dileu ôl-groniad cynnal a chadw . Byddai hefyd yn gyfle i sefydlu cyfundrefn i sicrhau nad oes ôl-groniad cynnal a chadw'n hel. Byddai cynllun yr ysgol newydd yn sicrhau yr eid i'r afael â materion diogelwch mewn perthynas â'r adeilad yn briodol o'r cychwyn cyntaf. Byddai'r cynllun yn rhoi sylw dyledus i'r drafndiaeth ar y safle er mwyn sicrhau diogelwch plant / cerddwyr. Byddai hefyd yn rhoi sylw dyledus i faterion mewn perthynas â pharcio i ymwelwyr ac ar gyfer pwynt gollwng addas i fysiau.	10
Cynyddu capasiti arweinyddiaeth	Capasiti'r ysgol i ddarparu amser di-gyswllt digonol. Capasiti i allu darparu dirprwy a thîm rheoli.	Rhagwelir y byddai Pennaeth ysgol o 150 yn addysgu am beth o'r amser. Yn ychwanegol, mewn ysgolion o'r maint hwn, ceir yn arferol dîm rheoli bychan.	8

Defnydd cymunedol o adeilad ysgol	<p>Darpariaeth gyn ac ar ôl ysgol e.e. clybiau brecwast, gweithgareddau ar ôl ysgol, clwb gwarchod plant.</p> <p>Gweithgareddau haf a phenwythnos</p> <p>Darpariaeth gymunedol i hybu gweithgareddau cymunedol sy'n cynnwys rhieni, aelodau'r gymuned a grwpiau lleol.</p>	<p>Byddai cyfleusterau yn yr ysgol newydd yn addas iawn ar gyfer clybiau brecwast, clybiau ar ôl ysgol a'r tu allan i oriau ysgol.</p> <p>Byddai'r adnoddau'n briodol iawn ar gyfer gweithgareddau cymunedol e.e. bydd neuadd o faint digonol ar gyfer y gweithgareddau yn cael ei hybu gan y Gymuned, Neuadd addas ar gyfer gweithgareddau megis ffitrwydd e.e. badminton.</p>	10
Darparu cyfrwng Cymraeg a dwyieithog	Blaenoriaeth i gryfhau ac amddiffyn addysg Gymraeg a dwyieithog.	Byddai hyn yn sicrhau y byddai unrhyw benodiadau newydd i'r ysgol yn llwyr ymroddedig i adeiladu ymhellach ar y Sylfaen gref sydd wedi ei gosod yn yr ardal ac sy'n gyfredol mewn perthynas â'r defnydd o Gymraeg a hyfedredd dwyieithog.	10
Ffactorau daearyddol a theithio	<p>Pellter teithio</p> <p>Cyfeiriad teithio</p> <p>Costau trafnidiaeth</p>	<p>Mae sefydlu dwy ysgol newydd yn golygu llai o deithio nag i un ysgol newydd ond byddai'n cynyddu'r pellter teithio i tua 150 o blant. Mae amser teithio'n debygol o fod yn llai nag i un ysgol. Mae nifer y plant sy'n cerdded i'r ysgol yn debygol o fod yn uwch nag ar gyfer ysgol sengl e.e. pe bai'r ysgolion newydd wedi eu lleoli yn Niwbwrch a Llanddaniel yna byddai oddeutu traean o'r plant yn gallu cerdded i'r ysgol; mae hyn yn hollol ddibynnol ar y dewis o safle ar gyfer yr ysgol newydd e.e. pe bai un ysgol newydd wedi ei lleoli yn Niwbwrch yna byddai oddeutu traean o'r plant mewn sefyllfa i gerdded i'r ysgol gyda'r gweddill yn teithio ar fysiau.</p> <p>Mae modd hefyd y byddai'r cyfeiriad i'r ysgolion newydd yn groes i gyfeiriad teithio i'r gwaith y rhieni.</p> <p>Byddai costau cludiant (£63,080) yn dal i fod yn uwch na chostau cyfredol ond mae'r rhain eisoes wedi eu cynnwys yn yr arbedion refeniw..</p>	6
Cyfanswm			75

Opsiwn B2 – Un ysgol newydd yn lle ysgolion Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran a Llangaffo, gadael Parc y Bont yn ysgol dan RW a ffedereiddio Ysgol Brynsiencyn

Gyrwyr	Meini prawf o fewn y gyrrwr	Sylwadau	Sgôr
Codi safonau addysgol	<p>Maint [100 neu fwy]</p> <p>Capasiti'r tîm arweinyddiaeth i sicrhau gwelliannau</p> <p>Athrawon gyda mwy o arbenigedd mewn meysydd penodol, sydd yn eu tro'n dylanwadu ar arferion athrawon eraill</p> <p>Lleihau nifer y dosbarthiadau oedran cymysg gyda mwy na 2 grŵp oedran.</p> <p>Codi safonau ymhellach</p>	<p>Byddai'r ysgol newydd yn darparu ar gyfer oddeutu 180 o blant a byddai Ysgol Parc y Bont ac Ysgol Brynsiencyn yn aros.</p> <p>Yn ôl fformiwla'r Awdurdod, byddai hyn yn arwain at sefyllfa lle byddai gan y Pennaeth gyfrifoldeb addysgu am ran o'r wythnos yn yr ysgol newydd. Rhagwelir y byddai ysgol o'r maint hwn yn gallu cynnal tîm rheoli o fwy na dau unigolyn.</p> <p>Byddai hyd at 6 dosbarth yn yr ysgol o 180, 4 dosbarth ym Mharc y Bont a 2 neu 3 dosbarth yn Ysgol Brynsiencyn. Byddai hyn yn darparu cyfle'n rhannol i athrawon unigol weithredu fel arweinyddion ar gyfer datblygu llythrennedd a rhifedd ac mewn pynciau unigol.</p> <p>Byddai dosbarthiadau oedran cymysg yn y 3 ysgol.</p> <p>Rhagwelir y gall ysgolion i 180 disgybl gynnig mwy o hyblygrwydd i gyfarfod ag anghenion plant unigol a fyddai yn eu tro yn codi safonau ar draws yr ystod gallu.</p>	6
Lleihau lleoedd dros ben	<p>Cyfrannu at leihau lleoedd dros ben ar draws yr Awdurdod fel bod lleoedd dros ben yn 15% drwy'r Awdurdod ac yn 10% mewn ysgolion unigol. Ysgolion unigol yn fwy na 85% llawn</p>	<p>Byddai'r opsiwn hwn yn arwain at leihau 94 mewn lleoedd dros ben drwy'r ardal - a byddai'r ysgol newydd wedi ei chynllunio i fod â dim mwy na 10% o leoedd dros ben. Byddai'r opsiwn hwn yn lleihau lleoedd dros ben ar draws y 6 ysgol i 15% a byddai'r ysgol newydd dros 90% o lawn. Fodd bynnag, byddai lleoedd dros ben yn aros yn uchel (37%ar hyn o bryd) yn Ysgol Brynsiencyn. Byddai'r lleoedd dros ben i'r Awdurdod hefyd yn cael eu lleihau i 12%. Un risg i hyn fyddai pe bai rhai rhieni'n dewis ceisio am le i'w plentyn mewn ysgol y tu allan i ddalgylch yr ysgol newydd.</p>	7

<p>Lleihau'r amrywiad yng nghost y disgybl</p>	<p>Lleihau'r amrywiad yng nghost y pen ar draws yr Awdurdod ac ar draws yr ardal fel bod cost y disgybl yn nes at gyfartaledd yr Awdurdod.</p> <p>Byddai hyn yn arwain at arbedion ariannol drwy hefyd ddefnyddio'r gyllideb yn fwy effeithiol ac effeithlon</p>	<p>Byddai sefydlu dwy ysgol newydd yn lleihau cost y pen ar draws yr ardal o £5,137 i £4,640 sydd o dan y cyfartaledd o £4,869 ar gyfer yr Awdurdod.</p> <p>Arbedion net blynyddol o oddeutu £145k pe bai Ysgol Brynsiencyn yn cael ei ffedereiddio gydag ysgol lle nad yw'r pennaeth yn addysgu. Byddai'n arwain at arbedion net o£118k pe bai Ysgol Brynsiencyn yn cael ei ffedereiddio gydag ysgol lle mae gan y pennaeth 50% o amser di-gyswllt [llai costau llog ar fenthyciad cyfalafol].</p>	<p>B2a-7 B2b-6</p>
<p>Sicrhau y bydd adeiladau ysgolion yn creu'r amgylchedd dysgu gorau posibl</p>	<p>Cyfleusterau addysgu a dysgu o'r ansawdd uchaf o fewn yr adeilad a thu allan.</p> <p>Mannau chwarae priodol</p> <p>Mannau staffio a gweinyddu priodol</p> <p>Cyfleusterau TGaCh diweddaraf</p>	<p>Byddai sefydlu ysgol newydd yn arwain at welliant yn yr amgylchedd dysgu. Byddai cyfleusterau dosbarth yn cynnwys dosbarthiadau o faint digonol, goleuni naturiol da, toiledau da eu hansawdd yn agos i'r dosbarthiadau ayyb. Byddai manau a gynlluniwyd ar gyfer addysgu a dysgu yn cael eu lleoli wrth ymyl y dosbarth.</p> <p>Mannau chwarae un-pwrpas wedi eu cynllunio ar gyfer disgyblion o wahanol oedrannau.</p> <p>Yn yr ysgol newydd, byddai man addas ar gyfer y Pennaeth a'r staff gweinyddol, ystafell staff ac ystafell ar gyfer cyfnodau CPA athrawon. Fodd bynnag, ni fyddai cynllun cyffredinol Ysgol Brynsiencyn yn newid llawer. Byddai gan yr ysgol newydd adnoddau TGaCh wedi eu rhwydweithio ac integreiddio yng nghynllun pob dosbarth.</p>	<p>8</p>
<p>Sicrhau bod adeiladau ysgol mewn cyflwr da ac nad oes unrhyw broblemau iechyd a diogelwch</p>	<p>Bydd cyflwr yr adeiladau'n lleihau costau cynnal a chadw ar y lefel ardal.</p> <p>Materion iechyd a diogelwch:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mynediad i'r safle a diogelwch adeilad 2. Parcio ar gyfer staff, rhieni ac ymwelwyr 3. Cyffredinol 	<p>Byddai sefydlu ysgol newydd yn dileu ôl-groniad cynnal a chadw. Byddai ôl-groniad cynnal a chadw ar gyfer Ysgol Brynsiencyn yn cael ei glirio pe dewisid yr opsiwn hwn a gwneid peth ailfodelu.</p> <p>Byddai cynllun yr ysgol newydd yn sicrhau yr eid i'r afael yn briodol â materion diogelwch mewn perthynas â'r adeilad o'r cychwyn cyntaf.</p> <p>Byddai'r cynllun yn rhoi sylw dyledus i'r drafndiaeth ar y safle i sicrhau diogelwch plant / cerddwyr. Byddai hefyd yn rhoi sylw dyledus i faterion mewn perthynas â pharcio ar gyfer ymwelwyr ac ar gyfer pwynt gollwng addas ar gyfer bysiau.</p>	<p>9</p>

Cynyddu capasiti arweinyddiaeth	Capasiti'r ysgol i ddarparu amser di-gyswllt digonol. Capasiti i allu darparu dirprwy a thîm rheoli.	Rhagwelir na fyddai Pennaeth ysgol o 180 yn addysgu am beth o'r amser. Yn ychwanegol, mewn ysgolion o faint cyffelyb ceir yn arferol dîm rheoli bychan. Ym Mrynsiencyn a Pharc y Bont, byddai'r penaethiaid yn parhau i fod yn addysgu.	6
Defnydd cymunedol o adeilad ysgol	Darpariaeth gyn ac ar ôl ysgol e.e. clybiau brecwast, gweithgareddau ar ôl ysgol, clwb gwarchod plant. Gweithgareddau haf a phenwythnos Darpariaeth gymunedol i hybu gweithgareddau cymunedol sy'n cynnwys rhieni, aelodau cymunedol a grwpiau lleol.	Byddai cyfleusterau yn yr ysgol newydd yn addas iawn ar gyfer clybiau brecwast, clybiau ar ôl ysgol a gweithgareddau eraill y tu allan i oriau ysgol. Byddai'r adnoddau'n briodol iawn ar gyfer gweithgareddau cymunedol e.e. Bydd neuadd o faint digonol ar gyfer y gweithgareddau i'r Gymuned, neuadd addas ar gyfer gweithgareddau megis ffitrwydd e.e. badminton. Ym Mrynsiencyn a Pharc y Bont, byddai'r sefyllfa yn debygol yn aros yr un fath yn y cyswllt hwn.	10
Darpariaeth cyfrwng Cymraeg a dwyieithog	Blaenoriaeth i gryfhau ac amddiffyn Addysg Gymraeg a dwyieithog.	Byddai hyn yn sicrhau y byddai unrhyw benodiadau newydd i'r ysgol yn llwyr ymroddedig i adeiladu ymhellach ar y Sylfaen gref sydd wedi ei gosod yn yr ardal ac sy'n gyfredol mewn perthynas â'r defnydd o'r Gymraeg a hyfedredd dwyieithog.	10
Ffactorau Daearyddol a theithio	Pellter teithio Cyfeiriad teithio Costau cludiant	Mae sefydlu ysgolion newydd yn golygu llai o deithio nag i un ysgol newydd ond byddai'n cynyddu'r pellter teithio tua 100 o blant. Mae amser teithio'n debygol o fod yn llai nag i un ysgol. Mae nifer y plant sy'n cerdded i'r ysgol yn debygol o fod yn uwch nag ar gyfer ysgol sengl e.e. pe bai'r ysgolion newydd wedi eu lleoli yn Niwbwrch a Llanddaniel yna byddai oddeutu traean o'r plant yn gallu cerdded i'r ysgol; mae hyn yn gyfan gwbl ddibynnol ar y dewis o safle ar gyfer yr ysgol newydd e.e. pe bai un ysgol newydd wedi ei lleoli yn Niwbwrch yna byddai oddeutu traean o'r plant mewn sefyllfa i gerdded i'r ysgol gyda'r gweddill yn teithio ar fysiau. Mae modd hefyd y byddai cyfeiriad y teithio i'r ysgolion newydd yn groes i gyfeiriad teithio i'r gwaith y rhieni. Byddai costau teithio'n uwch (£46,360) na'r costau presennol ond mae'r rhain eisoes wedi eu cynnwys yn yr arbedion refeniw.	6
Cyfanswm			B2a-69 B2b-68

Opsiwn B3 – Un ysgol dan RW yn lle Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran a Llangaffo ac un ysgol newydd yn lle Brynsiencyn a Pharc y Bont

Gyrwyr	Meini prawf o fewn y gyrrwr	Sylwadau	Sgôr
Codi safonau addysgol	<p>Maint [100 neu fwy]</p> <p>Gallu'r tîm arweinyddol i sicrhau gwelliannau</p> <p>Athrawon gyda mwy o arbenigedd mewn ardaloedd penodol, sydd yn eu tro'n dylanwadu ar arferion athrawon eraill</p> <p>Lleihau nifer y dosbarthiadau oedran cymysg gyda mwy na 2 grŵp oedran.</p> <p>Codi safonau ymhellach</p>	<p>Byddai'r ddwy ysgol newydd yn darparu ar gyfer oddeutu 180 a 150 o blant.</p> <p>Yn ôl fformiwla'r Awdurdod, byddai hyn yn arwain at sefyllfa lle byddai gan y Penaethiaid gyfrifoldeb addysgu am ran o'r wythnos. Rhagwelir y byddai ysgolion o'r maint hwn yn gallu cynnal timau rheoli bychain fyddai'n helpu codi safonau.</p> <p>Byddai oddeutu 6 neu 7 dosbarth yn yr ysgolion a fyddai yn eu tro yn darparu cyfle i athrawon unigol weithredu fel arweinyddion ar gyfer datblygu llythrennedd a rhifedd a'r pynciau unigol.</p> <p>Byddai 2 ddsbarth oedran cymysg yn yr ysgol o 150 ac un dosbarth oedran cymysg yn y llall.</p> <p>Rhagwelir y gall ysgolion o'r maint hwn gynnig mwy o hyblygrwydd i gyfarfod ag anghenion plant unigol a fyddai yn eu tro yn codi safonau ar draws yr ystod gallu.</p>	7
Lleihau lleoedd dros ben	<p>Cyfrannu at leihau lleoedd dros ben ar draws yr Awdurdod fel bod lleoedd dros ben yn 15% ar draws yr Awdurdod ac yn 10% mewn ysgolion unigol</p> <p>Ysgolion unigol yn fwy na 85% llawn</p>	<p>Byddai'r ysgolion newydd yn arwain at leihad o 116 mewn lleoedd dros ben ar draws yr ardal - a byddent wedi eu cynllunio i fod â dim mwy na 10% o leoedd dros ben. Byddai'r opsiwn hwn yn lleihau lleoedd dros ben drwy'r 6 ysgol o 35% i 11% a byddai'r ysgol newydd yn 89% llawn. Byddai'r lleoedd dros ben ar gyfer yr Awdurdod hefyd yn cael eu lleihau i 12%. Un risg o hyn fyddai pe bai rhai rhieni'n dewis gwneud cais am le i'w plentyn mewn ysgol y tu allan i ddalgylch yr ysgol newydd.</p>	8
Lleihau'r amrywiad yng nghost y disgybl	<p>Lleihau'r amrywiad yng nghost y pen drwy'r Awdurdod ac ar draws yr ardal fel bod cost y disgybl yn nes at gyfartaledd yr Awdurdod.</p> <p>Mae hyn yn arwain at arbedion ariannol drwy hefyd ddefnyddio'r gyllideb yn fwy effeithiol ac effeithlon</p>	<p>Byddai sefydlu 2 ysgol newydd yn lleihau cost y pen ar draws yr ardal o £5,137 i £4,699 sydd islaw'r gost gyfartalog o £4,869 i'r Awdurdod.</p> <p>Arbedion net blynyddol o oddeutu £169k [yn llai o gostau llog ar fenthyciad cyfalafol].</p>	6

<p>Sicrhau y bydd adeiladau ysgol yn creu'r amgylchedd dysgu gorau posibl</p>	<p>Cyfleusterau addysgu a dysgu o'r ansawdd uchaf o fewn yr adeilad a thu allan.</p> <p>Mannau chwarae priodol</p> <p>Mannau staffio a gweinyddu priodol</p> <p>Cyfleusterau TGaCh o'r radd flaenaf</p>	<p>Bydd sefydlu ysgolion newydd yn arwain at welliant yn yr amgylchedd dysgu. Byddai cyfleusterau dosbarth yn cynnwys dosbarthiadau o faint digonol, golau naturiol da, toiledau o ansawdd yn agos i'r dosbarthiadau ayyb. Byddai ardaloedd wedi eu cynllunio ar gyfer addysgu a dysgu yn cael eu lleoli yn ymyl y dosbarth.</p> <p>Mannau chwarae un-pwrpas wedi eu cynllunio ar gyfer disgyblion o wahanol oedrannau.</p> <p>Byddai lle addas ar gyfer y Pennaeth a'r staff gweinyddol, ystafell staff a lle ar gyfer cyfnodau CPA athrawon .</p> <p>Byddai gan yr ysgol adnoddau TGaCh wedi eu rhwydweithio a gyfunir yng nghynllun pob dosbarth.</p>	<p>10</p>
<p>Sicrhau bod adeiladau ysgol mewn cyflwr da ac nad oes materion iechyd a diogelwch</p>	<p>Bydd cyflwr yr adeiladau'n lleihau costau cynnal a chadw ar lefel arwynebedd.</p> <p>Materion iechyd a diogelwch:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mynediad i'r safle a sicrwydd yr adeilad 2. Parcio ar gyfer staff, rhieni ac ymwelwyr 3. Cyffredinol 	<p>Byddai sefydlu ysgolion newydd yn dileu ôl-lwyth cynnal a chadw. Byddai hefyd yn gyfle i sefydlu cyfundrefn fel nad oes ôl groniad cynnal a chadw'n hel.</p> <p>Byddai cynllun yr ysgol newydd yn sicrhau yr ymroir yn briodol i faterion diogelwch mewn perthynas â'r adeilad o'r cychwyn.</p> <p>Byddai'r cynllun yn rhoi sylw dyledus i'r drafnidiaeth ar y safle er mwyn sicrhau diogelwch plant / cerddwyr.</p> <p>Byddai hefyd yn rhoi sylw dyledus i faterion mewn perthynas â pharcio ar gyfer ymwelwyr ac ar gyfer pwyntiau gollwng asddas ar gyfer bysiau.</p>	<p>10</p>
<p>Cynyddu capasiti arweinyddol</p>	<p>Capasiti'r ysgol i ddarparu amser di-gyswllt digonol.</p> <p>Capasiti i allu darparu dirprwy a thîm rheoli.</p>	<p>Rhagwelir y byddai pennaeth ysgol o 150 yn addysgu am beth o'r amser.</p> <p>Yn ychwanegol, mewn ysgolion o'r maint hwn, ceir yn arferol dîm rheoli bychan.</p>	<p>8</p>

Defnydd cymunedol o adeilad ysgol	<p>Darpariaeth gyn ac ar ôl ysgol e.e. clybiau brecwast, gweithgareddau ar ôl ysgol, clwb gwarchod plant</p> <p>Gweithgareddau haf a phenwythnos</p> <p>Darpariaeth gymunedol i hybu gweithgareddau cymunedol sy'n cynnwys rhieni, aelodau'r gymuned a grwpiau lleol.</p>	<p>Byddai cyfleusterau yn yr ysgol newydd yn addas iawn ar gyfer clybiau brecwast, clybiau ar ôl ysgol a gweithgareddau eraill y tu allan i oriau ysgol.</p> <p>Byddai'r adnoddau'n briodol iawn ar gyfer gweithgareddau cymunedol e.e. hyrwyddir neuadd o faint digonol ar gyfer y gweithgareddau gan y Gymuned, Neuadd addas ar gyfer gweithgareddau megis ffitrwydd e.e. badminton.</p>	10
Darparu cyfrwng Cymraeg a dwyieithog	Blaenoriaeth i gryfhau ac amddiffyn yr addysg Gymraeg a dwyieithog.	Byddai hyn yn sicrhau bod ymrwymiad llawn i unrhyw benodiadau newydd i'r ysgol i adeiladu ymhellach ar y sylfaen gref a osodwyd yn yr ardal ac sy'n gyfredol mewn perthynas â'r defnydd o hyfedredd Cymraeg a dwyieithog .	10
Ffactorau Daearyddol a theithio	<p>Pellter teithio</p> <p>Cyfeiriad teithio</p> <p>Costau cludiant</p>	<p>Mae sefydlu dwy ysgol newydd yn golygu llai o deithio nag i un ysgol newydd ond byddai'n cynyddu'r pellter teithio ar gyfer tua 150 o blant. Mae amser teithio'n debygol o fod yn llai nag i un ysgol. Mae nifer y plant sy'n cerdded i'r ysgol yn debygol o fod yn uwch nag i ysgol sengl e.e. pe bai'r ysgolion newydd wedi eu lleoli yn Niwbwrch a Llanddaniel yna byddai oddeutu traean o'r plant yn gallu cerdded i'r ysgol; mae hyn yn gyfan gwbl ddibynnol ar y dewis o safle ar gyfer yr ysgol newydd e.e. pe bai un ysgol newydd wedi ei lleoli yn Niwbwrch yna byddai oddeutu traean o'r plant mewn sefyllfa i gerdded i'r ysgol gyda'r gweddill yn teithio ar fysiau.</p> <p>Mae modd hefyd y byddai cyfeiriad teithio i'r ysgolion newydd yn groes i gyfeiriad teithio i'r gwaith y rhieni.</p> <p>Byddai costau cludiant (£63,080) yn uwch na chostau cyfredol ond mae'r rhain eisoes wedi eu cynnwys yn yr arbedion reffeniw.</p>	6
Cyfanswm			75

Opsiwn B4 - Un ysgol dan RW yn lle ysgolion Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran a Llangaffo, gadael Parc y Bont a ffedereiddio Ysgol Brynsiencyn

Gyrwyr	Meini prawf o fewn y gyrrwr	Sylwadau	Sgôr
Codi safonau addysgol	<p>Maint [100 neu fwy]</p> <p>Capasiti'r tîm arweinyddol i sicrhau gwelliannau</p> <p>Athrawon gyda mwy o arbenigedd mewn ardaloedd penodol, sydd yn ei dro'n dylanwadu ar arferion athrawon eraill</p> <p>Lleihau nifer y dosbarthiadau oedran cymysg gyda mwy na 2 grŵp oedran.</p> <p>Codi safonau ymhellach.</p>	<p>Byddai'r ysgol newydd yn darparu ar gyfer oddeutu 180 o blant a byddai Ysgolion Parc y Bont a Brynsiencyn yn aros.</p> <p>Yn ôl fformiwla'r Awdurdod, byddai hyn yn arwain at sefyllfa lle byddai gan y Pennaeth gyfrifoldeb addysgu am ran o'r wythnos yn yr ysgol newydd. Rhagwelir y byddai ysgol o'r maint hwn yn gallu cynnal tîm rheoli o fwy na dau unigolyn fyddai'n helpu codi safonau.</p> <p>Byddai hyd at 6 dosbarth yn yr ysgol o 180, 4 dosbarth ym Mharc y Bont a 2 neu 3 dosbarth yn Ysgol Brynsiencyn. Byddai hyn yn rhannol yn darparu cyfle i athrawon unigol i weithredu fel arweinyddion ar yfer datblygu llythrennedd a rhifedd ac mewn pynciau unigol.</p> <p>Byddai dosbarthiadau o oedran cymysg yn y 3 ysgol.</p> <p>Rhagwelir y byddai ysgoli 180 disgybl yn gallu cynnig mwy o hyblygrwydd i gyfarfod ag anghenion plant unigol a fyddai yn ei dro yn codi safonau ar draws yr ystod gallu.</p>	6
Lleihau lleoedd dros ben	<p>Cyfrannu at leihau lleoedd dros ben drwy'r Awdurdod fel bod lleoedd dros ben yn 15% drwy'r Awdurdod ac yn 10% mewn ysgolion unigol</p> <p>Ysgolion unigol yn fwy na 85% o lawn</p>	<p>Byddai'r opsiwn hwn yn arwain at leihau 94 mewn lleoedd dros ben ar draws yr ardal – a byddai'r ysgol newydd wedi ei chynllunio i fod â dim mwy na 10% o leoedd dros ben. Byddai'r opsiwn hwn yn lleihau lleoedd dros ben ar draws y 6 ysgol i 15% a byddai'r ysgol newydd dros 90% yn llawn. Fodd bynnag, byddai lleoedd dros ben yn aros yn uchel (37% ar hyn o bryd) yn Ysgol Brynsiencyn. Byddai'r lleoedd dros ben ar gyfer yr Awdurdod hefyd yn cael eu lleihau i 12%. Un perygl o hyn fyddai pe bai rhai rhieni'n dewis ceisio am le ar gyfer eu plentyn mewn ysgol y tu allan i dalgylch yr ysgol newydd.</p>	7

<p>Lleihau'r amrywiad yng nghost y disgybl</p>	<p>Lleihau'r amrywiad yng nghost y pen drwy'r Awdurdod ac ar draws yr ardal fel bod cost y disgybl yn nes at gyfartaledd yr Awdurdod.</p> <p>Mae hyn yn arwain at arbedion ariannol drwy hefyd ddefnyddio'r gyllideb yn fwy effeithiol ac effeithlon</p>	<p>Byddai sefydlu dwy ysgol newydd yn lleihau cost y pen ar draws yr ardal o £5,137 i £4,640 sydd yn is na'r cyfartaledd o £4,869 ar gyfer yr Awdurdod.</p> <p>Arbedion net blynyddol o oddeutu £145k pe bai Ysgol Brynsiencyn yn cael ei ffedereiddio gydag ysgol lle nad yw'r pennaeth yn addysgu Byddai'n arwain at arbedion net o£118k pe bai Ysgol Brynsiencyn yn cael ei ffedereiddio gydag ysgol lle mae gan y pennaeth 50% o amser digyswllt [Llai o gostau llog ar fenthyciad cyfalafol].</p>	<p>B2a-7 B2b-6</p>
<p>Sicrhau y bydd adeiladau ysgol yn creu'r amgylchedd dysgu gorau posibl</p>	<p>Cyfleusterau addysgu a dysgu o'r ansawdd uchaf yn yr adeilad a thu allan.</p> <p>Mannau chwarae priodol</p> <p>Mannau staffio a gweinyddu priodol</p> <p>Cyfleusterau TGaCh o'r radd flaenaf</p>	<p>Byddai sefydlu'r ysgol newydd yn arwain at wella yn yr amgylchedd dysgu. Byddai cyfleusterau dosbarth yn cynnwys dosbarthiadau o faint digonol, golau naturiol da, toiledau da ei hansawdd yn agos i'r dosbarthiadau ayyb. Byddai manau wedi eu cynllunio ar gyfer addysgu a dysgu wedi eu lleoli ger y dosbarth.</p> <p>Mannau chwarae un pwrpas wedi eu cynllunio ar gyfer disgyblion o wahanol oedrannau.</p> <p>Yn yr ysgol newydd, byddai lle addas ar gyfer y Pennaeth a'r staff gweinyddol, ystafell staff ac ystafell ar gyfer cyfnodau CPA athrawon. Fodd bynnag, ni fyddai cynllun cyffredinol Ysgol Brynsiencyn yn newid llawer.</p> <p>Byddai gan yr ysgol newydd adnoddau TGaCh wedi eu rhwydweithio sydd wedi eu hintegreiddio yng nghynllun pob dosbarth.</p>	<p>8</p>
<p>Sicrhau bod adeiladau ysgol mewn cyflwr da ac nad oes unrhyw faterion iechyd a diogelwch</p>	<p>Bydd cyflwr yr adeiladau yn lleihau costau cynnal a chadw ar y lefel ardal.</p> <p>Materion iechyd a diogelwch:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mynediad i'r safle a diogelwch adeilad 2. Parcio i staff, rhieni ac ymwelwyr 3. Cyffredinol 	<p>Byddai sefydlu ysgol newydd yn dileu llwyth cynnal a chadw wedi hel. Byddai llwyth cynnal a chadw wedi hel ar gyfer Ysgol Brynsiencyn yn cael ei glirio pe dewisid yr opsiwn hwn a gwneid peth ailfodelu.</p> <p>Byddai cynllun yr ysgol newydd yn sicrhau yr eir i'r afael yn briodol â materion diogelwch mewn perthynas â'r adeilad o'r cychwyn.</p> <p>Byddai'n cynllun yn rhoi sylw dyledus i'r drafndiaeth ar y safle er mwyn sicrhau diogelwch plant / cerddwyr. Byddai hefyd yn rhoi sylw dyledus i faterion mewn perthynas â pharcio ar gyfer ymwelwyr neu ar gyfer pwynt gollwng addas i fsysys.</p>	<p>9</p>

Cynyddu gallu arweinyddol	Capasiti'r ysgol i ddarparu amser di-gyswllt digonol. Capasiti i allu darparu dirprwy a thîm rheoli.	Rhagwelir na fyddai Pennaeth ysgol o 180 yn addysgu am beth o'r amser. Yn ychwanegol, mewn ysgolion o faint cyffelyb ceir yn arferol dîm rheoli bychan. Ym Mrynsiencyn a Pharc y Bont, byddai'r penaethiaid yn dal i addysgu.	6
Defnydd cymunedol o adeilad yr ysgol	Darpariaeth gyn ac ar ôl ysgol e.e. clybiau brecwast, gweithgareddau ar ôl ysgol, clwb gwarchod plant Gweithgareddau haf a phenwythnos Darpariaeth gymunedol i hybu gweithgareddau cymunedol sy'n cynnwys rhieni, aelodau cymunedol a grwpiau lleol.	Byddai cyfleusterau yn yr ysgol newydd yn addas iawn ar gyfer clybiau brecwast, clybiau ar ôl ysgol a gweithgareddau eraill y tu allan i oriau ysgol. Byddai'r adnoddau'n briodol iawn ar gyfer gweithgareddau cymunedol e.e. byddai neuadd o faint digonol ar gyfer y gweithgareddau i'r Gymuned, Neuadd addas ar gyfer gweithgareddau megis ffitrwydd e.e. badminton. Ym Mrynsiencyn a Pharc y Bont, byddai'r sefyllfa'n debygol yn aros yr un fath yn y cyswllt hwn.	10
Darparu cyfrwng Cymraeg a dwyieithog	Blaenoriaeth i gryfhau ac amddiffyn y Gymraeg ac addysg ddwyieithog.	Byddai hyn yn sicrhau bod unrhyw benodiadau newydd i'r ysgol yn llwyr ymroddedig i adeiladu ymhellach ar y sylfaen gref sydd wedi ei gosod yn y maes ac yn gyfredol mewn perthynas â'r defnydd o Gymraeg a hyfedr dwyieithog.	10
Ffactorau Daearyddol a theithio	Pellter teithio. Cyfeiriad teithio Costau cludiant	Byddai sefydlu ysgol newydd yn cynyddu'r pellter teithio ar gyfer tua 100 o blant. Mae nifer y plant sy'n cerdded i'r ysgol yn debygol o fod yn uwch nag ar gyfer ysgol sengl e.e. pe bai'r ysgolion newydd wedi eu lleoli yn Niwbwrch a Llanddaniel yna byddai oddeutu traean o'r plant yn gallu cerdded i'r ysgol; mae hyn yn gyfan gwbl ddibynnol ar y dewis o safle ar gyfer yr ysgol newydd e.e. pe bai un ysgol newydd wedi ei lleoli yn Niwbwrch yna byddai oddeutu traean o'r plant mewn sefyllfa i gerdded i'r ysgol gyda'r gweddill yn teithio ar fws. Mae modd hefyd y byddai cyfeiriad teithio i'r ysgolion newydd yn wahanol i gyfeiriad teithio i'r gwaith y rhieni. Byddai costau cludiant (£46,360) yn uwch na'r costau presennol ond mae'r rhain eisoes wedi eu cynnwys yn yr arbedion refeniw.	6
Cyfanswm			B4a-69 B4b-67

Yn ogystal â'r ffactorau yn y tablau uchod, mae angen ystyried ffactorau ariannol e.e. costau cyfalaf a derbynion cyfalaf gael eu hystyried, eu sgorio a'u ffactoreiddio i ddadansoddiad pob opsiwn. Mae arbedion refeniw eisoes wedi cael eu harfarnu.

17. YSTYRIAETHAU ARIANNOL

17.1 Mae pob un o'r 9 opsiwn wedi eu gwerthuso o safbwynt ariannol. Mae'r canlynol wedi cael eu hystyried ar gyfer pob opsiwn - costau cyfalaf, arbedion refeniw, costau cludiant, derbyniadau cyfalaf a chostau benthyca.

17.2 Opsiwn A1: Adeiladu ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Brynsiencyn, Niwbwrch a Dwyran ynghyd ag Ysgol Parc Y Bont estynedig i gynnwys Llangaffo.

Opsiwn	Cost gyfalaf	Arbedion refeniw	Costau cludiant	Derbyniadau cyfalaf
A1	£5,952,400	£231,959	£65,930	£743,000

Arbedion net	£166,029	Cost prosiect net	£5,209,400
		Cost i'w hariannu	£2,233,200

Yr arbedion net a amcangyfrifwyd o'r opsiwn hwn yw £166,029 ac amcangyfrif o gost net y prosiect yw £5,209,400. Bydd costau benthyca, i wasanaethu'r £2,233,200 o fenthg nas cynhelir, yn cyrraedd ei anterth ar £175,455 y.f. yn 2020/21.

17.3 Opsiwn A2: Ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran ac un ysgol estynedig ar gyfer Llangaffo a Pharc Y Bont a ffedereiddio Brynsiencyn.

O fewn yr opsiwn hwn, mae modd y gellid ffedereiddio Ysgol Brynsiencyn gydag ysgolion gwahanol. Ar gyfer opsiwn A2a, tybir y byddai Ysgol Brynsiencyn yn cael ei ffedereiddio gydag ysgol lle nad oes gan y pennaeth **unrhyw** gyfrifoldebau addysgu. Ar gyfer opsiwn A2b, cymerir yn ganiataol y byddai Ysgol Brynsiencyn yn cael ei ffedereiddio gydag ysgol lle mae gan y pennaeth **rai** cyfrifoldebau addysgu. Ar gyfer opsiwn A2b, byddai goblygiadau cost gan y byddai angen staff ychwanegol i ryddhau'r pennaeth fel na fyddai ganddo/ganddi unrhyw gyfrifoldebau addysgu.

Opsiwn	Cost gyfalaf	Arbedion refeniw	Costau cludiant	Derbyniadau cyfalaf
A2a	£5,447,000	£185,091	£49,210	£418,000

Arbedion net	£185,091		
	£ 49,210		
	<u>£135,881</u>	Cost prosiect net	£5,029,000
		Cost i'w hariannu	£2,305,500

Amcangyfrif o'r arbedion net o'r opsiwn hwn yw £135,881 ac amcangyfrif o gost net y prosiect yw £5,029,000. Bydd costau benthyg, i wasanaethu £2,305,000 o fenthg nas cynhelir yn cyrraedd ei anterth ar oddeutu £181,135 y.f. yn 2020/21.

Opsiwn	Cost gyfalaf	Arbedion refeniw	Costau cludiant	Derbyniadau cyfalaf
A2b	£5,447,000	£157,684	£49,210	£418,000

Arbedion net	£157,684
	£ 49,210

£108,474

Cost net y prosiect £4,029,000
Cost i'w hariannu £2,305,500

Amcangyfrif o'r arbedion net o'r opsiwn yw £108,474 ac amcangyfrif o gost net y prosiect yw £5,029,000. Bydd costau benthyca, i wasanaethu'r £2,305,000 o fenthyg nas cefnogir yn cyrraedd ei anterth ar oddeutu £181,135 y.f. yn 2020/21.

17.4 Opsiwn B1: Ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo ac un ysgol estynedig ar gyfer Parc y Bont a Brynsiencyn

Opsiwn	Cost gyfalaf	Arbedion refeniw	Costau cludiant	Derbyniadau cyfalaf
B1	£5,952,400	£231,959	£63,080	£743,000

Arbedion net £231,959
£ 63,080
£168,889

Cost net y prosiect £5,209,400
Cost i'w hariannu £2,233,200

Amcangyfrif o'r arbedion net o'r opsiwn hwn yw £168,889 ac amcangyfrif o gost net y prosiect yw £5,209,400. Bydd costau benthyca, i wasanaethu £2,233,200 o fenthyca nas cynhelir, yn cyrraedd anterth ar oddeutu £175,455 y.f. yn 2020/21.

17.5 Opsiwn B2: Ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo a Pharc Y Bont i aros fel ag y mae a ffedereiddio Ysgol Brynsiencyn.

O fewn yr opsiwn hwn, mae modd ffedereiddio Ysgol Brynsiencyn gydag ysgolion gwahanol. Ar gyfer opsiwn B2a, cymerir yn ganiataol y byddai Ysgol Brynsiencyn wedi ei ffedereiddio gydag ysgol lle nad oes gan y pennaeth **unrhyw** gyfrifoldebau addysgu. Ar gyfer opsiwn B2b, cymerir yn ganiataol y byddai Ysgol Brynsiencyn yn cael ei ffedereiddio gydag ysgol lle byddai gan y pennaeth **rai** cyfrifoldebau addysgu. Ar gyfer opsiwn B2b, byddai goblygiadau cost gan y byddai angen staff ychwanegol i ryddhau'r pennaeth fel na fyddai ganddo/ganddi unrhyw gyfrifoldebau addysgu

Opsiwn	Cost gyfalaf	Arbedion refeniw	Costau cludiant	Derbyniadau cyfalaf
B2a	£4,700,400	£191,819	£46,360	£418,000

Arbedion net £191,819
£ 46,360
£145,459

Cost net y prosiect £4,282,400
Cost i'w hariannu £1,932,200

Yr amcangyfrif o'r arbedion net o'r opsiwn hwn yw £145,459 ac amcangyfrif o gost net y prosiect yw £4,282,400. Bydd costau benthyg, i wasanaethu £1,932,200 o fenthyciad nas cefnogir, yn cyrraedd ei anterth ar oddeutu £151,807 y.f. yn 2020/21.

Opsiwn	Cost gyfalaf	Arbedion refeniw	Costau cludiant	Derbyniadau cyfalaf
B2b	£4,700,400	£164,412	£46,360	£418,000

Arbedion net £164,412
£ 46,360
£118,052

Cost net y prosiect £4,282,400

Cost i'w hariannu £1,932,200

Amcangyfrif o'r arbedion net o'r opsiwn hwn yw £118,052 ac amcangyfrif cost net y prosiect yw £4,282,400. Bydd costau benthyg i wasanaethu'r £1,932,200 o fenthyg nas cefnogir, yn dod i'w anterth ar oddeutu £151,807 y.f. yn 2020/21.

17.6 Opsiwn B3: Ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo (RhW) ac un ysgol estynedig ar gyfer Parc y Bont a Brynsiencyn

Opsiwn	Cost gyfalaf	Arbedion refeniw	Costau cludiant	Derbyniadau cyfalaf
B3	£5,952,400	£231,959	£63,080	£743,000

Arbedion net	£231,959		
	£ 63,080		
	<u>£168,889</u>	Cost net y prosiect	£5,209,400
		Cost i'w hariannu	£2,233,200

Amcangyfrif o'r arbedion net o'r opsiwn hwn yw £168,889 ac amcangyfrif o gost net y prosiect yw £5,209,400. Bydd costau benthyg, i wasanaethu £2,233,200 o fenthyciad nas cefnogir, yn dod i'w anterth ar oddeutu £175,455 y.f. yn 2020/21.

17.7 Opsiwn B4: Ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo a Pharc Y Bont i aros fel ag y mae a ffedereiddio Ysgol Brynsiencyn.

Y gwahaniaeth rhwng opsiynau B2a a B4a yw lleoliad yr ysgol dan R W.

O fewn yr opsiwn hwn, mae modd y gellid ffedereiddio Ysgol Brynsiencyn gydag ysgolion gwahanol. Ar gyfer opsiwn B4a, cymerir yn ganiataol y byddai Ysgol Brynsiencyn yn cael ei ffedereiddio gydag ysgol lle **nad** oes gan y pennaeth gyfrifoldebau addysgu. Ar gyfer Opsiwn B4b, cymerir yn ganiataol y byddai Ysgol Brynsiencyn yn cael ei ffedereiddio gydag ysgol lle bo **gan** y pennaeth gyfrifoldebau addysgu. Ar gyfer opsiwn B4b, byddai oblygiadau cost gan y byddai angen staff ychwanegol i ryddhau'r pennaeth fel na fyddai ganddo/ganddi unrhyw gyfrifoldebau addysgu.

Opsiwn	Cost gyfalaf	Arbedion refeniw	Costau cludiant	Derbyniadau cyfalaf
B4a	£4,700,400	£191,819	£46,360	£418,000

Arbedion net	£191,819		
	£ 46,360		
	<u>£145,459</u>	Cost net y prosiect	£4,282,400
		Cost i'w hariannu	£1,932,200

Amcangyfrif o'r arbedion net o'r opsiwn hwn yw £145,459 ac amcangyfrif o gost net y prosiect yw £4,282,400. Bydd costau benthyg, i wasanaethu'r £1,932,200 o fenthyciad nas cynhelir, yn dod i anterth ar oddeutu £151,807 y.f. yn 2020/21.

Opsiwn	Cost gyfalaf	Arbedion refeniw	Costau cludiant	Derbyniadau cyfalaf
B4b	£4,700,400	£164,412	£46,360	£418,000

Arbedion net £164,412

£ 46,360
<u>£118,052</u>

Cost net y prosiect	£4,282,400
Cost i'w hariannu	£1,932,200

Amcangyfrif o'r arbedion net o'r opsiwn hwn yw £118,052 ac amcangyfrif o gost net y prosiect yw £4,282,400. Bydd cost benthycu, i wasanaethu'r £1,932,200 o fenthycu nas cynhelir, yn cyrraedd ei anterth ar oddeutu £151,807 y.f. yn 2020/21.

Nodyn – Nid yw cost y ffigurau cynnal a chadw ar gyfer yr ysgolion wedi eu cymryd i ystyriaeth.

17.8 Cyflwynir isod grynodedeb o'r ffigurau a gyflwynir yn adrannau 17.2 – 17.7 uchod.

Opsiwn	Cost ar gyfer arian CSYM	Arbedion net	Cost anterth benthycg 2020-21
A1	£2,233,200	£166,029	£175,455
A2a	£2,305,500	£135,881	£181,135
A2b	£2,305,700	£108,474	£181,135
B1	£2,233,200	£168,889	£175,455
B2a	£1,932,200	£145,459	£151,807
B2b	£1,932,200	£118,052	£151,807
B3	£2,233,200	£168,889	£175,455
B4a	£1,932,200	£145,459	£151,807
B4b	£1,932,200	£118,052	£151,807

Mae'r ffigurau'n dangos y bydd opsiynau B2a, B2b, B4a a B4b, sef

- Opsiwn B2a: Ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo a Pharc Y Bont i aros fel ag y mae a ffedereiddio Ysgol Brynsiencyn gydag ysgol lle nad oes gan y pennaeth **unrhyw** gyfrifoldebau addysgu.
- Opsiwn B2b: Opsiwn newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo a Pharc Y Bont i aros fel ag y mae a ffedereiddio Ysgol Brynsiencyn gydag ysgol lle mae gan y pennaeth **ychydig** o gyfrifoldebau addysgu.
- Opsiwn B4a: Ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo a Pharc Y Bont (RhW) i aros fel ag y mae a ffedereiddio Ysgol Brynsiencyn gydag ysgol lle nad oes gan y pennaeth **unrhyw** gyfrifoldebau addysgu.
- Opsiwn B4b: Ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo (RhW) a Pharc Y Bont i aros fel ag y mae a ffedereiddio Ysgol Brynsiencyn gydag ysgol lle mae gan y pennaeth **ychydig** o gyfrifoldebau addysgu.

fyddai'r opsiynau mwyaf fforddiadwy y byddai angen i CSYM eu hariannu, sydd â'r costau benthycu anterth isaf ond nid o angenrheidrwydd yr arbedion uchaf.

Yn ogystal, dylid sgorio ffactorau ariannol, yn enwedig yn yr hinsawdd ariannol sydd ohoni, Cafodd y gost i CSYM i'w gyllido a'r gost benthycu anterth eu sgorio fel a ganlyn:

Cost i CSYM ei gyllido	Sgôr
Hyd at £2,000,000	10
£2,000,000 i £2,250,000	5
£2,250,000 i £2,500,000	1

--	--

Cost benthycia anterth 2020-21	Sgôr
Hyd at £160,000	10
£160,000 i £170,000	7
£170,000 i £180,000	4
Dros £180,000	1

17.9 The table below summarises the information in the above analysis.

Gyrwyr / Ffactorau	Opsiw								
	A1	A2a	A2b	B1	B2a	B2b	B3	B4a	B4b
1. Codi safonau addysgol	6	5	5	7	6	6	7	6	6
2. Lleihau nifer y llefydd gweigion	9	8	8	8	7	7	8	7	7
3. Lleihau'r amrywiaeth mewn cost y disgybl	8	8	7	8	7	6	6	7	6
4. Sicrhau bod adeiladau ysgol yn creu amgylchedd dysgu orau bosib	10	9	9	10	8	8	10	8	8
5. Sicrhau bod adeiladau ysgol mewn cyflwr da ac nad oes materion iechyd a diogelwch	10	10	10	10	9	9	10	9	9
6. Cynyddu capasiti arweinyddiaeth	7	7	7	8	6	6	8	6	6
7. Defnydd cymunedol o'r adeilad	10	10	10	10	10	10	10	10	10
8. Darpariaeth cyfrwng Cymraeg a dwyieithog	10	10	10	10	10	10	10	10	10
9. Ffactorau daearyddol a theithio	6	8	8	6	6	6	6	6	6
10. Cost for IoACC to finance	5	1	1	5	10	10	5	10	10
11. Peak borrowing cost 2020-21	4	1	1	4	10	10	4	10	10
Total	85	77	76	86	89	88	85	89	88

Mae'r sgoriau ar gyfer ffactorau 4, 5, 7 ac 8 yn debyg iawn gan fydd yr ysgolion newydd yn sicrhau bod materion penodol sy'n ymwneud ag adeiladau ysgolion, materion iechyd a diogelwch, defnydd cymunedol a darpariaeth cyfrwng Cymraeg a dwyieithog yn cael yr un effaith bynnag fydd y drefniadaeth derfynol.

17.10 The figures show that options B2a and B4a, namely

- Opsiw B2a: Ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo a Pharc Y Bont i aros fel ag y mae a ffedereiddio Ysgol Brynsiencyn gydag ysgol lle nad oes gan y pennaeth **unrhyw** gyfrifoldebau addysgu.
- Opsiw B4a: Ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo a Pharc Y Bont (RhW) i aros fel ag y mae a ffedereiddio Ysgol Brynsiencyn gydag ysgol lle nad oes gan y pennaeth **unrhyw** gyfrifoldebau addysgu.

sydd â'r sgôr uchaf.

Yr unig wahaniaeth rhwng opsiynau B2a a B4a yw lleoliad yr ysgol dan R W yr Eglwys yng Nghymru. Yn opsiwn B2b, byddai Ysgol Parc y Bont yn aros fel ysgol dan R W yr Eglwys yng Nghymru. Byddai'r ysgol gynradd newydd yn ne orllewin Môn yn ysgol dan R W yr Eglwys yng

Nghymru os daw opsiwn B4a i fodolaeth. Mae mân wahaniaethau rhwng ysgol gymunedol ag ysgol dan reolaeth wirfoddol yr Eglwys yng Nghymru. Mae rhai o'r rhain wedi'u hamlinellu isod:

Agweddau sy'n gyffredin gydag ysgolion eraill

Fel gydag unrhyw ysgol arall, mae angen i ysgol wirfoddol a reolir i

- ddilyn y Cwricwlwm Cenedlaethol;
- cyflwyno Addysg Grefyddol fel rhan o'r cwricwlwm yn dilyn y Maes Llafur Cytunedig Ynys Môn;
- cynnal gweithred ddyddiol o addoli ar y cyd (sef cynnal gwasanaeth bob dydd ar gyfer yr ysgol gyfan, mewn adrannau neu fesul dosbarth);
- meithrin gwerthoedd moesol ac ysbrydol yn ogystal ag egwyddorion eraill megis parch at eraill;
- hysbysu rhieni o'u hawl i dynnu'r plentyn o'r addoli ar y cyd ac o Addysg Grefyddol os dymunant.

Gwahaniaethau mewn ysgol gynradd dan reolaeth wirfoddol yr Eglwys yng Nghymru

- Mae lleiafrif o lywodraethwyr yn cael eu penodi i'r Corff Llywodraethu gan yr Eglwys yng Nghymru yn dilyn canllawiau statudol.
- Mae addoli ar y cyd yr ysgol a chymeriad Cristnogol yn cael ei gefnogi a'i fonitro gan yr Eglwys yng Nghymru.
- Gofynnir i'r Pennaeth gefnogi a datblygu'r ysgol fel ysgol eglwys a'i chymeriad a gwerthoedd Cristnogol. Rhestrir rhai o'r gwerthoedd Cristnogol isod:
- Cynhwysiant, sef cyfle sef cyfartal i bawb, hyrwyddo lles pob dysgwr ac yn annog pobl ifanc i gyflawni eu llawn botensial,
- Cyfle i ddisgyblion ystyried y dimensiwn ysbrydol i fywyd,
- Parchu cefndir ei gilydd drwy annog pobl ifanc i ddarganfod a deall beth sydd ganddynt yn gyffredin, meithrin agwedd gadarnhaol tuag at amrywiaeth o gredoau.

Dylid nodi bod y rhain yn werthoedd sy'n cael eu datblygu yn y chwe ysgol dan sylw ac yn dangos bod y gwahaniaeth rhwng ysgol wirfoddol a reolir ac ysgol gymunedol yn fach iawn.

17.11 I grynhoi, fel nodwyd yn adran 6, mynegodd Llywodraethwyr Ysgol Brynsiencyn ddiddordeb mewn gweithio mewn partneriaeth ag ysgol arall, fyddai'n golygu cadw'r ysgol ar y safle presennol ond o dan strwythur rheoli gwahanol. Pwysleisiodd y Llywodraethwyr hefyd bod % sylweddol o ddisgyblion yn cerdded i'r ysgol [fel sy'n wir ar gyfer Niwbwrch] profwyd hyn yn yr arolwg traffig. Gellid ymgorffori'r awgrym hwn yn yr ail-gyflunio drwy ffederaleiddio, yn swyddogol, Brynsiencyn gydag ysgol arall. Byddai hyn yn arwain at Frynsiencyn yn dod yn rhan o ysgol arall gydag un corff llywodraethol ac un gyllideb - un ysgol ar ddau safle. Rhestrir y rhesymau dros ystyried yr opsiwn hwn isod.

- Amserau teithio. Os caeir Ysgol Brynsiencyn a'r disgyblion yn cael eu trosglwyddo i'r ysgol newydd yn Niwbwrch, byddai'r amser teithio o Frynsiencyn i Niwbwrch yn golygu codi disgyblion ar hyd y ffordd yn Dwyran a lleoedd eraill ac yn golygu y gallai'r amser teithio fod yn agos at y terfyn amser uchaf a nodwyd gan Lywodraeth Cymru, h.y. 45 munud.
- Mae canran uchel o ddisgyblion ym Mrynsiencyn yn cerdded i'r ysgol ac mae cynaliadwyedd yn fater pwysig i Lywodraeth Cymru. Mae'r ddogfen "**Cymru'n Un: Cenedl Un Blaned** - Cynllun Datblygu Cynaliadwy Llywodraeth Cynulliad Cymru" o fis Mai 2009 yn dweud: "Rydym yn awyddus i gynyddu canran y plant sy'n cerdded i'r ysgol i gyfateb i gyfartaledd y DU".
- Mae ffigurau o Gyfrifiad Ysgolion 2014 yn dangos bod 30% o ddisgyblion yn derbyn pryddau ysgol am ddim - mae hyn y cydradd uchaf yn yr ardal. Mae'r mesur hwn yn cael ei ystyried yn

gyffredinol fel mesur o amddifadedd. Mae hyn yn uwch na'r cyfartaledd o 21.4% ar gyfer ysgolion cynradd Ynys Môn ac yn uwch na chyfartaledd Cymru (20.8%). Byddai hyn yn tueddu i gefnogi'r pwynt a godwyd gan rai rhieni ym Mrynsiencyn nad oes car gan lawer. Byddai hefyd yn tueddu i gryfhau'r ddadl bod Ysgol Brynsiencyn yn ysgol ar gyfer y gymuned.

- Mae canran y siaradwyr Cymraeg ym Mrynsiencyn yr uchaf allan o'r 6 ysgol dan ystyriaeth ar 72%. Byddai hyn yn cefnogi'r gyrrwr 'darpariaeth ddwyieithog a chyfrwng Gymraeg' ar gyfer newid a fanylwyd arno yn adran 2 yr adroddiad hwn.
- Taith i Landdaniel. Os caewyd Ysgol Brynsiencyn ac mae'r disgyblion yn cael eu trosglwyddo i Ysgol Parc y Bont wedi'i hail-fodelu, byddai angen bws 50 sedd ar gyfer cludo disgyblion. Fodd bynnag, byddai'r bws yn teithio ar ffordd ddi-ddosbarth i Landdaniel. Er bod y ffordd yn "gyffredinol yn fwy na 4 metr o led" yn ôl mapiau Arolwg Ordnans, nid yw'n ffordd ddelfrydol.
- Ystyriwyd trefniadau traffig o amgylch yr ysgol i fod yn ddiogel.
- Caiff yr ysgol ei defnyddio'n eang gan y gymuned, er enghraifft gan glwb pêl-droed y pentref, cyngor cymuned, etholiadau, partion a gweithgareddau eraill. Byddai cau Ysgol Brynsiencyn yn golygu colli'r cyfleuster hwn ar gyfer y gymuned.
- Fel yr amlinellir yn adran 16 o'r adroddiad, byddai
 - Byddai cost net y prosiect yn 3.5% yn llai (£5,209,400 minws £5,029,000) ar gyfer yr opsiwn 2c o'i gymharu ag opsiwn 2. Mewn geiriau eraill, ni fyddai'r ysgol newydd yn y rhan orllewinol De-orllewin Ynys Môn yn costio cymaint oherwydd ni fyddai angen iddo ddarparu ar gyfer cymaint o ddisgyblion. Fodd bynnag, byddai angen gwaith ailfodelu ar Parc y Bont;
 - Byddai arbedion net yn 4% yn llai (£219,000 minws £210,000) ar gyfer yr opsiwn 2c o'i gymharu ag opsiwn 2;
 - Byddai uchafswm costau benthyca yn 1% yn llai (£190,000 minws £188,000) ar gyfer yr opsiwn 2c o'i gymharu ag opsiwn 2;
 - Byddai cost angen i'r Awdurdod i ariannu opsiwn 2c (£2,305,500) yn 3% yn uwch nag ar gyfer opsiwn 2 (£2,233,200).

Gellid cynnwys Ysgol Llangaffo fel rhan o Parc y Bont wedi'i hail fodelu. Prif anfantais yr opsiwn hwn yw'r seilwaith ffordd rhwng Llangaffo a Landdaniel. Mae hyn yn adlewyrchu pryder Adran Addysg Esgobaeth Bangor na fyddai rhieni o Langaffo yn dewis Parc y Bont oherwydd ddaearyddiaeth leol, seilwaith ffyrdd a'r duedd amlwg i deithio i'r gogledd tuag at yr A55, yn hytrach na dwyrain neu'r gorllewin. Fodd bynnag, dylid nodi canfyddiadau'r holiadur rhieni, sef mai statws yr ysgol oedd y pumed ffactor pwysicaf i rieni disgyblion yn Ysgol Llangaffo.

O ystyried yr uchod, awgrymir mai'r opsiynau dewisol yw opsiynau B2a a B4a.

18. ARGYMHELLIAD

- 18.1 Byddai lleoli un o'r ysgolion newydd yn ardal Niwbwrch yn golygu bod tua thraean o'r plant yn gallu cerdded i'r ysgol. Awgrymir y dylai'r ysgol ardal hon gymryd lle'r ysgolion presennol yn Niwbwrch a Dwyrain [gan fod y ddwy ysgol eisoes yn gweithredu fel ffederasiwn], Bodorgan [gan fod % fawr o ddisgyblion yn byw ym mhentref Malltraeth ac mae'r ffordd gyswllt yn dda] ac o bosibl Llangaffo [gan fod % sylweddol o ddisgyblion yn yr ysgol gyda chodau post Niwbwrch ac mae'r cyswllt ffordd yn dda] a Brynsiencyn [fel y cyswllt ffordd i'r ardal Niwbwrch yn dda]. Byddai lleoliad yn ardal Niwbwrch hefyd yn gyfleus i lawer o rieni o Niwbwrch ac o bosibl Malltraeth sy'n teithio ar y B4421 tuag at yr A55 i'w gwaith. Fodd bynnag, dylid nodi bod nifer fawr o rieni Llangaffo yn byw o fewn cod post Niwbwrch. Byddai Brynsiencyn yn dod yn rhan o ffederasiwn ble nad oes gan y pennaeth unrhyw gyfrifoldeb dysgu.

- 18.2 Byddai parhau'r ddarpariaeth yn Ysgol Parc y Bont yn sicrhau byddai'r rhai sy'n byw yn Llanddaniel ac yn yr ardal o gwmpas yr A4080 yn gallu mynychu eu hysgol dalgylch. Yn ogystal, os yw'r dynodiad presennol fel Eglwys yng Nghymru am barhau, yna gallai'r disgyblion yn y Llangaffo presennol ddewis mynychu'r ysgol. Yn y cyd-destun hwn, byddai angen addasu safle presennol Parc Y Bont i fynd i'r afael â'r materion traffig a nodwyd ar ddechrau a diwedd y diwrnod ysgol.
- 18.3 Gofynnir i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol argymhell cymeradwyo naill ai opsiwn B2a neu B4a i'r Pwyllgor Gwaith:
- Opsiwn B2a: Ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo a Pharc Y Bont i aros fel ag y mae a ffedereiddio Ysgol Brynsiencyn gydag ysgol lle nad oes gan y pennaeth **unrhyw** gyfrifoldebau addysgu.
 - Opsiwn B4a: Ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo a Pharc Y Bont (RhW) i aros fel ag y mae a ffedereiddio Ysgol Brynsiencyn gydag ysgol lle nad oes gan y pennaeth **unrhyw** gyfrifoldebau addysgu.

Er hynny, byddai hyfywdra parhaol Ysgol Brynsiencyn yn ddibynnol ar gynnal nifer hyfyw o ddisgyblion ar gofrestr yr ysgol.

Cyngor Cymuned **BODORGAN** Community Council

22ain Gorffennaf 2015

Rheolwr Rhaglen
Adran Addysg Gydol-oes
Parc Mownt
Ffordd Glanhwfa
LLANGEFNI
Ynys Môn
LL77 7EY

CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL

27 JUL 2015

ADRAN ADDYSG A HAMDDEN
DERBYNIWYD/RECEIVED

Annwyl Syr,

Parthed Ysgol Gymuned Bodorgan

Yn ei cyfarfod neithiwr, trafododd aelodau y Cyngor eich dogfen ymgynghoriad yn ymwneud ac ysgolion cynradd de orllewin Môn. Roeddent yn unfrydol ei barn i wrthwynebu unrhyw gynnig i gau yr ysgol leol a diddymu yn llwyr unrhyw ddarpariaeth o addysg yn y gymuned wledig ddifreintiedig hon. Mae hwn yn gam mawr yn ôl ac yn adlewyrchu y sefyllfa a oedd yn bodoli ddau can mlynedd yn ôl. Mae yn gwbl amlwg fod swyddogion y cyngor sir wedi llwyr anwybyddu dymuniadau rhiant yr ardal, sydd yn awyddus i gadw darpariaeth yn lleol, ond wedi ei gwneud yn hollol eglur na fydd ei plant yn cael ei symud i ysgol newydd yn Niwbwrch. Teimlant y byddai hynny yn risg o ddadleniad i ymddygiad gwrth gymdeithasol.

Hefyd, mae yn amlwg eich bod wedi llwyr anwybyddu anghenion cymunedol yr ardal yma, ac mae unrhyw awgrym y buasai anghenion ardal Bodorgan yn cael ei bodloni trwy ddatblygu cyfleusterau cymunedol mewn adeilad newydd o fewn cymuned arall yn gwbl chwerthinllyd. Mae y diffyg gweithredu corfforaethol o fewn y Cyngor Sir mewn materion gwledig, yn sicr o arwain tuag at ddinistr cefn gwlad Môn.

Fe fuasai yr aelodau yn awgrymu eich bod yn sicrhau fod eich ffeithiau yn gywir gogyfer a phob elfen cyn gwneuthur penderfyniad terfynol. Oherwydd nad ydi sefyllfa y ganolfan gymunedol eto yn eglur, mae yn gwbl bosib na fydda na lawer o arbediad ariannol yn dilyn o gau yr ysgol leol, os y bydd yn eglur fod yn rhaid i'r Cyngor Sir gadw at ymrwymiad y cytundeb cyfreithiol sydd yn ymwneud ar ganolfan,

Yn gywir,

Caerdydd, Cyngor Cymuned BODORGAN.

Canolfan Gymunedol **BODORGAN** *Community Centre*

CYNGOR SIR
YNYSS MÔN
ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL

13 JUL 2015

ADRAN ADDYSG A HAMDDEN
DERBYNIWYD RFCEIVED

14th July 2015

Programme Manager
Department of Lifelong Learning
Isle of Anglesey County Council
Park Mount
Glanhwfa Road
LLANGFNI
Ynys Mon. LL77 7EY

Dear Sir,

Re: Bodorgan Community School

We write to register our total opposition to the proposed closure of the above named community school. We do so in the knowledge, that in all probability the letter will be disregarded by both the officers and the Executive of the authority who appear to treat the electorate with contempt.

The authority itself must bear responsibility for the low numbers of pupils attending the school, as your actions over the last six years have unsettled parents who require certainty for their children; together with your inactions in dealing with the issues recently highlighted by Estyn.

You clearly have ignored the parents, who have made it abundantly clear that they will not permit their children to be educated at Newborough. They have no wish to expose their children to the social issues of that area. Your mutterings about the location of the new school as yet to be decided is a joke and another example of the electorate being treated as idiots.

The Community Impact Assessment is a piece of pure fiction, containing numerous inaccuracies, the "loss" of one Bodorgan village and a ludicrous conclusion. The provision of community facilities within a new building at Newborough will be of no use to Bodorgan, and we are confident that organisations that currently exist in this area will fold rather than move to Newborough. In short you will be responsible for the destruction of a community.

I also refer to the unresolved legal issues regarding the Bodorgan Community Centre, as if the matter is settled in the favour of the management committee the authority will have a significant cost burden, which could be with them or their successors until 2087. The only savings emanating from the closure of this school would be the salaries of the staff.

I have copied this letter to our two ward councillors for their information,

Yours faithfully,

Chairman

Elusen Rhif/Charity No – 700192

Cadeirydd/Chairman – Mr D Jones, Morlais, Malltraeth, Bodorgan, LL62 5AT.

Ysgrifennydd/Secretary – Mrs S Prytherch, Bryn Ffynnon, 9 Argraig, Hermon, Bodorgan, LL62 5LG.

Malltraeth Ymlaen 'cyf'

[Redacted]

[Redacted]

23rd July 2015

Programme Manager
 Dept. of Lifelong Learning
 Park Mount
 Glanhwfa Road
 LLANGFNI
 LL77 7EY

CYNGOR SIR
 YNYS MÔN
 ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL
 24 JUL 2015
 ADRAN ADDYSG A HAMDDEN
 DERBYNIWYD/RECEIVED

Dear Sir,

Re: Bodorgan Community School, Anglesey.

I am instructed to write on behalf of the Bodorgan Community group to lodge our objection to the proposed closure of this invaluable community facility. Such a step is a retrograde move insofar as the provision of education in rural communities is concerned.

We have little confidence in the ability of the local authority to preserve and enhance such communities as all the evidence points in the opposite direction. The authority appears to concentrate on self-interest (officers and members) and some perverse fiscal priorities, ahead of community interests and even education.

The fact that the school in Brynsiencyn receives special consideration in most of the options put forward begs a question. Could the fact that one member of the executive who might be reliant on the electors of Brynsiencyn be a factor? This is not an allegation, merely an innocent question.

The parents of Bodorgan have made their position very clear – they will not allow their children to attend school at Newborough. This because they do not wish impressionable youngsters to be exposed to the social problems that exist there. Indeed, a number of Newborough parents have already moved their children to schools in other areas, and probably not to return. Yet, your plans have made no allowance for the foregoing, so to plough ahead with a new school with vacant places designed in appears ludicrous to us. Your community impact assessment is nothing more than a sick joke. It contains numerous inaccuracies, and the conclusion beggar's belief. Bodorgan organisations will just not attend community facilities in Newborough, but will be terminated. In short, you will destroy a vibrant community.

The legal issues regarding the Bodorgan Community Centre are yet to be resolved, and in the event of their being resolved in the favour of the community, the authority will retain a heavy financial burden until 2087 at the earliest.

Yours faithfully,

[Redacted Signature] Chairman.

Ysgol Gynradd Brynsiencyn

Ymateb Corff Llywodraethol Brynsiencyn i'r Ddogfen Ymgynghori Statudol Ardaloedd Bro Rhosyr a Bro Aberffraw 22 Mehefin – 2 Awst 2015

Mae'r Corff Llywodraethol wedi astudio'n fanwl yr Adroddiad i'r Pwyllgor Gwaith a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2015 ac yna'r Ddogfen Ymgynghori Statudol a ddaeth allan ar 22 Mehefin 2015. Maen't yn gwneud y sylwadau canlynol sydd yn ychwanegol i'r sylwadau a wnaed yn yr ymateb i'r Ymgynghoriad Anstatudol.

Fel y dywedwyd eisoes mae Brynsiencyn yn gymuned glos, gyda sawl cenhedlaeth o deuluoedd yn byw yn y pentref, sy'n gefn mawr i rieni i gasglu plant o'r ysgol sy'n sâl ac yn y blaen, petai'r angen. Wrth symud y plant i ysgol tu allan i'r pentref, mae'r cyfle i wneud hyn yn cael ei golli gan nad oes gan bob teulu y modd i gasglu'r plant sydd unai'n sâl neu eisiau cymryd rhan mewn gweithgareddau ar ôl ysgol sydd yn rhan bwysig o fywyd yr ysgol ar hyn o bryd. Mae hyn yn rhoi'r teuluoedd sydd dan anfantais yn barod ac sydd angen ein cymorth tan fwy o anfantais. Dywedwyd mae un o'r rhesymau dros ffederaleiddio oedd diogelu ysgolion mewn cymunedau fel hyn.

Ym Mis Mehefin 2015, fe lanswyd "Wynebu'r her gyda'n gilydd (YGaTh): Pecyn cymorth ymgysylltu â'r gymuned a theuluoedd i ysgolion yng Nghymru" gan Huw Lewis y Gweinidog Addysg, pecyn i ysgolion i hyrwyddo ymrwymiad teuluol a'r gymuned leol fel rhan holl bwysig o addysg plant. Mae'r pecyn wedi cael ei ddatblygu i ysgolion gydnabod y rôl bwysig sydd gan ein teuluoedd a'r gymuned leol i godi safonau ein plant ac yn enwedig y disgyblion sydd gyda chefnidir difreintiedig. Pwysleisiwyd hyn gan Mr. Lewis yn ei araith agoriadol "Nid wyf wedi newid fy safiad ar hyn ers pan oeddwn yn athro, pan welais yr effaith gref mae cynnwys teuluoedd mewn addysg yn ei gael ar y plant. Mae ymchwil yn dangos bod y cyswllt teuluol yma yn cael chwe gwaith mwy o effaith ar gyrhaeddiad plant na gwahaniaeth mewn ansawdd yr ysgol. Bydd y pecyn hyfforddi yn gymorth i ysgolion i ddatblygu perthynas agos a chynhyrchiol rhwng teuluoedd a'r gymuned leol. O ganlyniad mae'n rhaid i hyn fod yn rhan o'n gwaith i wella safonau yn ein hysgolion."

Mae rhifau y plant sydd yn cael cinio am ddim ym Mrynsiencyn, sydd yn fesur cydnabyddedig o amddifadedd, yn arwydd o statws llawer o'n plant. Mae yn hanfodol ein bod yn lleihau y bwlch cyrhaeddiad rhwng dysgwyr o gefndir difreintiedig ac eraill ac mae ymrwymo teuluoedd yn addysg eu plant yn ffordd bwerus o godi safonau a lles yn ein hysgolion. Mae'n llawer haws ymrwymo

teuluoedd sy'n dod i'r ysgol yn ddyddiol gyda'u plant na chyda theuluoedd sydd yn rhoi eu plant ar fws bob dydd a thrwy hynny yn colli'r cyswllt pwysig hwn gyda'r ysgol. Mae perthynas glos yn bodoli ar hyn o bryd rhwng ein staff a'n teuluoedd ac rydym yn sicr y byddai hyn yn wahanol wrth symud y plant i ysgol ymhell o'r pentref lle na fyddai'r teuluoedd yn dod i adnabod y staff mor hawdd. Mae hyn yn ddadl dros ffederaleiddio a chadw ysgolion bach yn y gymuned fel modd o godi a chadw safonau sydd yn un o brif amcanion y Rhaglen Moderneiddio.

Mae aelodau staff yr ysgol yn gwerthfawrogi budd cydweithio'n agos gyda'r ysgolion eraill yn ein "Teulu". Mae'r cydweithio rhwng ysgolion yn ddull amrhisiadwy o datblygu'n broffesiynol, rhannu gwybodaeth ac adnoddau ac yn ffordd i'r plant gyfarfod efo plant eraill mewn lleoliadau gwahanol er mwyn cael ystod eang o brofiadau. Ymwelodd ysgol leol â Brynsiencyn yn ddiweddar er mwyn cael cyfle i wneud gwaith gwyddoniaeth gan nad oedd ganddynt amgylchedd cyffelyb yn eu hysgol. Byddai ffederaleiddio yn gyfle mwy ffurfiol i rannu sgiliau, adnoddau ac arbenigaeth rhwng ysgolion. Fe fyddai'n bosibl cael cydlynwyr pynciau ar draws ysgolion fyddai'n lleihau baich cyfrifoldeb athrawon mewn ysgol fechan sydd yn gyfrifol am sawl pwnc.

Un o'r pryderon a godwyd yn gyson yn y cyfarfodydd moderneiddio ydi'r profffeil oedran penaethiaid cynradd a'r diffyg o ymgeisiwyr am swyddi gwag. Mae hyn wedi bod yn un o'r dadlau ynglyn â chael ysgolion mawr. Mae pennaeth sydd yn addysgu mewn ysgol fach yn cynnal dwy swydd sef addysgu'n ardderchog ac arwain ysgol yr un modd, gyda diffyg amser i gyflawni disgwyliadau naill rôl na'r llall. Mae ffederaleiddio yn un ffordd o ddod dros hyn ac ar yr un pryd rhoi cyfle i staff yr ysgol fach ddatblygu eu sgiliau arweinyddol er mwyn sicrhau carfan o benaethiaid yn y dyfodol. Yn ychwanegol mae 'na gyfle i rannu'r staff gweinyddol ar draws ysgolion i wneud defnydd da o adnoddau dynol, sgiliau ac arbenigaeth.

Mae ffederaleiddio yn rhoi'r cyfle i gadw cymeriad unigol yr ysgol. Mae iaith a diwylliant cryf Cymreig yn Ysgol Brynsiencyn gyda 72% o'r plant yn siarad Cymraeg adref sydd y maint uchaf allan o'r ysgolion yn yr ardal dan sylw. Mae cadw'r iaith yn gryf yn bwysig i'r teuluoedd, y staff a'r llywodraethwyr ac 'rydym yn poeni y byddai'r pwyslais gref hon yn cael ei wanhau mewn ysgol gyda llai o blant gyda mamiaith Gymreig. Mae Cylch Meithrin annibynnol dan nawdd Mudiad Ysgolion Meithrin yn defnyddio ystafell yn yr ysgol. Mae hyn y rhoi cyfle ardderchog i'r plant ieuengaf ddechrau ar eu siwrnai addysgol drwy'r Gymraeg. Os byddai'r ysgol yn cau, mae'r Cylch yn debygol o fod yn ddi-gartref. Os nad oes gan y rhieni y modd i deithio allan o'r pentref fe fyddai'r cyfle i ddatblygu ac ehangu sgiliau iaith y plant yn cael eu colli. Un o yrrwyr newid allweddol y Rhaglen Moderneiddio yw "Darpariaeth y Gymraeg a Dwyieithrwydd", ac mae'r pwyslais cryf ar ddefnyddio'r Gymraeg ym Mrynsiencyn yn cefnogi hyn. Mae Llywodraethwyr Ysgol Brynsiencyn eisoes wedi dangos diddordeb mewn gostwng oedran mynediad i'r ysgol i gydymffurfio a'r rhan fwyaf o ysgolion Ynys Môn ac rydym yn bendant y byddai'r rhieni yn croesawu hyn.

Mae'r rhan fwyaf o blant Brynsiencyn yn cerdded i'r ysgol, ac mae lleoliad yr ysgol, yn gyfagos i ganol y pentref a mwyafrif o gartrefi'r plant, yn annog hyn. Mae mynediad i gerddwyr ar wahân i'r brif fynedfa yn golygu bod y plant yn gallu dod i mewn i'r ysgol yn ddiogel heb fod yn agos i gerbydau a thrafnidiaeth y ffordd fawr. Mae cerdded i'r ysgol o fudd i'r plant am amrhyw o resymau, mae'n dda er lles iechyd a'r amgylchedd, mae'n hwyl ac yn gyfle i gymdeithasu gyda ffrindiau. Mae'n arbed arian, datblygu annibyniaeth ac yn hybu sgiliau diogelwch ffyrdd tra ar yr un pryd yn datblygu gwybodaeth am eu hamgylchedd leol. Mae dogfen Llywodraeth Cymru "One Wales : One Planet" gyda'r nod i annog mwy o bobl i gerdded a beicio yn fwy diogel ac yn fwy aml. Maen't yn awyddus i gynyddu y ganran o blant sydd yn cerdded i'r ysgol i fod yn gyffelyb i'r cyfartaledd yn y D.U. Mae'r "National Travel Survey 2011" yn dangos bod 49% o blant rhwng 5 a 10 yn cerdded i'r ysgol. Roedd hyn yn is na'r 53% ym 1995 -97. Dangosodd yr arolwg gan Adran Priffyrdd yr Awdurdod bod 69% o blant ym Mrynsiencyn yn cerdded ar un diwrnod a 76% yn cerdded i'r ysgol ar yr ail ddiwrnod. Dywedwyd hefyd bod trefniant traffig tu allan i'r ysgol yn dda ac yn ddiogel i'r plant. Mae'r ganran sy'n cerdded i'r ysgol yn aml yn llawer mwy na hyn, yn ddibynnol ar y tywydd ac amgylchiadau personol y teuluoedd.

Ystyriaeth arall sy'n gysylltiedig a cherdded i'r ysgol yw faint o amser a gymer i deithio o Frynsiencyn i Niwbwrch os byddai Ysgol Brynsiencyn yn cau a'r ysgol newydd yn cael ei leoli yn ardal Niwbwrch. Fe fyddai'n rhaid codi plant ar y ffordd ac, fel y dywedwyd yn Adroddiad mis Mawrth, fe fyddai'n debygol y byddai'r siwrnai yn agos at y 45 munud magsimwm penodedig gan Lywodraeth Cymru i blant bach. Nid yw'r mwyafrif o'n teuluoedd yn hapus chwaith bod plant bach o bedair oed yn teithio i'r ysgol ar eu pen eu hunain ar fws.

Ar y llaw arall, os byddai plant Brynsiencyn yn cael eu symud i Ysgol Llanddaniel fel awgrymwyd yn Opsiwn B, fe fyddai'n rhaid iddynt deithio mewn bws 50 o seddi ar ffordd gul iawn heibio safle Meithrinfa Siwgr Plwm lle mae rhieni yn mynd a'u plant yn y bore ar y ffordd i'w gwaith – mae hyn yn gonsyrn mawr i'r rhieni yma ac i rieni plant Siwgr Plwm. Ni fyddai hyn yn ddelfrydol nac yn ddiogel. Fel y datgelwyd yn yr adroddiad gan yr Adran Priffyrdd i'r Pwyllgor Gwaith, mae'r fynedfa a'r ffordd gerllaw Ysgol Parc y Bont yn orlawn yn y boreau a'r prynhawn. Buasai angen newid sylweddol a chostus i drethdalwyr Môn i wneud y safle yn ddiogel gyda digon o le i fysiau a'r nifer uchel o geir sydd yn dod a'r 36% o blant alldalgyrch i'r ysgol. Nid yw'n debygol y byddai trethdalwyr Llanddaniel yn hoffi gweld mwy o draffig yn y pentref sydd yn orlawn yn barod yn ystod amseroedd prysur yn y bore a'r prynhawn. Dyma ddadl gref eto dros gadw Ysgol Brynsiencyn yn agored.

Mae'r Llywodraethwyr yn gwerthfawrogi'r ffaith bod yr Awdurdod wedi cynnwys opsiwn i Ffederaleiddio Ysgol Brynsiencyn yn y Ddogfen Ymgynghori Statudol ac yn ddiolchgar am y cyfle i baratoi tystiolaeth ychwanegol i gefnogi hyn.

Serch hynny, mewn cyfarfod diweddar mynegwyd siom nad oedd Swyddogion yr Awdurdod Lleol wedi derbyn y gwahoddiad a roddwyd iddynt ym Mehefin 2014 i ymweld a safle'r ysgol gyda'r posibilrwydd o ymestyn yr adeilad i ddal mwy o blant. Y rheswm a roddwyd oedd nac yw'r safle yn ddigon mawr. Mae hyn yn

syndod gan fod y safle tua 11,400m² gyda'r posibilrwydd o brynu ychwaneg o dir gan fod yna gaeau ar ddwy ochr o'r ysgol. Fe fyddwn yn ddiolchgar os gallai'r Awdurdod esbonio'n fwy clir os yw'r syniad hwn wedi cael unrhyw sylw yn ystod yr Ymgynghoriad?

Mae'r criteria i Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif yn Adroddiad Mis Mawrth yn son am bwysigrwydd y safle allanol sy'n angenrheidiol i ysgol newydd. Mae hyn yn un o nodweddion arbennig y safle yma ym Brynsiencyn, safle sydd yn ddigon mawr, sydd yn gyfoethog o ran holl ofynion allanol addysg y disgyblion, safle sydd eisoes ym mhorthfolio'r Awdurdod ac yn osgoi cost ychwanegol i drethdalwyr Môn. Rydym yn sylweddoli nad yw Brynsiencyn yn hollol ganolig i'r ysgolion dan sylw, yn enwedig Ysgol Bodorgan sydd ymhellach i ffwrdd, ond eto mae'n safle hwylus sydd mor agos i'r A4080, y brif ffordd tuag at yr A55, gyda mynediad diogel a digon o le i geir a bysiau fynd a dod. Cefnogir hyn gan Adroddiad Diogelwch Teithio yr Adran Priffyrdd yn eu hadroddiad i'r Pwyllgor Gwaith.

Fe fyddai'r Corff Llywodraethol yn croesawu Ffederaleiddio fel opsiwn gyda'r sicrwydd y byddai arian ar gael i wneud yn siwr bod yr adeilad a'r adnoddau yn gymwys i anghenion Ysgol 21^{ain} Ganrif. Mae safle Brynsiencyn yn cyflawni sawl o'r anghenion sydd wedi eu rhestru yn Atodiad 1 o'r Adroddiad i'r Pwyllgor Gwaith. Maen't yn cynnwys

Cyfleusterau addas ar gyfer y Cyfnod Sylfaen

Cyfleoedd rhyfeddol ar gyfer dysgu allanol

Neuadd Ysgol o faint digonol

Ardal ddiogel o fewn tir yr ysgol

Iard addas i blant chwarae

Diogelwch - Ffens diogel o gwmpas yr ysgol

Diogelwch - Mynedfa ar wahan i gerddwyr a cherbydau

Diogelwch - Man llwytho a dadlwytho bysiau

Mae llawer mwy gan gynnwys athrawon a staff ategol ymrwymedig sy'n gweithio'n galed bob amser a Llywodraethwyr brwdfrydig a chefnogol. Rydym yn meddwl mae'r opsiwn ddelfrydol fyddai adeiladu'r ysgol newydd ym Brynsiencyn ond rydym yn ymwybodol nad oedd hyn yn opsiwn yn y ddogfen ymgynghori.

Wrth ystyried yr arian sydd ar gael i uwchraddio Ysgol Brynsiencyn yn rhan o opsiwn ffederaleiddio dylai'r pwyntiau canlynol gael sylw.

- Nid oes angen ysgol mor fawr yn ardal Niwbwrch felly fe fyddai arbedion cyllidol yno.

- Os nad yw Brynsiencyn yn uno gyda Parc y Bont, fel yn Opsiwn B fe fyddai arbedion sylweddol yn cynnwys arbedion trafndiaeth fel safle ddiogel i fysiau a cheir
- Hefyd arbedion yn y gost parhaol o gludo plant o Frynsiencyn i Parc y Bont.

Mae'n sicr y byddai'r arbedion yma yn ffactorau pwysig i drethdalwyr Môn ac hefyd ein haelodau etholedig yn enwedig mewn cyd-destyn a chyfyngiadau economaidd cyfredol. Wrth edrych ar yr opsiynau penodol yn y Ddogfen Ymgynghori Statudol byddwn yn ffafrio'r opsiwn i ffederaleiddio gydag ysgol mawr gyda Pennaeth llawn amser di-gyswllt (opsiwn B2a neu B4a) a fyddai'n gwneud yr arbedion mwyaf a chost effeithlon.

Mae lles plant a theuluoedd Brynsiencyn yn holl bwysig i Lywodraethwyr Ysgol Brynsiencyn fel mae'n sicr, sy'n wir am Swyddogion yr Awdurdod Addysg Lleol. Rydym eisiau gweld ein plant yn cyflawni eu potensial ac yn unigolion cytbwys hapus sy'n mwynhau dysgu fel ffordd o fyw. Gyda'r buddsoddiad cywir, rydym yn credu y byddai gan Ysgol Brynsiencyn ddyfodol llewyrchus ac fe fyddai'n opsiwn atyniadol i rieni newydd o'r gymdogaeth yn y dyfodol. Byddai'n cyfuno buddion addysg 21^{ain} Ganrif gydag amgylchedd sy'n wirioneddol lleol, yn gynaliadwy a chyda gwreiddiau ddiwylliannol Cymreig o fewn sefydliad sydd yn ddigon mawr i fod yn llwyddiannus ond yn ddigon bach i ofalu.

Gobeithiwn feithrin plant ym Mrynsiencyn fydd, yn y dyfodol, mor falch o'u cynefin a'u rhieni, neiniau a theidiau ac aelodau'r gymuned sy'n brwydro mor galed dros gadw ysgol yng nghalon y pentref. Gobeithiwn y bydd Swyddogion ac Aelodau Etholedig o'r Cyngor Sir yn gwerthfawrogi hyn ac yn teimlo'n debyg.

Ar ran Llywodraethwyr Ysgol Brynsiencyn.

Cadeirydd

29^{ain} Gorffennaf 2015

**CYNGOR CYMUNED LLANIDAN
LLANIDAN COMMUNITY COUNCIL**

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Gorffennaf 6ed, 2015

[REDACTED]
**Rheolwr Rhaglan
Adran Addysg Gydol Oes
Parc Mownt
Ffordd Glanhwfa
LLANGEFNI
LL77 7EY**

CYNGOR SIR
YNYS MŌN
ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL

- 7 JUL 2015

ADRAN ADDYSG A HAMDDEN
DERBYNIWYD/RECEIVED

Annwyl Syr,

**YMGYNGHORIAD STATUDOL – ARDALOEDD BRO RHOSYR A BRO ABERFFRAW
(Mehefin 22ain – Awst 2ain, 2015) PARTHED: YSGOL GYNRADD BRYNSIENCYN**

Ysgrifennaf atoch ar ran Cyngor Cymuned Llanidan yn dilyn ein cyfarfod ar Mehefin 30ain, 2015 ynglŷn â'r uchod.

Cyfeiriaf at fy llythyr dyddiedig Rhagfyr 18ed, 2014 i chi mewn perthynas a'r Ymgynghoriad Anstatudol (copi amgaeedig) a dymunaf ddwyn i'ch sylw fod y Cyngor Cymuned yn cadarnhau cynnwys y llythyr.

Pasiwyd i mi eich hysbysu fod y Cyngor Cymuned yn datgan yn gryf ac yn unfrydol ei fod eisiau cadw'r ysgol gynradd ym Mrynsiencyn ac yn cefnogi'r opsiwn o ffederaleiddio. Yr eiddoch yn gywir,

[REDACTED]

[REDACTED] Clerc Cyngor Cymuned Llanidan

CYNGOR CYMUNED LLANIDAN
LLANIDAN COMMUNITY COUNCIL

[REDACTED]

[REDACTED]

Rhagfyr 18ed, 2014

[REDACTED]
Rheolwr Rhaglen
Adran Addysg Gydol Oes
Parc Mownt
Ffordd Glanhwfa
LLANGFNI
LL77 7EY

Annwyl Syr,

YMGYNGHORIAD ANSTATUDOL - ARDALOEDD BRO RHOSYR A BRO ABERFFRAW
(Tachwedd 17 - Rhagfyr 21, 2014) PARTHED: YSGOL GYNRADD BRYNSIENCYN

Ysgrifennaf atoch ar ran Cyngor Cymuned Llanidan i ddiolch i chi a'r tîm am fynychu'r cyfarfod ar Rhagfyr 16, 2014 i egluro'r sefyllfa a'r opsiynau ar gyfer dyfodol addysg gynradd yn yr ardal.

Trafodwyd y mater gan y Cyngor mewn cyfarfod arbennig a phasiwyd fy mod yn eich hysbysu fod y Cyngor yn gryf o blaid cadw'r ysgol ym Mrynsiencyn ond yn fodlon gweld ffederaleiddio fel y ffordd ymlaen yn wyneb y sefyllfa sydd ohoni.
Cefnogir y sylwadau yn y ddogfen gan y Llywodraethwyr.

Gweler isod y prif resymau dros gadw'r ysgol ym Mrynsiencyn:

- Mae'n ysgol gymunedol sydd yn cael ei defnyddio a'i chefnogi yn dda gan y trigolion lleol
- Lleolir yr ysgol yn agos at ystad o dai ar ochr ffordd gymharol ddistaw ac mae digonedd o le i ehangu yn y dyfodol
- Mae nifer sylweddol o'r plant (72%) yn dod o gartrefi lle siaredir Cymraeg fel iaith gyntaf ac mae'r rhieni yn falch o gymeriad ac ysbryd Cymraeg cryf sydd yn amlwg yn yr ysgol

- Mae nifer fawr (oddeutu 90%) o'r disgyblion yn cerdded i'r ysgol ac nid yw'r rhieni yn fodlon i'w plant orfod teithio mewn bws i ysgol arall.
- Cynigir cyfleoedd i'r plant fynychu gweithgareddau allgyrsiol heb orfod teithio. Mae hyn yn bwysig oherwydd fod 30% o'r plant yn derbyn prydau ysgol am ddim
- Defnyddir yr adeilad gan Fudiad Ysgolion Meithrin a thrwy hynny rhoir cyfle i'r plant lleiaf gyfarwyddo ag amgylchedd yr ysgol
- Yn dilyn y cyfarfod cyhoeddus yn y pentref ffurfiwyd Grwp Gweithredu sydd, mae'n debyg, ag aelodaeth o 500 erbyn hyn. Dengys hyn fod y teimladau cryf yn lleol yn cael eu hadlewyrchu yn y nifer o aelodau sydd gan y Grwp
- Nid yw'n deg cymharu ffigurau 'gwariant y pen' mewn ardal wledig fel hon gyda ardaloedd trefol
- Petai'n rhaid i'r plant deithio i ysgol arall sydd ddim o angenrheidrwydd yn ddewis y rhieni, yna bydd y rhieni mwy difreintiedig (sydd heb fodur dyweder) o dan anfantais oherwydd y bydd eu dewis wedi ei gyfyngu

Yr eiddoch yn gywir,

 Cyngor Cymuned Llanidan

20 JUL 2015

ATODIAD 6
APPENDIX 6CYNGOR IŶS
YNYE MŶN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCILYsgol Gynradd Llangaffo
ADRAN ADDYSG A HAMDDEN
NEWYDD/RECEIVED

Annwyl [REDACTED]

Dymunwn gyflwyno yr isod fel ymateb i'r cynnig ar gyfer ad-drefnu Ysgolion Cynradd Ardal Bro Rhosyr a Bro Aberffraw.

Carem nodi ein tristwch a'n siom fod y cyngor wedi dod i'r penderfyniad yma a hynny yng ngwyneb y ffaith fod ystadegau a manylion presenol yr Ysgol mor gadarnhaol.

Barn am leoliad yr Ysgol newydd

Opswn A – Mae'r lôn o safle bresenol ysgol Llangaffo i safle bresenol Ysgol Parc y Bont, Llanddaniel yn lôn fechan droellog. Mae gennym bryder am ddiogelwch a hygyrchedd y daith. Pe byddai'r rheini/bws yn teithio ar y brif lôn yna byddent yn pasio Ysgol Esgeifiog ar eu taith. Mae'n debygol y byddai rhai yn dewis trosglwyddo eu plentyn i Ysgol Esgeifiog.

Opswn B – Mae niferoedd clwb brecwast Llangaffo yn uchel, gyda nifer o'r rhieni yn gadael eu plant yn yr Ysgol ar eu ffordd i'r gwaith. Nid ydym yn credu y byddai'r rhieni hyn yn barod i deithio "am yn ôl" i fynd i Ysgol – byddant yn fwy tebygol o fynd yn eu blaenau i Ysgolion eraill sydd yn agos at yr A5.

Mae hawl gan rieni i ddewis ysgol ar gyfer eu plentyn. Mae nifer helaeth o'n disgyblion eisioes yn blant all-ddalgylch a'n pryder yw y byddai'r rhieni yn dewis mynd a'u plant i ysgolion eraill sy'n nes at yr A5.

Canlyniad hyn yw y byddai llefydd gweigion o fewn yr Ysgol/ ysgolion newydd. Pendraw hyn yw na fyddai angen cynifer o staff yn yr Ysgol/ ysgolion "newydd."

Mae'n bryder gennym, gan fod yr argymhelliad yn nodi y bydd Ysgol Llangaffo yn cau, y byddai rhai rhieni yn symud eu plentyn yn gynt er mwyn sicrhau lle oddi mewn i Ysgol o'u dewis.

Barn am bellter teithio

Ni ddylai plant deithio yn fwy nag sydd yn rhesymol iddynt ei wneud.

Barn am statws grefyddol

Y mae naws ac ethos Gristnogol yr Ysgol yn bwysig i holl aelodau'r staff.

Credwn y dylai'r statws Eglwysig ddilyn Ysgol Llangaffo. H.y gyda pha bynnag Ysgol/ ysgolion y bydd Ysgol Llangaffo yn uno, dylai'r Ysgol honno fod yn Ysgol Eglwys.

Hyderwn y bydd trafodaeth fanwl ar y pwyntiau uchod cyn cyrraedd unrhyw benderfyniad.

Yn Gywir

Ar ran staff Ysgol Llangaffo

20 JUL 2015

Ysgol Gynradd Llangaffo

Annwyl [redacted]

Dymunwn gyflwyno yr isod fel ymateb i'r cynnig ar gyfer ad-drefnu Ysgolion Cynradd Ardal Bro Rhosyr a Bro Aberffraw.

Carem nodi ein tristwch a'n siom fod y cyngor wedi dod i'r penderfyniad yma a hynny yng ngwyneb y ffaith fod ystadegau a manylion presenol yr Ysgol mor gadarnhaol.

Barn am leoliad yr Ysgol newydd

Opsw'n A – Mae'r lôn o safle bresenol ysgol Llangaffo i safle bresenol Ysgol Parc y Bont, Llanddaniel yn lôn fechan droellog. Mae gennym bryder am ddiogelwch a hygyrchedd y daith. Pe byddai'r rheini/bws yn teithio ar y brif lôn yna byddent yn pasio Ysgol Esgeifiog ar eu taith. Mae'n debygol y byddai rhai yn dewis trosglwyddo eu plentyn i Ysgol Esgeifiog.

Opsw'n B – Mae niferoedd clwb brecwast Llangaffo yn uchel, gyda nifer o'r rhieni yn gadael eu plant yn yr Ysgol ar eu ffordd i'r gwaith. Nid ydym yn credu y byddai'r rhieni hyn yn barod i deithio "am yn ôl" i fynd i Ysgol – byddant yn fwy tebygol o fynd yn eu blaenau i Ysgolion eraill sydd yn agos at yr A5.

Roedd yn gwbl eglur yn y cyfarfod i rieni na fyddai'r rhieni yn fodlon mynd a'u plant i ysgol yn Niwbwrch. Mynegwyd rhesymau hanesyddol a chymdeithasol ganddynt. Roeddent yn huawdl iawn eu barn.

Ein pryder yw pe byddai Ysgol newydd yn cael ei hadeiladu ym mhentref Niwbwrch na fyddai rhieni Llangaffo yn mynd a'u plant yno. Canlyniad hyn fyddai ysgol newydd fyddai 50+ o ddisgyblion yn brin. Byddai hyn, wrth reswm, yn arwaitn at lefeydd gweigion o fewn yr Ysgol Newydd. Pendraw hyn yw na fyddai angen cynifer o staff yn yr Ysgol/ ysgolion "newydd." Fe allai hyn, wrth reswm, gael effaith ar staff presenol Ysgol Llangaffo.

Nodwyd yr opsiwn o adeiladu ysgol newydd yn y caeau sydd rhwng Niwbwrch a Llangaffo. Credwn y dylid cywain barn rhieni cyn symud ymlaen gyda'r awgrym hwn i holi a fyddai hyn yn newid eu barn.

Barn am bellter teithio

Ni ddylai plant deithio yn fwy nag sydd yn rhesymol iddynt ei wneud.

Barn am statws grefyddol

Fel corff Llywodraethol mae statws grefyddol yr Ysgol yn allweddol bwysig. Yn arolwg ddiwethaf yr Eglwys ar Ysgol Llangaffo (Haf 2014) nodwyd ein bod yn Ysgol Eglwys Ragorol. Yng ngolwg hyn, a'n dymuniad i gefnogi barn y rhieni, credwn y dylai'r statws Eglwysig ddilyn Ysgol Llangaffo. H.y gyda pha bynnag Ysgol/ ysgolion y bydd Ysgol Llangaffo yn uno, dylai'r Ysgol honno fod yn Ysgol Eglwys.

Materion Ychwanegol

Dymunwn gyflwyno y pwynt isod fel ystyriaeth pellach:

- Dalgylchoedd Ysgol Uwchradd.

Gallai opsiwn A olygu newid i ddalgylch ysgol uwchradd "arferol" Ysgol Llangaffo. Gallai hyn olygu:

- Fod brawd/ chwaer yn mynd i ysgolion uwchradd gwahanol.
- Nad yw'r disgyblion all-ddalgylch, (56% ohonynt) sydd yn yr Ysgol ar hyn o bryd, yn cael cludiant rhad i'r Ysgol Gyfun "newydd" gan nad ydynt yn byw yn y dalgylch.

Hyderwn y bydd trafodaeth fanwl ar y pwyntiau uchod cyn cyrraedd unrhyw benderfyniad.

Yn Gywir

Ar ran corff Llywodraethol Ysgol Llangaffo

Ymateb I'r Ddogfen Ymgynghori Statudol

Yr ydym fel Llywodraethwyr am ategu ein barn glir ac unfryd, sydd wedi ei leisio drwy gydol y broses, fod rhaid sicrhau parhad darpariaeth addysg 3-11 oed ym mhentref Llanddaniel. Byddem yn ddiolchgar pe byddech yn nodi unwaith eto'r pwyntiau a ganlyn sy'n cefnogi hynny:

- *Mae'r ysgol yn cynnig addysg o safon uchel – gweler adroddiadau 2008 a 2014. Credwn yn gryf y byddai unrhyw newid safle yn niweidiol iawn, ac yn peryglu safon addysg y plant.*
- *Adeiladwyd yr ysgol yn 2000, ac mae'n darparu lleoliad ac adnoddau priodol a modern ar gyfer addysg o'r safon uchaf. Nid oes angen gwariant sylweddol ar yr adeilad o'i gymharu â'r ysgolion eraill.*
- *Mae Parc y Bont yn darparu gwerth am arian – nid oes problem gyda llefydd gwag, ac mae gwariant y pen yn is nac unrhyw un o'r ysgolion eraill yn y cynllun ac yn llawer is na 4 o'r ysgolion. Mae hyn yn gosod sylfaen gref i unrhyw ysgol / sefydliad newydd ar y safle yn y dyfodol.*
- *Mae niferoedd yr ysgol (109 ym Medi 2015) yn dangos yn gwbl glir mai deheuad rhieni'r ardal yw parhad addysg o'r safon uchaf yn Llanddaniel.*

Yr ydym yn credu am y rhesymau uchod, y gellid ymestyn Ysgol Parc y Bont, a datblygu'r safle. Gyda buddsoddiad y cynllun Moderneiddio, credwn y gallwn greu canolfan sy'n darparu addysg o safon uchel, ac sydd hefyd yn ganolbwynt i weithgareddau'r gymuned leol a'r ardal. Credwn fod lle i gyd-weithio gyda'r Cyngor Plwyf a chwmni cydweithredol y pentref (sy'n berchen ar adnodd arall yn y gymuned) i'r cyfeiriad yma.

Yr ydym hefyd o'r farn y dylai Ysgol Parc Y Bont (neu unrhyw ysgol newydd ar y safle / yn y pentref) barhau i fod yn Ysgol Eglwys. Yr ydym yn gwerthfawrogi'r ethos unigryw sydd wedi ei chreu gan ein perthynas â'r Eglwys, ac yr ydym am bwysleisio y byddai colli statws Eglwysig yr ysgol yn achosi cryn bryder.

Ein blaenoriaeth fel Llywodraethwyr yw parhad y ddarpariaeth addysg yn Llanddaniel, ac felly yr ydym yn fodlon ystyried a thrafod unrhyw gynllun sy'n sicrhau hynny. O'r opsiynau sydd wedi eu cynnig yn y ddogfen, ac er mwyn ymateb yn benodol i'r rhestr hynny, teimlad y Corff yw mai opsiwn 'A' fyddai orau i ni fel ysgol, ond gyda'r amod clir a phendant y dylid lleoli'r ysgol 'newydd' ar safle Parc y Bont.

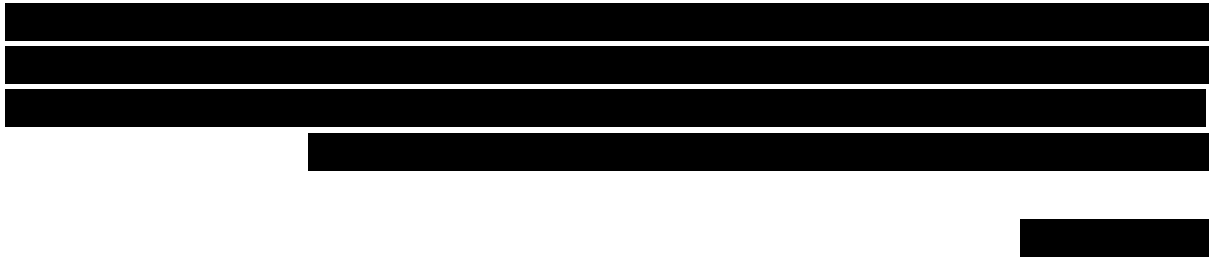
Wrth ystyried y dewis pellach ynglŷn â ffederaleiddio gydag ysgol arall, barn y Llywodraethwyr yw na fyddai hynny'n ddewis cyntaf, gan yr hoffem sicrhau arweinyddiaeth lawn amser ym Mharc y Bont. Serch hynny, ac fel yr wyf eisoes wedi ei nodi, yr ydym wrth gwrs yn fodlon ystyried unrhyw gynllun a fyddai'n sicrhau dyfodol hirdymor ein hysgol yn Llanddaniel.

Yn gywir

Cadeirydd Ysgol Parc y Bont, ac ar ran y Corff Llywodraethol

Cyngor Cymuned Llanddaniel Fab

YMATEB CYNGOR CYMUNED LLANDDANIEL I'R YMGYNGHORIAD STATUDOL

Fel ymateb i'r pwyntiau a godwyd yn yr ymgynghoriad statudol ynghylch Moderneiddio Ysgolion Bro Rhosyr a Bro Aberffraw, hoffai Cyngor Cymuned Llanddaniel Fab ddatgan eu bod yn cadarnhau'r pwyntiau a wnaethpwyd gennym ar ddiwedd 2014 yn ymateb i'r ymgynghoriad anstatudol – yr ydym yn awyddus i weld darpariaeth addysgol yn parhau yn Llanddaniel ac ar safle Ysgol Parc y Bont.

Yr ydym hefyd yn cyd-fynd ag ymateb Llywodraethwyr Ysgol Parc y Bont yn hyn.

Ein blaenoriaeth yw cadw'r ysgol yn Llanddaniel, ond byddem hefyd yn hapus gydag Opsiwn A, sef uno Parc y Bont ac Ysgol Llangaffo. Fodd bynnag, nid oedd y Cyngor Cymuned yn awyddus i weld sefyllfa ffederaleiddio gydag ysgol arall gan y byddai hynny yn cael effaith negyddol ar yr ysgol ac yn rhannu'r arweinyddiaeth. Mae hyn yn adlewyrchu barn llawer o'r rhieni yn y gymuned.

Yn gywir,

08 Mehefin 2015

Annwyl [REDACTED],

Cyn-ymgyngoriad Statudol – Bro Rhosyr a Bro Aberffraw

Ar ran yr Esgobaeth, a gaf ddiolch i chi a'ch cydweithwyr yn y tîm Dysgu Gydol Oes am y ddogfennaeth a'r perthynol i'r cyn-ymgyngori statudol yn ardal Bro Rhosyr a Bro Aberffraw.

Yn ymateb i'r cyn-ymgyngoriad statudol hwn, dymuna Bwrdd Addysg Statudol Esgobaeth Bangor wneud y sylwadau a ganlyn:

- 1 Tra deïllir y rhesymau pam, mae'r Esgobaeth wedi ei thristáu y bydd darpariaeth addysg Ysgol Eglwysig gynradd statudol yn dod i ben yn Ysgol Llangaffo. Mae hon yn ysgol gydag ethos Cristnogol ac Eglwysig arbennig, sy'n ychwanegu dimensiwn ychwanegol cadarnhaol at ddatblygiad Dysgwyr.
- 2 Mae'r Esgobaeth yn gwerthfawrogi ac yn diolch i Awdurdod Lleol Ynys Môn y bydd yr holl opsiynau a gynigir yn y ddogfen ymgynghori hon yn sicrhau y cedwir nifer lleoedd ysgolion Eglwysig, er gwaethaf colli Ysgol Llangaffo.
- 3 Gall yr Esgobaeth weld y manteision a'r anfanteision ar gyfer darpariaeth ysgol Eglwysig yn opsiynau A a B, ac mae'n awyddus i glywed llais cymuned ysgol Ysgol Llangaffo. Mae wedi bod yn fwyaf cefnogol o ddarpariaeth ysgol Eglwysig, a gallai ei llais yn wir fod yn hyn sy'n ffurfio barn yr Esgobaeth. Mae'r Esgobaeth yn gofyn i'r Awdurdod Lleol ystyried yn ofalus y ffordd orau i gasglu gwybodaeth gan y grŵp hwn, a byddem yn dymuno cynorthwyo i wneud hynny.
- 4 Pe bai cynnig yn dod ymlaen a fyddai'n lleoli'r ddarpariaeth ysgol Eglwysig yn Ysgol Parc y Bont, a hefyd yn ceisio integreiddio Ysgol Brynsiencyn, byddai'r Esgobaeth yn annhebygol iawn o ystyried ffederasiwn statudol o'r ysgolion. Byddai'r Esgobaeth yn ystyried Ymddiriedolaeth Gydweithio Leol (YGL / LCT - lle,

Atodiad 10

yn ei hanfod, y byddai'r ddau gorff llywodraethu yn sefydlu ymddiriedolaeth i fod yn gyfrifol am redeg yr ysgolion) neu greu un ysgol yn gweithio dros ddau safle.

- 5 Mae'r Esgobaeth yn awyddus i fod yn bresennol ym mhob un o'r cyfarfodydd mewn perthynas â'r ymgynghoriad hwn.

Fel bob amser, mae'r Esgobaeth yn edrych ymlaen at barhau â'r berthynas weithio dda sy'n bodoli rhwng yr ALL a'r Esgobaeth.

Gyda'm gweddïau a phob bendith,

[Redacted]

[Redacted]

Yr ymgynghoriad statudol i ad-drefnu ysgolion yn ardaloedd Bro Rhosyr a Bro Aberffraw

Gorffennaf 2015

UCAC | yr undeb sy'n diogelu athrawon a darlithwyr Cymru

Yr ymgynghoriad statudol i ad-drefnu ysgolion yn ardaloedd Bro Rhos yr a Bro Aberffraw

Cyflwyniad

Mae Undeb Cenedlaethol Athrawon Cymru (UCAC) yn falch o gael y cyfle i ymateb i'r Ddogfen Ymgynghori Statudol (Y Ddogfen) hon ar ad-drefnu ysgolion yn Ne Orllewin Ynys Môn. Byddwn yn fwy na pharod i ymhelaethu ar y sylwadau hyn a'u trafod unrhyw bryd.

Mae UCAC yn gwerthfawrogi dyhead yr Awdurdod i '*sicrhau ysgolion modern sy'n addas ar gyfer yr unfed ganrif ar hugain' ar yr Ynys ac yn llawn sylweddoli bod Cyngor Môn yn wynebu her wrth geisio cynllunio ar gyfer sicrhau'r ddarpariaeth orau mewn ardal cymharol wledig fel hyn. Cydnabyddir hefyd bod ad-drefnu ysgolion yn fater cymhleth a bod amrywiaeth barn a theimladau cryfion o d u disgyblion, rhieni, staff ysgol a'r cymunedau eu hunain.*

Mae UCAC yn falch o weld bod yr Awdurdod wedi cynnal cyfres o gyfarfodydd rhwng diwedd Mehefin a dechrau Gorffennaf ar gyfer staff, llywodraethwyr a rhieni'r chwe ysgol i wyntyllu'r opsiynau o fewn yr ymgynghoriad hwn. Gwerthfawrogwyd y cyfle i gael bod yn bresennol mewn cyfarfod efo'r staff.

Rhesymau Dros Newid

Mae UCAC yn llawn sylweddoli bod awdurdodau lleol dan bwysau i leihau y niferoedd o lefydd gweigion o fewn ysgolion ac y mae'n amlwg bod y cynllun hwn yn ceisio ymateb i hynny. Profiad ein aelodau mewn sawl sir ydy nad yw capasiti adeiladau bob amser yn adlewyrchu bob tro faint o le sydd o fewn adeilad mewn gwirionedd oherwydd y ffordd y caiff y capasiti hwnnw ei gyfrifo. Mae yna beryglon o godi ysgolion sydd yn fuan yn rhy fach a rhaid bob yn ymwybodol bod ystadegau yn awgrymu cynnydd yn y boblogaeth dros y ddegawd nesaf fydd yn naturiol yn effeithio gyntaf ar ysgolion cynradd. Rhaid i gynlluniau ysgolion newydd neu ailfodelu sicrhau bod hi'n rhwydd ymestyn y ddarpariaeth os cyfyd y galw.

Mae'r Undeb hefyd yn llawn sylweddoli y wasgf a ariannol sylweddol mae ysgolion ac Awdurdodau Addysg yn gorfod ymdopi ag o y dyddiau hyn. Rydym yn dwyn y materion hyn i sylw gwleidyddion yn gyson. O ran arbedion rhagweladwy rydym yn canfod yn aml bod yna gostau ychwanegol - yn gostau cyfalaf a chostau referniw - nad ydynt bod amser wedi eu hadnabod wrth gynllunio i ad-drefnu ysgolion sy'n arwain i'r gwir arbedion fod yn llai nag a ragdybir.

Opsiynau

Mae UCAC yn falch o weld bod mwy nag un opsiwn yn cael ei gyflwyno o fewn y Ddogfen, ond yn gobeithio hefyd na fydd y Sir yn diystyru unrhyw opsiwn arall a gaiff ei awgrymu fel rhan o'r ymgynghoriad hwn. Derbyniwn nad yw '*gwneud dim' yn ddewis realistig a bod yna ddymuniad clir i gynnal ysgol yr Eglwys yng Nghymru o fewn yr ad-drefnu.*

Nid yw UCAC mewn sefyllfa i gefnogi un opsiwn yn benodol. Mae'r sylwadau cyffredinol a ganlyn yn berthnasol i bob un o'r opsiynau dan ystyriaeth.

Adeiladau/adnoddau

Mae'r Undeb yn croesawu'r nod o gael adeiladau ac adnoddau '*addas i bwrpas' ar gyfer yr unfed ganrif ar hugain. Rydym yn cytuno bod cael yr amgylchedd dysgu gorau yn hanfodol i addysg disgyblion; byddem am ychwanegu bod hyn yn llesol i forâl staff hefyd. I sicrhau hynny y mae angen I waith cefndir manwl o ran addasrwydd ac argaeledd y tir, ble mae adeiladu i'w codi, ddigwydd yn ddi-oed ynghyd â gwyntyllu'n llawn oblygiadau unrhyw broblemau trafnidiaeth. Ar hyn o bryd deil gormod o amwysedd neu ansicrwydd ar faterion o'r fath.*

Mewn cyfnod o doriadau anghymharus o fewn llywodraeth leol, rhaid gofyn hefyd a fydd yr arian sydd ei angen i sicrhau bod y cynllun terfynol yn dwyn ffrwyth ar gael?

Opsiwn ffedereiddio

Os y penderfynir dilyn yr opsiwn o ffedereiddio un neu fwy o'r ysgolion yna mae angen bod yn gwbl glir o'r cychwyn ynghylch natur y drefniadaeth a hynny mewn manylder, yn cynnwys materion megis cyllido a staffio. Mae ffedereiddio o'i drefnu'n drylwyr yn gallu cynnig strwythur effeithiol a chynnal presenoldeb ysgol o fewn cymunedau. Heb blaengynllunio digonol, mae materion cyllido, pwysau arolygiadau a monitro, rôl rheolwyr safle a chostau teithio o un safle i'r llall (staff a disgyblion) ymhlith y materion sy'n gallu profi'n broblemus gan osod straen afresymol ar unigolion a llesteirio llwyddiant yr addysg.

Trueni nad yw'r Ddogfen yn cydnabod unrhyw gydweithio sydd eisoes yn digwydd rhwng ysgolion yr ardal.

Staffio'r ysgolion newydd

Mae'r Undeb yn cytuno bod '*recriwtio i swyddi pennaeth yn her*' ac mae hynny i raddau helaeth yn deillio o'r disgwyliadau cynyddol ac afresymol ar ddeiliaid y swyddi hyn. Cytunwn bod hi'n gwbl hanfodol gwarantu amser digyswllt sylweddol i unrhyw bennaeth.

Ac eithrio'r sylw at arweinyddiaeth a rheolaeth, nid os unrhyw sylw yn y Ddogfen at oblygiadau staffio yr ad-drefnu arfaethedig. Mae hyn yn siomedig. Tra'n derbyn mai cyfrifoldeb y Cyrff Llywodraethol Cysgodol fydd pennu unrhyw strwythurau staffio terfynol, mae'r Undeb o'r farn bod lle i wyntyllu'r oblygiadau posibl i staff o'r cychwyn cyntaf.

Mae UCAC yn cydnabod bod yr Awdurdod wedi ymateb yn gadarnhaol i nifer o bryd eron a godwyd gan yr Undeb yn sgil yr ad-drefnu digwyddodd mewn ardaloedd eraill. Pwyswn eto am gael penderfyniad buan ar faterion staffio ac am sicrhau bod staff yn cael diweddariad cyson ar yr hyn sy'n digwydd, a phob cefnogaeth a chynhaliadaeth wrth iddynt fynd drwy'r broses o lenwi swyddi. O ystyried na fydd unrhyw drefniant newydd yn debygol o fod yn ei le cyn 2018/2019 ar y cynharaf, mae staff yn mynd i wynebu cyfnod hir o ansicrwydd. Gall hyn arwain at staff yn chwilio am swyddi eraill yn ddiangen fyddai yn ei dro yn effeithio ar safonau addysg a sefydlogrwydd yn y chwe ysgol yn y cyfamser.

Y cam cyntaf, wrth gwrs, fyddai penodi pennaeth(iaid) a byddai UCAC am weld hyn yn digwydd o leiaf flwyddyn ymlaen llaw efo datblygiad mor sylweddol â hyn.

I gloi

Mae UCAC yn pwysu ar y Cyngor i wneud pob dim posibl i ddod i benderfyniadau terfynol ar ddyfodol ysgolion Ardaloedd Bro Rhosyr a Bro Aberffraw cyn gynted â phosibl gan geisio cadw at y bwriad i ddod i benderfyniad yn ystod Tymor Yr Hydref 2015.

Rydym yn barod iawn i gydweithio efo'r Cyngor yn yr ymgais i hybu addysg yn ysgolion yr ardaloedd hyn a gwarchod buddiannau ac amodau gwaith yr athrawon a'r staff eraill sy'n gweithio ynddynt. I'r perwyl hwn, byddai UCAC yn gwerthfawrogi cael gwahoddiad i unrhyw gyfarfod yn y dyfodol fydd yn delio yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol â swyddi staff o fewn yr ysgolion a effeithir gan yr ad-drefnu arfaethedig.

UCAC Gorffennaf 2015

UCAC
Undeb
Cenedlaethol
Athrawon
Cymru

Prif Swyddfa **UCAC**, Ffordd Penglais, Aberystwyth, Ceredigion SY23 2EU

ffôn: 01970 639950 | ffacs: 01970 626765 | ucac@athrawon.com

[facebook.com/AthrawonCymru](https://www.facebook.com/AthrawonCymru) twitter.com/AthrawonCymru

www.athrawon.com

Ymateb Estyn i'r ymgynghoriad statudol i adolygu'r ddarpariaeth addysg gynradd yn ardal de-orllewin Môn.

Paratowyd yr adroddiad hwn gan Arolygwyr Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru.

O dan delerau Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a'i Chod cysylltiedig, mae'n ofynnol i gynigwyr anfon dogfennau ymgynghori i Estyn. Fodd bynnag, nid yw Estyn yn gorff y mae'n ofynnol iddo weithredu yn unol â'r Cod ac nid yw'r Ddeddf yn gosod unrhyw ofynion statudol ar Estyn o ran materion trefniadaeth ysgolion. Felly, fel corff yr ymgynghorir ag ef, bydd Estyn yn rhoi eu barn ar rinweddau cyffredinol cynigion trefniadaeth ysgolion yn unig.

Mae Estyn wedi ystyried yr agweddau addysgol ar y cynnig ac mae wedi llunio'r ymateb canlynol i'r wybodaeth a ddarparwyd gan y cynigiwr, a gwybodaeth ychwanegol arall fel data gan Lywodraeth Cymru a barnau'r Consortia Rhanbarthol sy'n darparu gwasanaethau gwella ysgolion i'r ysgolion yn y cynnig.

Cyflwyniad

Mae'r cynnig gan Gyngor Sir Ynys Môn. Mae dogfen y cynnig yn cynnwys amrywiaeth o opsiynau ar gyfer ad-drefnu'r ddarpariaeth addysg yn ardaloedd Bro Rhosyr a Bro Aberffraw, sy'n cynnwys Ysgolion Cynradd Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo, Parc y Bont a Brynsiencyn.

Crynodeb/Casgliad

Yn ei harweiniad ar gynigion ad-drefnu ysgolion, mae canllaw Llywodraeth Cymru, y 'Cod Trefniadaeth Ysgolion'¹ yn datgan:

'O dan rai amgylchiadau, efallai y bydd cynigwyr o'r farn ei bod yn briodol ymgynghori ar amrywiaeth o opsiynau yn hytrach nag un cynnig penodol, ond, ym

prif achos, rhaid i'r wybodaeth uchod gael ei darparu mewn perthynas â

Ym marn Estyn, nid yw'r cynnig hwn yn darparu digon o fanylion am yr holl opsiynau a gynigir. Felly, oherwydd nifer uchel yr opsiynau posibl a awgrymir yn y ddogfen ymgynghori a diffyg gwybodaeth am y manteision disgwylidig, o safbwynt y ddarpariaeth addysg, nid yw Estyn yn gallu dod i gasgliad ynghylch effaith y cynigion ar safonau'r ddarpariaeth addysg yn yr ardal.

1. 'Cod Trefniadaeth Ysgolion (Ebrill 2013), Llywodraeth Cymru'
2. Gweler tt26-30 am restr o wybodaeth ddisgwylidig

Disgrifiad a manteision

Mae'r cynnig yn darparu rhesymwaith clir dros yr angen i ad-drefnu'r ddarpariaeth addysg yn yr ardal a nodwyd o safbwynt cyllid, darparu cyfleusterau addysgu modern a lleihau nifer y lleoedd dros ben, ac mae'n amlinellu'r manteision disgwylid yn y meysydd hyn yn glir. Mae'n debygol y bydd yr adeiladau newydd a awgrymir ym mhob opsiwn yn darparu'r cyfleusterau diweddaraf i ddisgyblion, a fyddai'n gallu cynorthwyo â chyflwyno cwricwlwm eang a chytbwys. Fodd bynnag, nid yw'r cynnig yn nodi'r manteision disgwylid o safbwynt ansawdd yr addysg yn yr ardal yn ddigon da. Er enghraifft, nid oes digon o wybodaeth am yr effaith bosibl ar safonau dysgu ac addysgu. Nid yw'r cynnig yn talu digon o sylw i unrhyw anfanteision sydd ynghlwm wrth yr amrywiaeth eang o opsiynau a awgrymir.

Mae'r cynigiwr wedi ystyried risgiau penodol sydd ynghlwm wrth y cynnig, ond oherwydd diffyg opsiwn a ffeirir, nid yw'r rhain yn glir. Er enghraifft, nid yw'r cynnig yn glir ynghylch y goblygiadau i staff presennol na gofynion staffio bosibl yn y dyfodol, fel nifer y staff sy'n ofynnol neu'r goblygiadau ariannol.

Mae'r cynnig yn darparu amrywiaeth eang o opsiynau eraill ar gyfer yr ad-drefnu ac nid yw'n rhoi unrhyw wybodaeth glir am ba un y mae'r cynigiwr yn ei ffafrio. Gallai hyn achosi dryswch i rieni a'r cyhoedd, gan fod nifer uchel o senarios wedi'u cynnwys yn y cynnig, sy'n aneglur at ei gilydd.

Mae'r cynnig yn rhoi ystyriaeth addas i effaith yr opsiynau a awgrymir ar deithio'r dysgwyr ac mae'n nodi bod y gost i'r awdurdod lleol yn debygol o gynyddu ac y bydd costau ac amseroedd teithio yn cynyddu.

Mae'r cynigiwr wedi darparu gwybodaeth glir am nifer y lleoedd presennol mewn ysgolion, y lleoedd dros ben ac mae wedi nodi tueddiadau yn niferoedd y disgyblion yn y dyfodol yn dda. Mae'r cynnig yn delio â'r mater hwn yn glir.

Mae'r awdurdod lleol wedi cynnal asesiad manwl o'r effaith ar yr iaith. Gan fod pob ysgol sydd wedi'i henwi yn y cynnig yn ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg, mae'n annhebygol y bydd unrhyw un o'r opsiynau a awgrymir yn effeithio'n negyddol ar y ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn yr awdurdod.

Mae'r cynigiwr wedi cyhoeddi asesiadau priodol o effaith yn ymwneud â'r gymuned a chydaddoldeb. Fodd bynnag, nid yw'r cynigiwr wedi ystyried effaith yr holl opsiynau a nodwyd yn fanwl. Er enghraifft, wrth ystyried yr effaith ar y gymuned, mae pob un o'r chwe ysgol a enwyd yn darparu clwb brecwast ac mae hanner ohonynt yn darparu gofal ar ôl ysgol. Mae'r cynnig ond yn gallu datgan, 'rhagwelir y byddai'r ddarpariaeth hon (clwb brecwast) yn parhau', ac nid yw'n darparu unrhyw wybodaeth ynghylch p'un a fyddai unrhyw ofal ar ôl ysgol ar gael mewn unrhyw rai o'r opsiynau yn y cynnig.

Agweddau addysgol ar y cynnig

Nid yw'r cynigiwr wedi ystyried effaith y cynnig ar ansawdd y deilliannau a'r ddarpariaeth yn ddigon da. Mae wedi ystyried safonau presennol y deilliannau addysgol ym mhob ysgol sy'n rhan o'r cynnig. Mae wedi dadansoddi perfformiad presennol yr ysgolion ond, yn holl bwysig, nid yw wedi darparu gwybodaeth am gategori cenedlaethol yr ysgol na barn y consortiwm rhanbarthol am yr ysgolion. Nid yw'r cynnig yn darparu digon o wybodaeth am effaith ddisgwyliedig y newidiadau arfaethedig ar y safonau addysg yn yr ardal.

Nid yw'r cynnig yn ystyried yr effaith ar safonau arweinyddiaeth a rheolaeth yn ddigon da. Mae'n datgan sefyllfa bresennol yr ysgol o safbwynt cyfrifoldeb addysgu ac arweinyddiaeth y penaethiaid presennol, ond nid yw'n darparu unrhyw wybodaeth am effaith y cynigion yn y maes pwysig hwn.

Gan nad yw'r cynigiwr wedi nodi ei opsiwn a ffeirir, nid yw'r cynnig yn amlygu manteision posibl yn ddigon clir. Ychydig iawn o wybodaeth sydd yn y cynnig am effaith bosibl yr ad-drefnu ar y trefniadau staffio yn yr ysgolion dan sylw. Nid yw'r cynnig yn arfarnu pa effaith y gallai'r cynnig ei chael ar unrhyw ddarparwyr addysg cyn-ysgol yn yr ardal.

Nid yw'r cynigiwr wedi dangos yn ddigon clir ei fod wedi ystyried effaith y cynigion i sicrhau bod y cwricwlwm llawn yn cael ei gyflwyno yn y Cyfnod Sylfaen ac yng nghyfnod allweddol 2. Mae'r cynnig yn nodi bod 'archwiliad o bortffolio adeiladau ysgol yr Awdurdod yn dangos bod diffygion difrifol yn addasrwydd nifer o safleoedd ac adeiladau'. Er y gallwn ragdybio y bydd unrhyw adeiladau newydd yn sicrhau bod cwricwlwm llawn yn cael ei gyflwyno, nid yw'r cynnig yn diffinio'n glir sut bydd yr amrywiaeth eang o opsiynau yn effeithio ar y maes hwn yn llawn.

Mae'r cynnig yn datgan yn glir y byddai unrhyw adeilad newydd yn cydymffurfio'n llawn â Deddf Cydraddoldeb 2010 ac y byddai'n hollol hygyrch. Fodd bynnag, wrth ystyried yr effaith ar ddisgyblion ag anghenion addysgol arbennig, mae'r cynnig yn canolbwyntio'n bennaf ar y disgyblion ag anabledau corfforol ac nid yw'n ystyried anghenion unigol disgyblion â datganiadau o anghenion addysgol arbennig yn yr ysgol yn ddigon da.

Er bod y potensial i'r cynnig darfu ar addysg dysgwyr yn ymddangos yn nodedig, nid yw'r cynigiwr wedi darparu tystiolaeth glir o sut y byddai'n lleihau'r tarfu ar addysg dysgwyr cymaint â phosibl.

YMGYNGHORIAD YSGOLION ARDAL RHOSYR / RHOSYR AREA SCHOOL CONSULTATION

Disgybl Ysgol [REDACTED]

Ysgol newydd i blant Bodorgan, Brynsiencyn, Niwbwrch a Dwyran (190)	Ysgol newydd i blant Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran (137)	Ysgol newydd i blant Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran a Llangaffo (203)	Ysgol Newydd i blant Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran, Llangaffo (203)	Ysgol newydd ar gyfer Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran a Llangaffo – Ysgol Eglwys (203)	Ysgol newydd i blant Bodorgan, Niwbwrch, Dwyran a Llangaffo – Ysgol Eglwys (203)
Plant Llangaffo yn symud i Parc y Bont (Llanddaniel) – Ysgol Eglwys (170)	Plant Llangaffo yn symud i Parc y Bont (Llanddaniel) – Ysgol Eglwys (170) Brynsiencyn yn aros yn yr ysgol a rhannu Prifathro (79)	Plant Brynsiencyn yn symud i Parc y Bont (Llanddaniel) – Ysgol Eglwys (161)	Parc y Bont yn aros run fath – Ysgol Eglwys (105) Brynsiencyn yn yr ysgol, a rhannu Prifathro hefo Ysgol arall. (79)	Plant Brynsiencyn yn symud i Ysgol Parc y Bont (161)	Parc y Bont yn aros run fath (105) Plant Brynsiencyn yn aros a rhannu Prifathro hefo Ysgol arall. (79)

Ticiwch UN BOCS

Enw